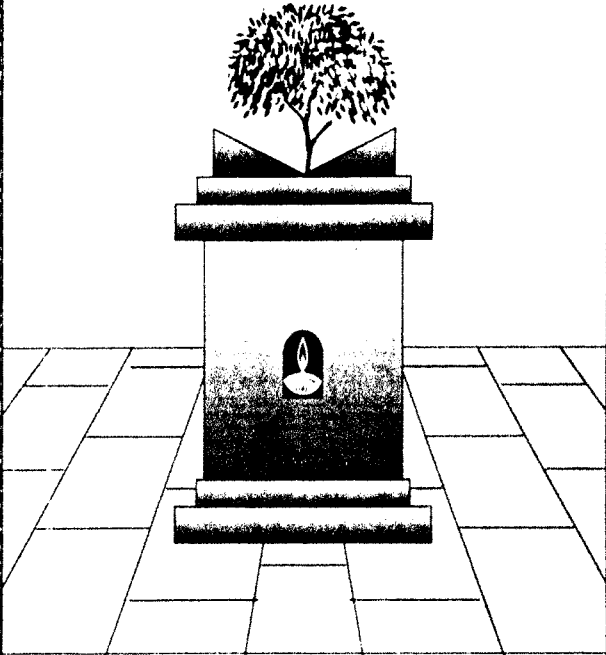

ಹಬ್ಬಹರಿದಿನ ಹಾಗೂ ವೃತಾಚರಣೆ

ಲೇಖಕಿ: ಶ್ರೀಮತಿ ಫಲ್ಲು ಬಾಯಿ ಉದಾಭಾಯಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸ ಪ್ರಕಾಶನ

ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ವಾಯಲ ಮಠದ ಹತ್ತಿರ, ಮೂಲಮುಡಿ, ಧಾರವಾಡ

ಹಬ್ಬು ಹರಿದಿನ ಹಾಗೂ ವೃತಾಚರಣೆ

ಲೇಖಕಿ :

ಶ್ರೀಮತಿ ಫಲ್ಲುಬಾಯಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸ ಪ್ರಕಾಶನ

ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್,

ರಾಯರ ಮಠದ ಹತ್ತಿರ, ಮೂಲಮದ್ದಿ

ಧಾರವಾಡ

HABBA HARIDINA MATTU VRATACHARANE

Written By : Smt. Phalgubai Upadhya

Pages : 88

Copyright Reserved

Price : 16/- (Rs. Sixteen Only).

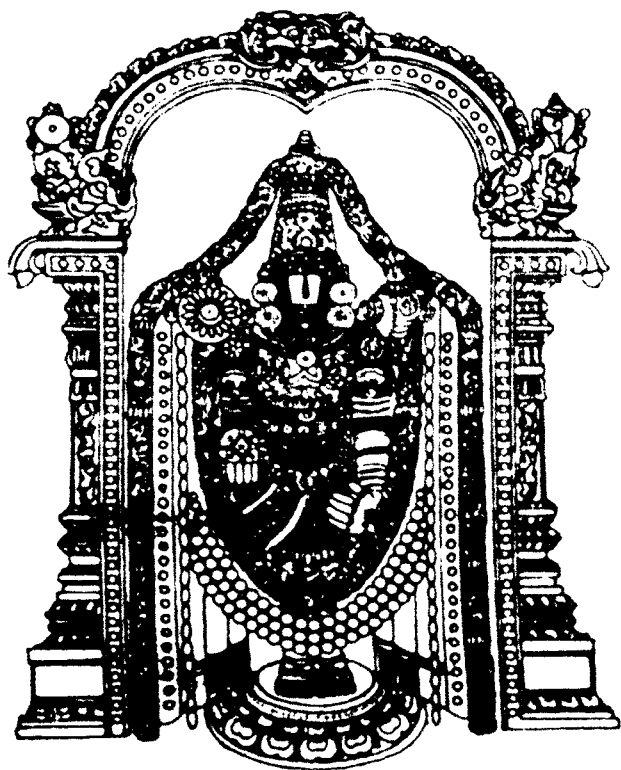
Published By :

Shri Vedavyas Prakashana

Gurusmrati Complex,

Near Rayarmath, Malamaddi,

DHARWAD580 007.

*This Book is published
with financial assistance from
Tirumala Tirupati Devasthanams
under the scheme
"Aid to Publish Religious Books"*

FOREWORD

This booklet is brought out with a view to help the theistic women folk of Brahmin community to regulate their religious life to the extent possible. Drastic changes in modern life like Higher education, service mindedness, declining faith in religious practices has faded their normal instinct of piety in females. To make them aware of the normal expectations of traditional functions. The author has taken pains to cull out the prescribed procedure, etc. in this regard from authoritative sources like puranas and to present them in a consolidated form in simple and intelligible manner. The prescriptions laid down in the puranas are not difficult to follow if only one minds to attend to them. There is no doubt that it would be quite beneficial if one follows the prescribed procedure sincerely.

Practice before preaching is mostly effective. From this point of view Smt. Phalgubai is really competent to advice her sisterly women because she has herself been following the dictates faithfully and has completed the courses of different Vritas successfully as I know it for many years past. I believe her labours will be rewarded and a fair number of people take advantage of the knowledge and prescriptions, particularly those who have religious bent of mind but are unaware of the detailed procedure.

The tempest of modernity is blowing out the philisophical persuits and traditional practices of yester generations. The 'generation gap' as is being called - is

being widened day by day. This is mainly due to the fact that the people of two generation never live together. While the elders stay secluded - their sons and daughter-in-laws stay in remote places to earn their livelihood. Thus the younger generation is deprived of the valuable information and details of traditional practices, which they could have easily got had they lived with their elders.

This gap is nicely bridged by Smt. Phalgubai, who has taken pains to put forth all this rituals to be observed all round the year. Any young house wife can refer to this book and observe the procedure without any difficulty. The Karma Yoga as preached by Lord Shri Krishna is translated into day to day practices in this book and if followed scrupulously would bring propiciation of the Lord.

Laxmi Nilaya,
Station Road,
DHARWAD - 7

✠ **Vithalrao Navalgund** M.A.
Rtd. Deputy Commissioner &
District Magistrate.

★ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಸಮರ್ಪಣೆ ★

ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ಈ ಒಳಗಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಸಾಧ್ವಿ ಸಾಧನಾ ದರ್ಶನ' ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಸಾಧ್ವಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತ್ರ ಬರೆದು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹರಿದಿನ ಹಾಗೂ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ವೃತ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಓದು ಗ್ರಂಥ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದ ಕಾರಣ ಈ ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೂಜ್ಯ ಅತ್ತೆ, ಮಾವಂದಿರಿಂದ ಕಲಿತ ಅನೇಕ ನಿಯಮ, ವೃತ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮುಕ್ತಿದೆಯರಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ನಡೆಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ಅನುಗ್ರಹ ವಚನವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀಹಂಪನಗಲವರಾದ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ 108 ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಾತ್ಮತೀರ್ಥರಂಗಿ ಸಾಖ್ಯಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಎದ್ವತ್ ಪೂರ್ಣ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಧಾರವಾಹದ ವಯೋವೃದ್ಧರೂ, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರೂ ಆದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಠಲರಾವ್ ಪವಲಗುಂದ M.A., ನಿವೃತ್ತ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ವಿಷಯಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಿವಾಸಿಯಾದ 'ಮಾಧ್ವ ಸಮಾಜ ಸೇವಾರತ್ನ' 'ರಾಷ್ಟ್ರಧಾಪಾ ಪ್ರವೀಣೆ ಡಾ. ಕ್ರೀಮತಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಗಿರಿಮಾಣಿ M.A., Ph.D., ನಿವೃತ್ತ ಕಾಲೇಜು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಾಪಕಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಅವರು ನನ್ನ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಎದ್ವತ್ ಪೂರ್ಣವಾದ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಮುದ್ರಿತವಾಗುವಂತೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದೇನೆ). ಅವರಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿಗೇಲೆ ನಿವಾಸಿ ಜೈಕೋಟೀವ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಡ್ವೋಕೇಟರಾಗಿದ್ದ
 ಶ್ರೀಯುಕ್ತ ಜಿ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜರಾವ್ ಅವರ ಧರ್ಮಶಕ್ತಿ ತ್ರೀಮುಖಿ ಜ್ಯಾಮಲಾಬಾಯಿ
 ನಾಗರಾಜ ಅವರ ಆಗ್ರಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವುದು
 ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಸವಿಸಯ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
 ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕವು ಮುದ್ರಣ ಕಾರಣ ಕಾರಣರಾದ ತಿರುಪತಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ
 ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಪಂ|| ಶ್ರೀ ಕೆ. ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.
 ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಾರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ
 ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಪಕರಿಸಿದ
 ಪಂ|| ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾವ್ ವಿಶ್ವಲರಾವ್ ಪವಲಗುಂದ B.E. (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ
 ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ಇಂಜಿನಿಯರ ಅಂತಾ ಸೇವೆ
 ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವವರು) ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ
 ಶ್ರೀ ಪಿ. ಆರ್. ಮುಹಾಲಿಶ ದೇಣಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಪೂಜ್ಯ
 ಪತಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಉಪಾಧ್ಯೆ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ಪ್ರಣಾಮಗಳು

ಧಾರವಾಡ

ಕುಂ. 120111 ಫಲ್ಲುಬಾಯಿ ಕೃ. ಉಪಾಧ್ಯೆ

14-1-1998

ಅನುಗ್ರಹ ವಚನ

ॐ

|| SRI DIGVIJAYARAMO VIJAYATE ||

SRI SRI SATYATMATEERTHA SWAMIJI

SRIMAT JAGADGURU MADHWACHARYA MOOLA MAHA
SAMSTHANA UTTARADI MUTT

Jayatheertha Vidyapeetha, Poojmandir, 5th Cross,
Shankarapuram, BANGALORE - 560 004. Tel : 6678726

4-4-97

||ಶ್ರೀ:||

ತಾಯಿಯೇ ನಿಜವಾದ ಗುರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ತಾಯಿಯಾದವಳು
ಮೊದಲಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
ಸೌ.ಫಲ್ಲೂಬಾಯಿ ಉಪಾಧ್ಯೆ ಇವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.
ಆಚರಣೆಯೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ. ಆಚರಣೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಬೇಕು.
ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ "ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ"
ಎಂಬ ಈ ಗ್ರಂಥ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು. ದೇವರು ಇದೇ ರೀತಿ ಇವರಿಂದ ಅನೇಕ
ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸುವೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಶ್ರೀಸತ್ಯಾತ್ಮತೀರ್ಥ

ಅಭಿಪ್ರಾಯ

SRI

Vidya Vachaspathi

Dr. Smt. Rukmini Girimaji M.A.(Kannada)

M.A. (Hindi)

Ph.d. - in Hindi from Bhagalpur University, BHAR

- Rashtra Bhasha Praveen Lecturer Corporation College
- Kannada & Hindi Writer (in languages) B'lore.
- President, Akhila Bharatha Madhwa Maha Mandal - Woman's wing

BANGALORE

Date: 2-2-97

ಕು.ಸಾ. ಫಲ್ಲೂಬಾಯಿಯವರ "ಹಬ್ಬ ಹರದಿನ, ವೃತ ನಿಯಮಗಳು ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆ"ಯೆಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನಾನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಓದಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಜೀಸರವಾಗದೆ ಸುಲಲಿತವಾಗಿಯೂ, ರಂಜಕವಾಗಿಯೂ, ಉದ್ ಭೋದಕವಾಗಿಯೂ ಕಂಡಿತು. ಈಗಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಇಂಥದೊಂದು ಪುಸ್ತಕದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಾನು ಶ್ರೀಮತಿಯವರ "ಸಾಧ್ಯ-ಸಾಧನಾರ್ಥ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಬಹಳ ಸರಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವ ಮಹಿಳೆಯರು ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅವರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ನಾವು ಅಂದರೆ ಅವಿಲಭಾರತ ಮಾಧ್ಯ ಮಹಾಮಂಡಲದ ಶಾಖೆಯವರು ಹದಿಹರೆಯದವರಿಗಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಒಲಿಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಈಗಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಕಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಸಿನ ತಾಯಂದಿರು ಬರಿಯ ಕಿತ್ತೋರಿಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶಿಬಿರವನ್ನು ವಿರ್ಪಡಿಸುತ್ತೀರಿ. ನಮಗೂ ಯಾವುದೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ, ದಯವಿಟ್ಟು ನಮಗೂ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಎಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ, ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಆಶಾಕಿರಣವೆಂದು ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಈಗ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ವಿಲಾಸಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅವಳ ತಾಯಿ, ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ.

ಹಿಂದೆ ಕು|| ಸೌ|| ದೊಡ್ಡಿ ಸುಧಾಬಾಯಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಮಂದಿರಿ
 ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಬ್ಬ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು
 ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅದೇ ಜಾತುಮಾರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ
 ಬರೆದರು. ನಂತರ ಮ|| ರಾ|| ಮ|| ಹಾ|| ಸಂ. ಶ್ರೀಮತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಸಾದದ ಪುಸ್ತಕವೂ
 ಹೊರ ಬಂದಿತು. ಅದರ ಶ್ರೀಮತಿಯವರ ಈಗಿನ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಹುಡುಗಿಯರಿಗಾಗಲೀ,
 ಯುವತಿಯರಿಗಾಗಲೀ ಬಹಳ ದೋಷಪ್ರದವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮತಿ. ಫಲ್ಲೂಬಾಯಿಯವರು
 ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳ ಹನ್ನೆರಡು, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಆಚರಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಅದರಿಂದ ದೊರಕುವ ಆನಂದ
 ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ
 ಎತ್ತರವಾಗಿ ವರ್ಗಿಸುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ
 ಅಲ್ಲದೆ ವಿಶೇಷ ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ದಾನಗಳ ವಿವರ,
 ಸಾಧ್ಯವಯ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು, ವಿಶ್ವಪಂಚಕ ಪ್ರಪಾತರಣೆಯ ವಿಧಾನ,
 ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿ, ಕೃಷ್ಣಶಕ್ತ ದ್ವಾದಶಿ, ಪೂರ್ಣಿಮಾ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶ್ರವಣ
 ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡುವಾಗ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾದ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
 ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದರಿಂದ, ಪುರೋಹಿತರು ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ಎನ್ನೂ ತೊಂದರೆಯಾಗದು
 ಮತ್ತು ಅಧಿಕಮಾರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಚೈತ್ರ ಮಾಸದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ಹಬ್ಬಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯ
 ಜೊತೆಗೆ ಆಯಾ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ರತಗಳ ಆಚರಣೆ, ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು
 ತಿಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾಧ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಜನಾಂಗದ ಅಪಾಲವ್ಯದ್ಯರವರೆಗೂ ಇದು ಬಹಳ
 ಮಹತ್ವವಳ್ಳ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿದೆ.

ಕು|| ಸೌ|| ಫಲ್ಲೂಬಾಯಿಯವರು ಒಟ್ಟು ನಿಷ್ಠಾವಂತ, ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವದ,
 ಸೌಜನ್ಯಶೀಲ ಮಹಿಳೆ. ಇವರು ತಾವು ಹಿರಿಯರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರ ವಮಸ್ಸಿನಿಂದ
 ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮತ್ತು ಇಂದಿಗೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ, ಈ
 ಆಚರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾಮಿಭವದಿಂದ ಬರೆದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಇವಾಗಿರುವುದರಿಂದ,
 ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಯಾರೋ ಹಿರಿಯರು ನಮ್ಮ ದುರಿಗೇ, ನಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಈ
 ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಎಂಬ ಸಹಜ ಭಾವನೆ ಬರುವದು.

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಜನಾಂಗದ ವೈಷ್ಣವ ಮಹಿಳೆಯರು ಇದರ ಸದುಪಯೋಗ
 ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ತನ್ನೂಲಕ ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಗೆ
 ಪಾತ್ರರಾಗಲಿ ಎಂದು ಪಾರ್ಥಿವರಾಗಲಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಕು.ಸೌ. ಫಲ್ಲೂಬಾಯಿಯವರು ಇನ್ನೂ
 ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಲಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ

ಭಾರತೀ ರಮಣ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತನಾದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ರಮಣನು ಈ ಮಹಾ ಸಾಧ್ಯಗೂ, ಅವರಿಗೆ ಅವನರತ ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಪತಿವರ್ಮರಾದ ಶ್ರೀ ಉಪಾಧ್ಯೆ ಅವರಿಗೂ ಅಯುರಾರೋಗ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಿ ಎಂದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಅತಿ ನಮ್ರಳಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಫಲಶ್ರುತಿಯವರಿಗೂ ಅವರ ಪತಿವರ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

296, ಮೊದಲ ಮಹಡಿ

ಹತ್ತನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ಮೂರನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ.

ಗೋಕುಲ ಮೊದಲ ಹಂತ, ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯ

ಬೆಂಗಳೂರು - 560 054

ರುಕ್ಮಿಣೀ ಗಿರಿಮಾಜಿ

2-2-1997

ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನ ಹಾಗೂ ವೃತಾಚರಣೆ

— ರೇಖೆ —

ಶ್ರೀಮತಿ ಫಲ್ಲೂಬಾಯಿ ಕೃ. ಉಪಾಧ್ಯ

: ಪೀಠಿಕೆ :

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಬ್ಬ, ಹರಿದಿನ, ವೃತ ನಿಯಮಗಳು, ಮಹಾಕುಟುಂಬದ ಆರಾಧನೆಗಳು ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮನೆತನದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಈ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೊಂದಲಿನಂತೆ ಅವಿಧತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಇರುವುದೇ ಅಪರೂಪವಾಗಿದೆ. ಒಪ್ಪಾರ್ಜಿತ ಅಸ್ತಿಯಾದ ಹೊಲ-ಮನೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ಪನ್ನದಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾದಿಗಾಗಿ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗ ಪುರುಕೊಂಡು ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಜೀವಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಹಿರಿಯರು ಒಂದು ಕಡೆ, ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ಕಡೆ ಇರುವಂತಾದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಪ್ರಸಂಗ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದ ಹಬ್ಬ ಪುಣ್ಯಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ ಇದ್ದರೂ ಸಮಯದ ಅಭಾವ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸದ್ಭವ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಆಚರಣೆ ಜೊತೆಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. 10-12 ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗಿಂತೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಇದ್ದ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೇನು ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಪ್ರದೃಢ, ಇಂಥ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಒಂದೊಂದು ಮನೆತನದವರಿಗೂ, ಒಬ್ಬ ಪುರೋಹಿತರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬ-ಪುಣ್ಯಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರವಿದೆ. ಇನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಪುಣೆ, ಮುಂಬೈಗಳಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದರಂತೆ ತಮಿಳು-ತೆಲುಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ ನಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ

ಸಂಸಾರಗಳು ಪುಣೆ, ಮುಂಬೈಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವವರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಆಚರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳೇ ಅನೇಕ ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೂ ರೂಢಿಯಾಗಿರುವವರನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೂ ಧರ್ಮದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಅನೇಕ ಮಾಧ್ಯ ಸಂಸಾರಗಳು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನೂ ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಸ್ಕೂಲ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸಿಕ್ಕರಾಯಪು. ಚಾಚೂ ಕಪ್ಪದೇ ಅವರು ಧರ್ಮ-ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ದೀಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮುಂಬಯಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಫಾಜ್ ಪಂ. ಮಹಾಹುಲಿ ಅವರ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಿಂದ ಅನೇಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುವವೂ ಮುಂಬೈ ನಗರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಹಲಗಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವು ಇದ್ದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾದೀತೆಂದು ಮುಂಬೈ ನಗರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ನನ್ನ "ಸಾಧ್ಯಸಾಧನ ದರ್ಶ" ಪುಸ್ತಕ ಓದಿ ನನಗೆ ಅಂಥದೊಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯಲು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿದ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದಲೂ ಸೂಚನೆಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ಮತ್ತೀಕೇರೆ ಬದಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ತೈಲೋರ್ ಆರೋಗ್ಯಕೇಂದ್ರದ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಜಿ.ನಾಗರಾಜರಾವ್ ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ತ್ರಿಮತಿ ಶ್ಯಾಮಲಾಬಾಯಿ ನಾಗರಾಜ ಹಾಗೂ ಈಗ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಅವರ ಸಹೋದರ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಜಿ.ಮಾಧವರಾವ್ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಬರೆದ "ಸಾಧ್ಯಸಾಧನದರ್ಶ" ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅವರು ಓದಿ ಅದು ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಕನ್ನಡ ದೇಶದವರಿಗೆ ಬಹಳೇ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಇಡೀ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಜೆರಾಲ್ಡ್ ಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಓದಲು ಕಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಅಧಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಮುದ್ರಿಸದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬಹಳೇ ಉಪಕಾರವಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವರಿಗೂ ದೇಶದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಅಧುನಿಕ ಗೃಹಿಣಿಯರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಎಂಥ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತನಿಯಮ, ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನಾನು ತಿಳಿದು ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಬಲ್ಲವರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನೂ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನಗಿಂತಲೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಫಾಜ್

ಹಕ್ಕಿ-ಪರಿದಿನ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಜಕೂಟ

ಮಹಾಧಿಪತಿಗಳೂ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರಲೆಯರು ನನ್ನ ಈ ನಮ್ಮ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸಿ ನನ್ನ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಿ-ಬೈಲಿಗೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ :

ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿ ಸತ್ಯ ಗೌರಿ-ಗೌರಿ ತುಲಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಡಿನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಬೇಕು. ಸತ್ಯ ದೇವರ ಪೂಜೆ-ವೈಶ್ಯದೇವ ನಡೆಯುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯಂತೂ ಮಡಿಯಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಮುಂಚ್ಚಿ ಬೆಂಗಳೂರುಗಳಂಥ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ರೂಮ್‌ಗಳುಳ್ಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆಲ್ಲ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈಗಂತೂ ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ದಿನವ ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾಸು ನೀರು ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡ ಹೆಂಡಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ನೌಕರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಹೋದರೆ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರು ಕುಸಲು ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಒಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಎಲ್ಲವೂ ಗ್ಯಾಸ್‌ನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು. ಇಂಥ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಡಿಯಿಂದ ಅಡಿಗೆ ದೇವರಪೂಜೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಶುದ್ಧ ಉಳ್ಳವರು ವಂತನ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಶುದ್ಧಮಡಿಯಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲೇಬೇಕು. ಮುಂಚ್ಚಿಯಂಥ ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳಿವೆ. ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಲಗೆ ಸಮಯಸಾಧಿಸಿ T.V. ನೋಡುವುದನ್ನು ರೂಢಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಸತ್ಯ ನೈಮಿತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಮಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ ಕನಿಷ್ಠ ದಿನಕ್ಕೆ 1 ಘಂಟೆ ಸಮಯವನ್ನಾದರೂ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀಲಿಸಿಕೊಡುವುದನ್ನು ನಾವು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೃಹೀಣಿಯಾದವಳು ಪತಿಯು ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಅಂದರೆ ಪತಿಯು ಸತ್ಯಪೂಜೆ, ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಡಿಬಟ್ಟೆ ಒಡಗೊಳಿಸುವುದು, ಸ್ವಲ್ಪ ತಾನು ಮಡಿಯಾಗಿ ತುಳಿಸಿಪೂಜೆ, ಗೌರಿ, ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ಅನುಚ್ಛವಾಗಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ನಮಗೆ ಮಹದುಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ವಿನಿಯೋಗ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ದೇವರ ಪೂಜೆ, ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆ ಅಂದರೆ ಇದೇ ಅಲ್ಲವೇ ? ಹಕ್ಕಿ-ಪರಿದಿನವನ್ನು

ಪಾಲಿಸುವುದೆಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳು ನಮಗೆ ಮಾಡುವ ಉಪಕಾರದ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಅವನ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳ ಕೃಪೆ ಆಗಬೇಕು. ಈ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ, ಹೇಗೆ, ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳನ್ನು ನಮಗಾಗಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವೇದ-ಪುರಾಣ ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳೂ ಇವುಗಳನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ನೇರವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ಮಾನವರು ಪಡೆದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಗುರುಗಳು, ಗಣಪತಿ, ಗೌರಿ-ಗಂಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆ ಮಹಾದೇವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರು ಇವರುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಇವರುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಇವರು ಪ್ರಸನ್ನವಾದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಕೃಪೆ ಆಗಿ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ಸುಖ-ಶಾಂತಿ ದೊರಕುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾವು ವಂಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡುವ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುಲು ಕಾರಣ. ಈ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದನೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಒಲಿದರೆ ಕೀಳುವದೇನಿದೆ ? ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದವರು ಹೀಗೆ ಶುದ್ಧಚರಣೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನೇ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದನ್ನು ನಾವು ಸಂವಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಭಾವಿ ಸಂತತಿಯು ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವೇ ಧನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯಮತವು ಪಂಚಭೇದ-ಪಾರಶಕ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಅದರ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಯೋಗ್ಯ ಗುರುಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶ ಪಡೆದು ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಹಬ್ಬ-ಹುಣ್ಣಿವೆ ವೃತಗಳೂ ನಮಗೆ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕಾರಣ ವರ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಬ್ಬ-ಹುಣ್ಣಿವೆ ಹಾಗೂ ವೃತಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಈಗ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಚೈತ್ರಮಾಸ

ಯುಗಾದಿ :

ಮಂತ್ರಾಂಶು ಪ್ರಾರಂಭ, ಗಿಡ-ಮರಗಳು ಚಿಗುರಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹಸುರು ಬಣ್ಣವೇ ಹಾಸುವದು. ಸುಖವಾದ ಹವೆ, ಕೋಗಿಲೆಯ ಮಧುರ ಗಾಯನದಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸು ಉಲ್ಲಾಸಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಚೈತ್ರ ಪು|| ಪ್ರತಿಪದ ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಅಭ್ಯಂಗನ ಮಾಡಿ (ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು) ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವರ ಮುಂದೆ ಹಾಗೂ ಪುನಃ ವ್ಯವಾಹಾರದ ಮುಂದೆ ದೀಪಹಚ್ಚಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆಗಳಿಗೆ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಮನೆಯನ್ನು ತಳುಕು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ತೃಂಗರೂಪಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ (ಪಂಚಾಮೃತ ಅಭಿಷೇಕ) ಯೋಗ್ಯತೆಗನುಸರಿಸಿ ಪಶ್ಯಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬಂಧು ಬಳಗದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ದಿನ ಹೋಳಿಗೆ ಮಾಡುವದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇವು ಬೆಲ್ಲ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸುಖ-ದುಖ ಬರುವದನ್ನು ಸಂಶೋಧನದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಈ ಬೇವು ಬೆಲ್ಲ ಸೇವಿಸುವದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇವು ಬೆಲ್ಲ ಅಂದರೆ- ಬೇವಿನ ಹೂ, ಬೇವಿನ ಚಿಗುರು, ಮೆಣಸು, ಉಪ್ಪು, ಇಂಗು, ಜೀರಿಗೆ, ಅಜ್ಜಿನ, ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು, ಬೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಸಣ್ಣಗೆ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಡಬೇಕು. ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಸಾದದಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ "ತಪಯುರ್ವಾಪ್ರ ದೇಹಾಯ ಸರ್ವಸಂಪತ್ತಯುತ ಸರ್ವಾರಿಷ್ಟವಿನಾಶಾಯ ನಿಂಬಕಂದಳ ಭಕ್ಷಣಮ್" ಅಂತಾ ಹೇಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮೈಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ರೋಗಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಿಹಿ, ಕಹಿ (ಸುಖ-ದುಖ)ಗಳು ವರ್ಷವಿಡೀ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದೇ ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದ ಸಂಕೇತ.

ಸಾಯಂಕಾಲ ಆ ವರ್ಷವಿಡೀ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪಂಚಾಂಗತ್ರವಣಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಳೆಬೀಳಿ ಗ್ರಹಗಳ ವಿಚಾರವೂ ತಿಳಿಯುವದು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ "ಗುಡಿಪಾರವ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. (ಇದಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರದ್ವಾರದೊಡನೆಂಬಂತಲೂ ಹೇಳಬಹುದು). ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಎತ್ತರದ ಒಂದು ಕೋಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುದಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಿಗೆ, ಒಂದು ಮೀ, ಹೂ, ಮಾವಿನ ಹಾಗೂ

ಬೇವಿನ ಹೂ, ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪು ಹೊದಿಸಿ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಲಂಕಾರ, ದೀಪೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಯಂಕಾಲ ದೇವರ ಭಜನೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿರ್ವಹಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿ ಇಡೀ ದಿನವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯುಗಾದಿ ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ೧ ತಿಂಗಳು ನಿತ್ಯ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವರ ಮನೆಗೆ ಮಡಿಯಿಂದ ೧ ಕೊಡ ನೀರು ಹಾಗೂ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಿಂದು ಸಕ್ಕರೆ ಕೊಟ್ಟು ಬರಬೇಕು. ತಿಂಗಳಾದ ನಂತರ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆದು ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ತಮ್ಮದ ಕೊಡ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟಲ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. (ಉದಕ ಕುಂಭದಾನ)

ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡರೂ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗವರು ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗೌರಿತದಿಗೆ :

ಗೌರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಸುಮಂಗಲೆಯರು ಅವಶ್ಯ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಗೌರಿ ಅಥವಾ ಪಾರ್ವತಿ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣರು ಪ್ರೀತಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಚೈತ್ರ ಶು|| ತದಿಗಿ ದಿವಸ ಮನೆ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಂಗಲೆಯರು ಗೌರಿ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಗೌರಿ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಒಂದು ಮಾತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಶೃಂಗರಿಸಿ ಆರತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಗಂಗೆ (ಭಾಗೀರಥಿಗಿಂಡಿ) ಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಣ್ಣಿನ ಅಥವಾ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಸಿದ ಮಣ್ಣು ನೀರು ಹಾಕಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. 2 ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಹಸುರಾಗಿ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಆನಂದ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕೆಲವರು ಭತ್ತದ ಬದಲು ಅಕ್ಕಿಹಾಕು (ಗೋದಿ ಮುಂ) ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹುಲಸಾಗಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುವುದೆಂದು ಜನರ ಗ್ರಹಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಮುತ್ತದೆಯರನ್ನೂ ಕರೆದು ಗೌರಿಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡಿ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲವಾದ್ದರಿಂದ ಮಾವಿನಕಾಯಿ, ಹುಕೊಬ್ಬರಿ, ಹಸು ಬೇಳೆ, ಕಡ್ಡಿಬೇಳೆ, ಕೋಸುಂಬರಿ, ಪಾನಕವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಸಹಾಗಿ ಮದುವೆ ಆದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಈ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಐದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ತಪ್ಪದೇ ಒಳ್ಳೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಮುತ್ತದೆಯರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಅರಿವಿಣ, ಕುಂಕುಮ, ಹೂ, ಬೆಳ್ಳಿ, ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಾನಕ, ಕೋಸುಂಬರಿ ಕೊಡಬೇಕು. ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಅಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮುತ್ತದೆಯರ ಅಂತರ್ಗತ ಶಾರ್ವತಿ (ಗೌರಿ) ಪರಮೇಶ್ವರರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ನವ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ದೀರ್ಘ ಸುಮಂಗಲೆಯಾಗುವಂತೆ ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚಿತ್ರ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎರಡು ತರದ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತು ತರದ (ಅಕ್ಷಯತೃಪ್ತಿಯಾ) ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯಗಳು ಗೌರವಪೂರ್ವಕವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ರಾಮನವಮಿ ಹಾಗೂ ಹನುಮಜಯಂತಿ :

ಭಗವಂತನು ತ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದು ಚಿತ್ರ ಶು|| ನವಮಿ. ಆವರ ಅಜನೇಯನು ವಾಯುದೇವರು ಅವತರಿಸಿದ್ದು ಚಿತ್ರ ಶು|| ಹುಣ್ಣುಮಿ ದಿನ. ಈ ಹುಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮುಗಾದಿ ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಉಪಾಹಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವಾದ್ಯ, ಬೆಳ್ಳೆ ದೇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ, ದೀಪೋತ್ಸವ, ಅಲಂಕಾರ, ರಾಮಭಜನೆ ಕೀರ್ತನೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಉಪನ್ಯಾಸ, ಭಕ್ತಿ ಸಂಗೀತ ನಡೆಯುವದಲ್ಲದೆ ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರು ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ತ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಚಿತ್ರ ಶು|| ನವಮಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಂಯುಗಿ 12 ಘಂಟೆಗೆ ಅವತರಿಸಿದರೆ ಚಿತ್ರ ಹುಣ್ಣುಮಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಸಂಯುಗಿ ಹನುಮಂತನ ಅವತಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮಡಿಯಿಂದ ದೇವರನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅರತಿ ಮಾಡಿ ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯ ವೈಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮಗಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ತ್ರೀಮಂತರು ಬಡವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅನ್ಯದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೀರ ಪುರುಷನಂತೆ ವರ್ತಿಸಿ ದೇವನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಷ್ಟ ಸುಖವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ, ಶಿಷ್ಟರಿಗೆ (ಭಕ್ತರಿಗೆ) ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಹಾರನೆ ಮಾಡುವದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕ್ರೈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ರೀರಾಮನ ಅವತಾರವಾದರೂ ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವನ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾನವನು ಅನುಸರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ತ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಆದರ್ಶ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ರಾಮನವಮಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯಂತೂ ರಾಮೋತ್ಸವವು ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು ಒಳ್ಳೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅದರಂತೆ ರಾಮದೂತನಾದ ಹನುಮಂತ ದೇವರ ಉತ್ಸವವು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತ ದೇವರ ಗುಡಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಾಕಿ ಪಂಥ ಭೇದವಿಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರೂ (ಹಿಂದೂಗಳು) ಹನುಮಂತ ದೇವರನ್ನು ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಸಂಯುಗಿ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಆರಾಧಿಸುವದು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಮುಗಾದಿ ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಹುಣ್ಣುಮೆವರೆಗೆ ಈ ಹುಣ್ಣುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ವೈಶಾಖಮಾಸ

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ಕರ್ಯಾಣ :

ವೈಶಾಖ ಶು|| ದಶಮಿ ದಿವಸ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ-ಪದ್ಮಾವತಿ ಕರ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವ ತಿರುಪತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಈ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ಭಾಗದಿಂದ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಾನುಸಾರ ಭಕ್ತರು ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಂದನದ ವೆಂಕಟೇಶ ಪದ್ಮಾವತಿ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು (ಇಲ್ಲವೆ ವೆಂಕಟೇಶ ಪದ್ಮಾವತಿ ಪೋಟೊವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು). ಅಲಂಕರಿಸಿ ಮಂಟಪ ದಲ್ಲಿರಿಸಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಕರ್ಯಾಣ ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳಿ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಗೊಂಬೆಗಳಿಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರದಾನ, ಭಾರಿ ಭೋಜನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ವೆಂಕಟೇಶ ಮಹಾತ್ಮೆ ಪೂರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ಕೇಳುವುದು, ಮಂಗಳಕರವಾಗಿದೆ.

ನರಸಿಂಹ ಜಯಂತಿ :

ವೈಶಾಖ ಶು|| ತ್ರಯೋದಶಿ ದಿವಸ ಪರಮಾತ್ಮನು ನರಸಿಂಹ ರೂಪದಿಂದ ಕಂಬದಿಂದ ಅವತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ತ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ದುಷ್ಕ "ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪ"ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವುದೇ ಈ ಅವತಾರದ ಉದ್ದೇಶ. ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಪದಾರ್ಥದಿಂದ ತನ್ನ ಸಾವು ಆಗಬಾರದೆಂದೂ, ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಆಗಬಾರದೆಂದೂ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಇವನ ಯಾವತ್ತೂ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಂಬದಿಂದ ನಾರಸಿಂಹ ಅವತಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯಾವುದೇ ಆಯುಧದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಗಿದು ಆತನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ. ವರವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಈ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ದುಷ್ಕ ಹಿರಣ್ಯ ಕಶ್ಯಪ ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಈ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ದೇವರನ್ನು ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಮಯವಾದ್ದರಿಂದ ಕೆವಲ ನಾನಾಫಲಹಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ನರಸಿಂಹದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದೆ ಹಬ್ಬದ ಆಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆದು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮರುದಿವಸ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹದೇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ, ವಿವಿಧ

ಪಶ್ಯಾನ್ಯ ಮಾಡಿ, ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ, ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಪಾರ್ವ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮಾಡುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮರುದಿನ ಹುಣ್ಣಿಮೆ. ಆ ದಿವಸ ವ್ಯಾಸ ಪೂಜೆ. ವೈಶಾಖಿ ಸ್ನಾನ ಸಮಾಪ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ದಿವಸ (ವೈಶಾಖಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ). ಸೂರ್ಯಾಂಕ ಕ್ಷೇತ್ರ, ತೊರವಿ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಮುಗುಬಾಸ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ನರಸಿಂಹ ಕ್ಷೇತ್ರ, ವೀರಾ ನಾರಸಿಂಹ ಕ್ಷೇತ್ರ, ದೇವರಾಯನ ದುರ್ಗ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ರಥೋತ್ಸವವು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ವೈಶಾಖಿ ಮಾಸ ದಿವಸದ ಹಾಸ ವಿಶೇಷವಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸಿನಿಯರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ, ಗಂಧಲೇಪನ, ಮಾರ್ತಾಂಡಿ ಮಾಡಿ ತುಪಾಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಾನಕ, ಕೋಸಂಬರಿಗಳನ್ನು ಉಣಬಡಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಂದು ರೂಪದಿಂದ ಭೂ ಸುರರಲ್ಲಿ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ) ಇರುವುದರಿಂದ ಅಂಥ ಸತ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹರೂಪ ಪರಮಾತ್ಮನು ಕೃಪೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ದೇವರೇ ಕುಲದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದು ಅವರುಗಳು ಆಚರಿಸುವ ನರಸಿಂಹ ಐದುಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವುಗಳು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬೇಕು. ಇವೂ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ದೇವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೋಕ್ಷತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು.

ವೈಶಾಖಿ ಸ್ನಾನ :

ಚೈತ್ರ ಶು|| ಹುಣ್ಣಿಮೆ (ದವನದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ) ಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ವೈಶಾಖಿ ಶು|| ಹುಣ್ಣಿಮೆ (ಆಗಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ) ಪರ್ಯಂತ ನಿತ್ಯ ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಸ್ನಾನವಾಗಲಿ, ನದಿಸ್ನಾನವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬಾವಿಸ್ನಾನವಾಗಲಿ ಮಾಡುವುದು ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಲ್ಲಿಯೇ ದಿನನಿರೀನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬಹುದು. (ದಿನನಿರೀನ ಮಾಡುವುದಾದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಗಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಳ್ಳೆಣ್ಣು ಹಾಕಿ ನಂತರ ದಿನ ನೀರು ಹಾಕಬೇಕು. ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಳ್ಳೆಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದಿನನಿರೀನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ದೋಷ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು ಗ್ರಹಣೆ). ಹೀಗೆ ವೈಶಾಖಿ ಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಜೈಷ್ಠಮಾಸ

ದಶಹರಾ :

ಈ ತಿಂಗಳು ಶು|| ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ದಶಮಿವರೆಗೆ "ದಶಹರಾ" ವೃತ್ತ, ದಶಮಿ ದಿವಸ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಂಗಾ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಭಗೀರಥ (ಗಂಗಾ) ಜಯಂತಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಭಗೀರಥ ಮಹಾರಾಜನ ಪೂರ್ವಜರು ಕಟಿಲ ಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂರೋಹಕ್ಕೆ ತಂದು ಬೂದಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಭಗೀರಥ ಮಹಾರಾಜನು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿಸಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಕುಷ್ಪಣಿಗೆ 'ಗಂಗೆಯು ಭೂಮಿಗಳೆದು ಬಂದು ಬೂದಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಿಯುತ್ತಾಳೆ, ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸತ್ತವರೆಲ್ಲರೂ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಭಗೀರಥನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಗಂಗೆಯು ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದದ್ದರಿಂದ 'ಗಂಗೆ ಗೆ 'ಭಗೀರಥ' ಅಂತಾ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪವಿತ್ರ ನದಿಯನ್ನು ಈ ದಿನ ವಿಶೇಷ ಪೂಜಿಸುವುದಲ್ಲದೇ ಭಗೀರಥನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಾಗಿ 'ದಶಹರಾ ವೃತ್ತ'ವು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿಯೆಂತೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನು ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗುವುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಮಟಾಸಾವಿತ್ರಿ ವೃತ್ತ :

ಜೈಷ್ಠ ಶು|| 15 (ಹುಣ್ಣಿಮೆ) ಮಟಾಸಾವಿತ್ರಿ ವೃತ್ತ. ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಪತಿ ಸತ್ಯವಾನನು ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಯೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಅವನನ್ನು ವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರ್ಶ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಹಾಗೂ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಪತಿ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಬೇಕೆಂದು ಹಗಲಿರುಳೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಲಿಪಿಯಂತೆ ಪತಿಯು ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ವಯ್ಯಲು ಬಂದ ಯಮನ ಭಟರನ್ನು ಅವಳು ತಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಯಮದೇವರು ಬಂದು ಪ್ರಾಣ ಹರಣ ಮಾಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದಾಗ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಯಮದೇವರನ್ನು ಅನನ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಯಮನು ಆಕೆಯ ಅಪ್ರತಿಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು

ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ಪತಿ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನು ವಯಪಾಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪತಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನೂ, ಕಳೆದು ಹೋದ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ, ಅತ್ತೆ-ಮಾವಂದಿರಿಗೆ ಕಳೆದು ಹೋದ ಕೌಣ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಿ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳ ತಂದೆಗೆ ಗಂಡು ಸಂಪಾನ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಹೆಸರು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಸಹಿಸಾವಿತ್ರಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಟಿಸಾವಿತ್ರಿ, ಪುಣೆಯನ್ನು ಆಲದ ಮಠದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಟಿಸಾವಿತ್ರಿಯ ಗಂಡನ ಪ್ರಾಣ ಹೋದದ್ದು, ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಯಮುದೇವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು, ಪತಿಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪುನಃ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದು, ಯಮುದೇವರಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು, ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ದೃಶ್ಯ ಅಂದರೆ, ಆಲದಮಠ, ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಈ ಪತಿಯನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು, ಯಮುದೇವರು ಪತ್ಯಕ್ಷವಾದದ್ದು, ಪುಣಾ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿತ್ರಚಿತ್ರವನ್ನು ಮನೆಮಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ನೆ ಪುಣೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಮಾಂಗಲ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಸಾವಿತ್ರಿಯವರಿಗೆ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಅಂತೂ ಮು ಸಾವಿತ್ರಿ ಪುಣೆ ಮತ್ತೆದೆಯರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಿತ್ತಿಪ ಅಮುವಾಷ್ಯ :

ಮೃತ್ತಿಕಾ ವೃಷಭ ಪುಣೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಬ|| ಅಮುವಾಷ್ಯ ದಿನದಂದು ಮಕ್ಕಿತ್ತಿಪದ ತಯಾರಿಸಿದ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ದೇವರ ಪುಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪುಣಿಸಬೇಕು. ಭಾರತ ದೇಶವು ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯನ ಅಪಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದಾದರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದೀಪ ದಿವ್ಯಲು, ದಿತ್ತಿದ ಭಸಲು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಧನ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ನಮಗೆ ದೊರಕಲು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೃಷಭಗಳ ಸೇವೆ ಅಮೋಘವಾದದ್ದು. ಪರಮೇಶ್ವರಿಯಿಗೆ ವಾಹನವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅವನಿಗೆ ನಂದಿವಾಹನನೆಂದೇ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮಾನವನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭೂದೇವಿಯ ಪುಣೆಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಅರಗಿದೆ. ಈ ದಿನ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಡುವಾಗಿ ಕುಟ್ಟಿದ ಕುಟು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನಂತರ ಕಾರಣವಾಗಿ ವೃಷಭಗಳಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ.

ಚಾತುರ್ಮಾರ್ಗ

ಚಾತುರ್ಮಾರ್ಗ ಮಹತ್ವ :

ವರ್ತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯಣ ಹೀಗೆ ಆರಾರು ತಿಂಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಆಪ್ತೇ? ಉತ್ತರಾಯಣ ಕಾಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಗಲು ದಕ್ಷಿಣಾಯಣದ ಕಾಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಅಂತಾ ನಿಯಮವಿದೆ. ನಾವು ಯಾವುದೇ ಶುಭ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಗಲು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂದರೆ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ರಾತ್ರಿ ಕಾಲ ಅಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶುಭ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಯಣದ ನಿಯಮಕ ದೇವತೆಯು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಬ್ರಹ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಮಾನವರು ಯಾವ ಶುಭ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ನನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯಣ ಕಾಲವು ಶುಭ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉಪಾಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೃಪೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮನು ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ದಕ್ಷಿಣ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದೊಯ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಕೃಪೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಪರಮಾತ್ಮನು ಈ ಚಾತುರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಗೂ ವ್ಯತಗಳನ್ನು ನಿಯಮ ಮಾಡಿ ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಸುಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊಂದುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದೆಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡಿ ಆ ಮಾರ್ಗ ನಿಯಮಕ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ದಕ್ಷಿಣಾಯಣ ನಿಯಮಕ ದೇವತೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾರಣವಾಗಿ ಚಾತುರ್ಮಾರ್ಗದ ವ್ಯತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಧನ್ಯರಾಗಬೇಕು.

ಆಪಾದಮಾಸ

ಚಾತುರ್ಮಾಸ (ಅವಧಿ) :

ಆಪಾದ ಶು|| ದಶಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು|| ದಶಮಿವರೆಗಿನ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಚಾತುರ್ಮಾಸವಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಯಣ ಆರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಪಾದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಜೋರಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೊರಗೆ ಅಡ್ಡಾಡುವುದು ಶ್ರಮದಾಯಕ. ಆಪಾದ ಶು|| ವಿಕಾಡಿ ದಿವಸ ವೈಷ್ಣವರಾದವರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪು ಮುದ್ರಣ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮರುದಿವಸ ದ್ವಾದಶಿ ತಿಥಿಯಿಂದ ಶಾಕವ್ಯತ ಪ್ರಾರಂಭ. ಆಪಾದ ಒ|| ಪಂಚಮಿ. ಶ್ರೀ ಟೀಕಾರಾಯರ ಪೂಜೆ (ಮಳಬೇಡ), ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು, ಶ್ರೀ ಟೀಕಾರಾಯರ ದರ್ಶನ, ಅಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಪಂಚಮಿ ಅಥವಾ ದಶಮಿ ದಿನದಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಭಾದ್ರಪದ ಶು|| ಹುಣ್ಣಿಮೆವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ಶ್ರೀ ರಾಮದೇವರ ಪೂಜೆ ಜಪ-ತಪಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಭಕ್ತ ಜನರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಜ್ಞಾನ ಮಜ್ಜನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆಗಾಲದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳ ಪುಟ್ಟ ಜಂಟುಗಳು, ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮಳೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಅಡ್ಡಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ಕಾಲಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅರಿವು ಆಗದಂತೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂದ ಪಾಪ ನಮಗೆ ಬರುವುದುಂಟು. ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದು ಜಪ-ತಪಾದಿ ಮಾಡುವ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇದಾಗಿದೆ.

ಚಾತುರ್ಮಾಸದ ವ್ಯತನಿಯಮಗಳು

- ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶಾಕವ್ಯತ : ಆಪಾದ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಶು|| ದಶಮಿವರೆಗೆ.
- ದಧಿವ್ಯತ : ಪ್ರಾರಂಭ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಭಾದ್ರಪದ ಶು|| ದಶಮಿವರೆಗೆ.
- ಕ್ಷೀರವ್ಯತ : ಭಾದ್ರಪದ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಅಶ್ವಿನ ಶು|| ದಶಮಿವರೆಗೆ.
- ದ್ವಿಪಲವ್ಯತ : ಅಶ್ವಿನ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿವರೆಗೆ. (ಉಷ್ಣನ ದ್ವಾದಶಿ).

ಶಾಕವ್ಯತದಲ್ಲಿ : ತರಕಾರಿ ಕಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಳಿ, ಖಾರ, ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಬೇಳೆಯಿಂದ ತಯಾರಾಗುವ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಅಲ್ಲದೆ ಹಾಲು-ಮೊಸರು ಮಾತ್ರ ಆಹಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ದಧಿಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ : ಅಂದರೆ ಮೊಸರು ತಿನ್ನಬಾರದು. (ಮಜ್ಜಿಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯ).

ಕ್ಷೀರವ್ಯತ : ಅಂದರೆ ಹಾಲು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.

ದ್ವಿದಲ ವ್ಯತ : ಬೇಳೆ ಕಾಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಅಲ್ಲದೆ ತರಕಾರಿ ಅಂದರೆ ಬಾಳಿಕಾಯಿ ದಿಂಡು, ಗೆಣಸು, ಮಾವಿನಕಾಯಿಯ ಸೋಲು ಬರುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಆ ಆ ವ್ಯತಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೂ ಇಡಬಾರದು. ಈ ಎಲ್ಲ ನೇಮವನ್ನು ಅಧಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಡಿದರೆ ಅಧಿಕ ಪುಣ್ಯ.

ಧಾರಣೆ-ಪಾರಣೆ : ಈ ವ್ಯತವನ್ನು ಅಪಾರ್ಥಮಾಸ ಅಥವಾ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯದವರೆಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಅವಧಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಪದ ದಿವಸ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಅಂದು ಕೇವಲ ತೀರ್ಥ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮರುದಿನ ಪಾರಣೆ ದಿವಸ ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಆಚರಿಸಿ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತದ ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಉದ್ಯಾಪನೆ ದಿವಸ, ಹೋಮ-ಹವನವನ್ನು ಪುರೋಹಿತರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹವಿಸ್ಸು ಊಟ : ಇದರ ಅವಧಿ 1 ತಿಂಗಳು.

ಅನ್ನ, ಹೆಸರುಬೇಳೆ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಆಕಳಹಾಲು, ಸಕ್ಕರೆ ಬೆಲ್ಲ, ರವೆ, ಆಕಳತುಪ್ಪ ಇವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಿಷ್ಟದಂತೆ ಬೆರೆಯಿಸಿ, ಬೇಯಿಸಿ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಉಪ್ಪು, ಹುಳಿ, ಖಾರ ಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲ.

ಈ ವ್ಯತವನ್ನು ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸ ಬಹುದು. ವ್ಯತದ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ತಾವೂ ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ಯತವನ್ನು ಅಪಾರ್ಥ ಅಥವಾ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಮಾಡಬೇಕು.

ಚಂದ್ರಾಯಣ : ಈ ವ್ಯತದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳು.

ಒಂದನೇ ವಿಧಾನ : ವ್ಯತದ ದಿವಸವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ವ್ಯತದ ಅಡಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರತಿಪದ ದಿನ ಒಂದು ತುತ್ತು ಮಾತ್ರ ಊಟ ಮಾಡಿ 1 ಲೋಟ ನೀರು ಮಾತ್ರ

ಕುಡಿಯಬೇಕು. 24 ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಎನೂ ಸೇವಿಸಬಾರದು. ನೀರು ಕುಡಿಯಬಾರದು. ಮರುದಿನ ದ್ವಿತೀಯ ದಿನದಂದು ಎರಡು ಮತ್ತು ಮಾತ್ರ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. 3ನೇ ದಿನ 3 ಮತ್ತು ಅನ್ನ ನೀರು. ಅದರಂತೆ ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನ ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಅನ್ನ ನೀರು. ಹೀಗೆ ಏಕಾದಶವರೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ನೀರು ಮಾಡುತ್ತ ಏಕಾದಶ ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶ ದಿನ 12 ಮತ್ತು ಅನ್ನ-ನೀರು. ತ್ರಯೋದಶ 13 ಮತ್ತು ಅನ್ನ-ನೀರು. ಚತುರ್ದಶ 14 ಮತ್ತು ಅನ್ನ-ನೀರು. ಪುನರ್ವಸು ದಿನ 15 ಮತ್ತು ಅನ್ನ-ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮರುದಿನ ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಮತ್ತು ಆಹಾರ-ನೀರು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತ ಏಕಾದಶ ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶ, ತ್ರಯೋದಶ, ಚತುರ್ದಶ, ಆಹಾರ-ನೀರು ಸೇವಿಸಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. (30 ದಿನ ಈ ವ್ಯತಿಯಾಗಿದ್ದು ಈ ವ್ಯತಿಯನ್ನು ಆಹಾರ ಅಥವಾ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು). ಮರುದಿನ ಪ್ರತಿಪದ ದಿನ ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದ್ದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುನಾಮನಿಯರಿಗೆ ಸುಗ್ರಾಹ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ತಾನು ತೀರ್ಥ-ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೇ ವಿಧಾನ : ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (30 ದಿನಗಳು)ವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯ ಅದ ನಂತರ ಎಂಟು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಮತ್ತು 8 ದೋಟವವರೆಗೆ ನೀರು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದರಂತೆ ಆಹಾರ ನೀರು ಸೇವಿಸಿ, ಏಕಾದಶ ಹಾಗೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಪದ ದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುನಾಮನಿಯರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ತಾನು ತೀರ್ಥ-ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

- (a) ವಿಶುಧ್ಧ ಅಥವಾ ವಿಶೋಧಿ (b) ಮೂಲ ಊಟ
- (c) ದಿಳಿಪಾಠನೆ (d) ಬಲಗೈಯಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು.

ಈ ನಾಲ್ಕು ವ್ಯತಗಳನ್ನು ಚತುರ್ಮಾಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಅಂದರೆ ಆಹಾರ ಶು||ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು||ದ್ವಾದಶವರೆಗೆ ಆಚರಿಸಿ ಉತ್ಸಾಹ ದ್ವಾದಶಿ (ತುಲಸಿ ವಿವಾಹ ದಿನ) ದಿನ ತಾರಕೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಹೀಗಾದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯತಗಳ ಪೂರ್ಣ ಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಈ ವ್ಯತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವಾಗ ತಾಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು :

1) ವಿಶುಧ್ಧವ್ಯತ : ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡುವಾಗ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಎರೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂಡಬೇಕು. ನಂತರ ಊಟ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ದಿವ್ಯ

ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಇದೇ ನಿಯಮ. ಆದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಕುಡಿಯಬಹುದು.

ii) ಮೂಕ ಊಟ : ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಆದರೆ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣ ಅಂತಾ ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯಬಹುದು.

iii) ದಿಕ್-ಶಾಧನೆ : ಚಾಕುರ್ಮಾಸ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ಈ ವೃತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ನ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳು ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ಆಷಾಢ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಶ್ರಾವಣ ಶು|| ದಶಮಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರಾವಣ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಭಾದ್ರಪದ ಶು|| ದಶಮಿವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಭಾದ್ರಪದ ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಅಶ್ವಿನ ಶು|| ದಶಮಿವರೆಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಶ್ವಿನ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು|| ದಶಮಿವರೆಗೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆಚರಿಸಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿ (ಉತ್ಪಾನ ದ್ವಾದಶಿ) ದಿವಸ ತುಲಸೀದೇವಿ ಮದುವೆ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬಂಧು-ಬಳಗದವರೊಡಗೂಡಿ ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಥ-ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಈ ವೃತವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಕಾರ್ತಿಕ ರಾಧಾ-ದಾಮೋದರ ವಿವಾಹವನ್ನು ವಿದ್ಯಂಭಕೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಆ ದಿನ ವೃತಗಳ ಸಮಾಪ್ತಿ ಆಗುವದರಿಂದ ಬೇಕಾದ ಪಕ್ಕಾನ್ನಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರಿಗೆ ಕೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಿ ತಾವೂ ತೀರ್ಥ-ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

iv) ಬಲಗೈಯಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿಯುವದು : ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಡಗೈಯಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿಯುವದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಲಗೈಯಿಂದಲೇ ನೀರು ಕುಡಿಯುವದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಬಲಗೈಯಿಂದಲೇ ನೀರು ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಇದೂ ಒಂದು ವೃತವಾಗಿದೆ.

ದಾನಧರ್ಮದ ವಿಚಾರ :

ನಿಷೀಡಿ : ವೃತ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ ದಿವಸ ಸಂಜ್ಞಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾಳೆ ಪರಾಕ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೂಕ ಊಟ : ಈ ವೃತಮಾಡಿ ಯಾಂಗೆಲೆ ಅಥವಾ ಗಂಟೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ದಿಕ್-ಶಾಧನೆ : ಈ ವೃತಮಾಡಿ ದೀಪದಾನ ಅಂದರೆ, ಸಮೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪಹಚ್ಚಿ ದೀಪಸಹಿತ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಬಲಗೈಯಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು: ಈ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಯ. ತಮ್ಮದ ಅಥವಾ ಹತ್ತಿರದ ಲೋಟವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

v) ಅಖಂಡವೃತ್ತ : ನಿತ್ಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಸಲ ಊಟ ಮಾಡಿ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ನೀರು ಕುಡಿಯಬಹುದು. ನಂತರ ಮರುದಿನದವರೆಗೂ ಎನ್ನೂ ಆಹಾರ ನೀರು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು (ಚಿಹುರ್ಮಾಸ) ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಶಮಿ-ದ್ಯಾವತಿಗಳ ದಿನಗಳನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆದು ವೃತ್ತದ ಫಲಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾಕಿ ಅವರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

vi) ವಿಶ್ವ : ಈ ವೃತ್ತವನ್ನು ಆಷಾಢ ಅಥವಾ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಕಳಹಾಲು ಹಾಗೂ ಅನ್ನ ಮಾತ್ರ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಷ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಕುಡಿಯಬಹುದು. ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಹೀಗೆ ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ವೃತ್ತ ಮಾಡಿ ಅನ್ನದ ಪಾತ್ರೆ, ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆ (ಮುಚ್ಚಳ ಸಹಿತ) ಗಳನ್ನು ಸತ್ಯಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ದಿವಸ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಗೌರಿಪೂಜೆ) :

ಈ ದಿವಸ ಗೌರಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗುವ ಹುಡುಗಿಯರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವೃತ್ತವಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಎರಡು ಕುಂಟಿಗಳನ್ನು (ಗೌರಿ) ಮಾಡಿ ತೃಂಗರಿಸಿ, ಅರಿಹಣ ಕುಂಕುಮ, ಗಂಜ್ಜವಸ್ತ್ರ, ಹೂ, ಎರಿಸಿ ಆರತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಬೇಗನೇ ಯೋಗ್ಯ ವರನೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಆಗುವಂತೆ ಗೌರಿ (ಶಾರ್ವತಿ) ಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮದುವೆ ಆದ ನಂತರವೂ ಸುತಕ 9 ವರ್ಷ ಆಷಾಢ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನದಂದು ದಿವಸ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಮದುವೆ ಆದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆಷಾಢ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆಯ ಜೊತೆ ಇರಬಾರದೆಂದು ರೂಢಿ ಇರುವುದರಿಂದ ತವರು ಮನೆಗೆ ಮಗಳು ಬಂದು ಇರಬೇಕು. ಮದುವೆ ಆದ ಈ ಹೊಸ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನದಂದು ಗೌರಿಪೂಜೆ ಮಾಡದೆ ಆಷಾಢ ಬೃಹದಾತಿ ಸಂಜೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದು ಅತ್ತೆ ಮನೆ ಆವರು (ಬಿಳಾರು) ಮಂಗಳ ಗೌರಿಯನ್ನು ಜಾಗಣ, ತಪ್ಪೇಲಿ (ತಪ್ಪೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಣವೊದ್ದು ಬಟ್ಟಲಿ, ಅಡಿಕೆ ಬೆಟ್ಟು, ತುಂಬಿರಬೇಕು). ಸೊಸೆಗೆ ಹಾಗೂ ಬೀಗತ್ತಿ (ಸೊಸೆಯ ತಾಯಿ)ಗೆ ಹೊಸ ಸೀರೆಗಳನ್ನು (5 ಖಣ ಸಹಿತವಾಗಿ) ತಂದು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಊರಿಗೆ ವಾಪಸು ಹೋಗುವುದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ನಂತರದ 8 ವರ್ಷಗಳ ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಮಂಗಳ ಗೌರಿ ಜೊತೆ ಆಷಾಢ ಮಾಸದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನವೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆ 9 ವರ್ಷದ ಗೌರಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಶೃದ್ಧಿಯಿಂದ ನಡೆಸಬೇಕು. ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ 9 ಎಳೆ ದಾರವನ್ನು ಒಂದೇ ಎಳೆ ದಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತೊಯಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ 9 ಗಂಟು ಹಾಕಿ ಅರಿಷಣ ಹಚ್ಚಿ ಮೊದಲು ಗೌರಿಗೆ ಎರಿಸಿ ತನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ದಾರವನ್ನು ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಾಗರಚೌಕಿ ದಿವಸ ತೆಗೆದು ತುಲಸೀ ಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು. ನಂತರ ಗೌರಿ ಮುಂದೆ ಸಮೆಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅರಿಷಣ, ಕುಂಕುಮ, ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ, ಹೂ ಎರಿಸಿ ಅರಕಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನುವಾಸ್ಯ ಗೌರಿಪೂಜೆ ನಂತರ ಗೋದಿ ಹಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅರಿಷಣ ಪುಡಿ ಸೇರಿಸಿ ಹಾಲು ಹಾಕಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಲಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಎರಡು ಬಟ್ಟಲು ಆಕಾರ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿದ ಕಡ್ಡಿಬೀಳೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ತುಂಬ ಹಾಕಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಟ್ಟಲವನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಬಟ್ಟಲವನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಬೇಕು. ನಂತರ ಅದರಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದ ನೆನೆದ ಬೀಳೆಕಾಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಅರಕಿ ಮಾಡಬೇಕು. ತವರು ಮನೆ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುವವಲ್ಲದೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ದೊರಕಲೆಂಬುದೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ "ಭಂಡಾರ ಒಡೆಯುವದು" ಅಂತಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದಿವಸ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಯ ಕಥೆ ಹೀಗೆ :

"ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಸೇರಿ ಎಳು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಂಪತ್ತು ಕಾಶೀ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತನ್ನ ಎಳೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಊರ ಅರಸನ ಮಗನು ಅಕಾಲ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಆಗದೇ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ದಹನ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಸನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿರುವಾಗ ಆತನಿಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಈ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೊತೆ ಮದುವೆ ಆಗಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡಲು ಡಂಗುರ ಸಾರುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತನ್ನ ತಂಗಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಆಕೆಯು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಬಡತನದಿಂದ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸುಖವಾಗುವದೆಂದು ಮನಗಾಣಿಸಿ ಆಕೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ರಾಜನ ಮಗನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಗಡ ಆಕೆಯ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ರಾಜನು ಸತ್ತ ತನ್ನ ಮಗನ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತಪ್ಪದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನದಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಗಂಡನು ಇಲ್ಲದೆ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಬದುಕಿ ಇರುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ತಿಳಿದು ಗಂಡನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೊತೆ ತಾನೂ ತಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆ ತಪ್ಪನ್ನ ತೇಲುತ, ತೇಲುತ, ಮರುದಿನ ಆ

ತನ್ನ ನದಿಯ ದೂರದ ಇನ್ನೊಂದು ದರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನ ದಿವ್ಯ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ದನಕಾಯುವ ಹುಡುಗರು ತಾವು ಭಂಡಾರ ಒಡೆದು ಬಂದವರ ಸುದ್ದಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತನ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅಭಾಗ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನೂ ಗೌರಿಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಗೌರಿಯ ಕೃಪೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ತಕ್ಷಣ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮರಳನಿಂದ ಗೌರಿ ಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಿ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ತಾನು ಹೊಸ ಸೀರಿಯಿಂದ ಎಳೆ ಎಳೆ ತೆಗೆದು ಮಳೆಗಿನ ಗೌರಿಗೆ ಎರಿಸಿವಲ್ಲವೆ ಆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಹೂಗಳನ್ನೂ ಎರಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಭಂಡಾರ ಒಡೆಯಲು ತನಗೆ ಯಾರೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ದುಃಖಪಡುತ್ತ ತನಗೆ ಒದಗಿದ ಈ ದುರ್ದರ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರು ಈಕೆಯ ರೋದನವನ್ನು ಕೇಳಿ ವೇಷ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಆಕೆಯ ಇಂಗಿತ ತಿಳಿದು ತಾವು ಭಂಡಾರ ಒಡೆಯುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅದರಂತೆ ಆಕೆಯ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ತಮ್ಮ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಆಕೆಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲೆಂದು ಹರಸಿ ಅದೃಶ್ಯವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತ ಪತಿಯು ಮಲಗಿದವನು ಎದ್ದಂತೆ ಎದ್ದು ಕೂಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಘಟಿತ ಘಟನೆಯು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿದು ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಹೊಂದಿದ ತನ್ನ ಮಗ ಹಾಗೂ ಸೋಸೆಯನ್ನು ಸಕಲ ರಾಜ ಮರ್ಯಾದೆಯೊಂದಿಗೆ ಪುರಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ವಿಜಯೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ನಡೆದ ಈ ಘಟನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸುಮಂಗಲೆಯರು 'ದಿವ್ಯಗೌರಿ' ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರಾವಣಮಾಸ

ಈ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ಈಶ್ವರನ ವಾರವಾಗಿದ್ದು ಅಂದು ಈಶ್ವರನ ಪೂಜೆ (ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿ) ಯನ್ನು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸೋಳಾ-ಸೋಮವಾರ ಪೂಜೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶಿವ ಪಾರಿಜಾತ (ಅನಂತಾದ್ರಿ ವೃತ) ವನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಂಗಳವಾರ ದಿವಸ ಮಂಗಳಗೌರಿ ಪೂಜೆ :

ಈ ವೃತವನ್ನು ಮದುವೆ ಆದ ವರ್ಷದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಐದು ವರ್ಷ ತಪ್ಪದೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ದಿವಸ ಅಮಾವಾಸ್ಯ ದಿವಸ ಅತ್ತೆ ಮನೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಮಂಗಳ ಗೌರಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಗೌರಿ ಮುಂದೆ 8 ವಿಳೇದಲೆ ಮೇಲೆ ಒಣ ಪೊಟ್ಟಿರಿ ಬಟ್ಟಲು ಇಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ 8 ಅಡಕಿಬೆಟ್ಟ ಇಡಬೇಕು. ಗೌರಿಗೆ ಅರಿಷಣ-ಕುಂಕುಮ, ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರದ ಹೂ ಏರಿಸಿ ಆರತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಬಾಗಿಣ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆಮನೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ ತಪ್ಪೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಷಣ-ಕುಂಕುಮ, ಉತ್ತತ್ತಿ, ಅಡಕಿಬೆಟ್ಟ, ಒಣಪೊಟ್ಟಿರಿ ಬಟ್ಟಲು ಹಾಕಿ ಖಿಣದಿಂದ ತಪ್ಪೇಲಿಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಇರಿಸಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಮಗಳು ಕೊಡಬೇಕು. ನಂತರ ತಾಯಿ ಮಗಳಿಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪೂಜಿಸುವಾಗ ತಮ್ಮ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಆದ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಕರೆದು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಗೌರಿಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಗೆಳತಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಆದರಾತಿಥ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಮುತ್ತೈದೆಯರನ್ನು ಕರೆದು ಅರಿಷಣ-ಕುಂಕುಮ, ಹೂ, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ, ನೆನಿಸಿದ ಕಡ್ಡಿ, ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡಿ ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರ, ವಾಯುದೇವರು, ಪರಮಾತ್ಮನ ಭಜನೆ ಹಾಗೂ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಗೆಳತಿಯರೊಡನೆ ಅನೇಕ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಗೌರಿಗೆ ಆರತಿ ಬೆಳಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಈ ವೃತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅದು ಹೀಗೆ -

"ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ 16 ವರ್ಷದ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣವೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಬರೆದಿದ್ದನು. ರಾಜನು ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಮಗನು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿ ಆಗಲೆಂದು ಅನೇಕ ಸುಖ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಗನಿಗೆ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೋದರಮಾವನನ್ನು ಜೊತೆ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ರಾಜಕುಮಾರ

ಹಾಗೂ ಅವನ ಸೋದರಮಾವ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಹೊರಟಾಗ ಹಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ರಾಜಧಾನಿ ಸ್ಥಳ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜನ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮದುವೆ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಒಬ್ಬ ಕುತಂತ್ರ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬನ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಒಬ್ಬ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಯ ಜೊತೆ ನಡೆಯುವುದು ಇರುತ್ತದೆ. ಮದುವೆ ಬಹುಜನರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಲಗ್ನ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಪ್ಪುವಂಥ ವರನ ಶೋಧನೆ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಯ ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳು ಬಿದ್ದಮೇಲೆ ಆ ವರನನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನಿಯೋಜಿತ ಗಂಡಿನ (ಕುಷ್ಠರೋಗಿ) ಜತೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಇಂಥ ವರ ಯಾರು? ಎಂದು ಹುಡುಕುವಾಗ ಕಾಶೀಯಾತ್ರಿಗೆ ಹೊರಟ ಈ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ನಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಾಜಕುಮಾರನ ಸೋದರಮಾವನಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತು. ಆದರೂ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಬಾಸಿಂಗ ಬಲದಿಂದಲಾದರೂ ತನ್ನ (ಸೋದರಿ) ಅಳಿಯ ದೀರ್ಘಾಯುಷಿ ಎಕೆ ಆಗಬಾರದೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ ಮದುವೆಗನನ್ನಾಗಿ ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮದುವೆ ಈತನ ಸಂಗಡ ನಡೆದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿವಾಗ ಹೆಂಡತಿಯು ಆ ದಿನ ಮಂಗಳಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಗಂಡನಿಗೆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತಿನಿಸುತ್ತಾಳಲ್ಲದೆ ನಂತರ ಆತನಿಗೆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ತಾನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರಸಾದ ತಿಂದು ಕೈ ತೊಳೆಯುವಾಗ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಮುದ್ರೆ ಉಂಗುರ ಜಾರಿ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ನಂತರ ರಾತ್ರಿ ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರನು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ತಾನು ಪಡೆದು ಬಂದು 16 ವರ್ಷ ಆಯಸ್ಸು ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಕೂಡಲೇ ಯಾವುದೋ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಂದು ಸರ್ಪವು ಆತನನ್ನು ಕಚ್ಚಲು ಬರುತ್ತದೆ. ತಲೆಯವರೆಗೆ ಸರ್ಪವು ಬಂದಾಗ, ರಾಜಕುಮಾರ ಮಲಗುವಾಗ ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಸರ್ಪದ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ತಕ್ಷಣ ಆ ಸರ್ಪವು ಮೃತ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಧೈರ್ಯಗುಂದದೆ ಸತ್ತ ಹಾವನ್ನು ನಿಂದಿದೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅದರ ಬಾಯಿಗೆ ಖನವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಡಿದು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾಳೆ. ಬೆಳಗು ಮುಂಜಾನೆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಎದ್ದು ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತೆ ತನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವನೊಡಗೂಡಿ ಗಂಗಾ ತೀರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ ಯಾವುದೂ ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಹೆಂಡತಿ ಆದವಳು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆ ನಂತರ ಮೊದಲೇ ಯೋಜಿಸಿದಂತೆ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಯು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಜೊತೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬರುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಕುಮಾರಿ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಈ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಯು ನಿರುಪಾಯವಾಗಿ ವಾಪಸ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತ ಮದುವೆ ಆದ ರಾಜಕುಮಾರ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದವನು ವಾಪಸ ಈ ರಾಜ್ಯದ

ಮೂಲಕವೇ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ವಾಪಸು ಹೋಗುವ ಯಾತ್ರಿಕರು ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆದರಾತಿಥ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ರಾಜಾಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಈ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಹಾಗೂ ಅವನ ಸೋದರಮಾವ ಇಬ್ಬರೂ ಈ ರಾಜ್ಯಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದಂತೆ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗಿಲ್ಲ ಭಾರಿ-ಭೋಜನ ಜೊತೆಗೆ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಮದುವೆ ಆದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಆದರಾತಿಥ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ ಮದುವೆ ಆದ ರಾಜಕುಮಾರನು ತಾಂಬೂಲ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಆಕೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಸರಿ, ತನ್ನ ಕೆಲಸವಾಯಿತೆಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಆತನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ರಾಜದರ್ಬಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಂದೆ ರಾಜನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜನು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಮದುವೆ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಮಗಳ ಅಳಿಯನಿಗೆ ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ತನ್ನ ಮದುವೆ ನಡೆದ ರಾತ್ರಿ ನಡೆದ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗ ಮಾಡಿ ರಾಜಮುದ್ರೆಯ ಉಂಗುರವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸತ್ತ ಸರ್ಪವನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದು ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮುತ್ತಿನ ಸರವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಆನಂದದಿಂದ ನವದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ ದಂಪತಿಗಳೂ ಆನಂದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮದುವೆ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಮಂಗಳಗೌರಿ ಪೂಜೆಯ ಪರಿಣಾಮವೇ ಸುಖಾಂತದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಸುಮಂಗಲೆಯರು ಇಂದಿಗೂ ಮಂಗಳಗೌರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬುಧ ಬ್ರಹ್ಮಕೃತಿ ಪೂಜೆ :

ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬುಧವಾರ-ಗುರುವಾರ ದಿನಗಳಂದು ಬುಧ ಬ್ರಹ್ಮಕೃತಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸುಣ್ಣದಿಂದಾಗಲಿ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣಿನಿಂದಾಗಲಿ ಬತ್ತಿಯಿಂದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದು (ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕು) ಅವುಗಳಿಗೆ (ಅರಿಷಾ-ಕುಂಕುಮ) ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ ಏರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸ ಹೀಗಿದೆ

“ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಬುಧ-ಬ್ರಹ್ಮಕೃತಿ ಗ್ರಹಗಳು ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಮಗೆ ಹಸಿವೆ ಆಗಿದೆಯೆಂದೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿದರು.

ಬಡವರಾದರೂ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕೃಪಿಸತೊಡವರು. ಕೃಪಿಸಿ ಹೊಂದಿದ ಗ್ರಹಗಳಿಲ್ಲದೂ ಆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತು ದೊರಕುವಂತೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅಧ್ಯತ್ಮರವರು. ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದ ಆ ಭಕ್ತರು ಆ ಗ್ರಹಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾಗಿ ಧನ್ಯರಾದರು.

ಬುಧ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಿ ಪೂಜೆಗೆ ಈ ಘಟನೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಸಂಪತ್ತು ಶುಕ್ರವಾರ :

ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶುಕ್ರವಾರ ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಐದು ಶುಕ್ರವಾರಗಳು ಬರುವವುಂಟು. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಐದೂ ಶುಕ್ರವಾರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಣ್ಣಿನ ಗಡಿಗೆ (ತಂದಿಗೆ ಆಕಾರವು) ಇಲ್ಲವೆ ಹವುದ ತಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿ ತಂದಿಗೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಸರಿ. ತಂದಿಗೆ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಯಾಗಿ ಐದು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದಿಂದ (ಮಣ್ಣಿನ ಗಡಿಗೆಯಾದಲ್ಲಿ ದಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದಿಂದ) ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಸೂತ್ರ ಬರೆದು ಕೆಳಗೆ ಅಕ್ಷಿ-ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕು. ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆನೆ, ಆಕಳು, ಚಿಕ್ಕ-ಶಂಖ, ಗದ-ವದ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ನಂತರ ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತಂದಿಗೆ ಒಳಗೆ ಅಕ್ಕಿ, ಅಕ್ಕಿಯ ೨ ಸಣ್ಣ ಲೋಟಾದಿಂದ ಐದು ಹಾಕಬೇಕು. ಅರಿಷಾ, ಕುಂಕುಮ, ಕರಿಯಮಣಿ, ಅಡಿಕೆಬಿಟ್ಟು, ಅರಿಷಾ ಬೇರು, ಚಿಕ್ಕ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಣೆಗೆ, ಸುತ್ತಲೂ ಉಂಗುರ, ಬಳಿ, ಪಿಲ್ಲೆ, ಕನ್ನಡಿ ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಳ ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಈ ಮುಚ್ಚಳಕ್ಕೂ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಗೌರಿ ಮುಖ ಬರೆಯಬೇಕು. ನಂತರ ಹೀಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ತಂದಿಗೆ ಗೌರಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಿಸಿ, ತಂದಿಗೆಗೆ ಮಂಗಳ ಸೂತ್ರ ಕಟ್ಟಿ ಸುಂದರವಾದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮ ಬರೆದು ಶೃಂಗರಿಸಿದ ತಂದಿಗೆ (ಗೌರಿ)ಯನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನಂತರ ಮೀಸಲು ನೀರನ್ನು ತಂದಿಗೆಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಮಾಡಿ ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ ಅರಿಷಾ, ಕುಂಕುಮ, ತರತರಹದ ವಾಸನೆ ಹೂ, ಕೀದಿಗೆ ಎರಿಸಿ, ಹೂರಣ ಆರತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗೌರಿಗೆ ಉಡಿ ತುಂಬಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿ ಶುಕ್ರವಾರ ಗೌರಿ ಶೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. (ಇವಳು ಶ್ರೀದೇವಿ)

ಈ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆ :

“ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಿತ್ಯ ಗೋಪಾಲ ಪೇಡಿಕೊಂಡು ಉಪವೇಷ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ದೇವನ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಒಂದು ಶುಕ್ರವಾರ ಒಬ್ಬರ

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ನಿಮಿತ್ತ ಗೌರಿ ಗಡಿಗೇ ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನೂ ಅವರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು ತಾನೂ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಶೆ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅವರು ಒಂದು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಗೌರಿ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಗೌರಿಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಗೌರಿ ಗಡಿಗಿ ಧನ ಧಾನ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ತಂದು ತನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಂದೇ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ಉಳಿದ ಶುಕ್ರವಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಂಪತಿಗಳು ಬಹು ಶೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊನೆಯ ಶುಕ್ರವಾರ ಪೂಜೆ ನಡೆದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾಗಿ ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಅಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅದೃಶ್ಯಳಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಹೀಗೆ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವಿರುವುದರಿಂದ ಸುಮಂಗಲೆಯರು ಇಂದಿಗೂ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಶುಕ್ರವಾರ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. (ಹೋಳಿಗೆ, ಕಡಬು, ಶೇವಿಗೆ ಪಾಯಸ ನೇವಿದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.)

ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀವ್ರತ :

ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಶುಕ್ರವಾರದಂದು ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಎರಡನೆಯ ಶುಕ್ರವಾರ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯೇ 'ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ' ಪೂಜೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನ ಬೆರೆಯಾಗಿ ಬೆಳಿಯ ಬಿಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿನ ಬಿಂದಿಗೆ (ಸಣ್ಣಕೊಡ) ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಗೌರಿ (ಲಕ್ಷ್ಮೀಲ) ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಬಿಂದಿಗೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಇರಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಬೆಳಿಯ ಮುಖವಾಡ ಇದ್ದರೆ ಕಾಯಿ ಮುಚ್ಚುವ ಹಾಗೆ ಜೋಡಿಸಬೇಕು. ಬೆಳಿಯ ಮುಖವಾಡ ಇರದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮೇಣದಿಂದ ಕಾಯಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಮೂಗು, ಬಾಯಿ, ಕಿವಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂದಲನ್ನು ಜಿಡಿಸಬೇಕು. ನೋಡಲು ಸುಂದರ ಮುಖ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅರಿಷಣ, ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ ಅಭರಣ (ಗಾಡೆ-ಬುಗುಡೆ ಸಹಿತ)ಗಳನ್ನು ಸಹಿತ ಹಾಕಬೇಕು. ಶುಕ್ರವಾರ ಗೌರಿಯ ತಂದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಈ ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಬಿಂದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಕಳ ಶಗಳೆಯಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಸುಂದರವಾದ

ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಹೀಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ಗೌರಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು. ಗೌರಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಸೂತ್ರ ಕಟ್ಟಬೇಕು. 16 ಎಳೆ ಗೆಜ್ಜೆಮಸೂ, 16 ಎಳೆ ದಾರವನ್ನು ಎರಿಸಬೇಕು. (ನಂತರ ಈ 16 ಎಳೆ ದಾರವನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವರು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು). ಅಲ್ಲದೇ ನಾನಾ ತರಹದ ಹೂ, ಕೇವಿಗಳನ್ನು ಎರಿಸಬೇಕು. ಬಾಳಕಂಬ, ಮಾವಿನ ತೊಳಲು ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಆವ್ಹಾನ ಮಾಡಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. 16 ಹೂರೂದ ಅರಕಿ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವರ ಪೂಜೆ ಸೈವೇದ್ಯ ಆದ ನಂತರ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಗೆ ಅರಕಿ ಮಾಡಿ ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮುತ್ತದೆಗೆ ಮರದ ಬಾಗಿಗ ಕೊಡಬೇಕು. (ಮರದ ಬಾಗಿಗದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ, ಕಡ್ಡಿಬೇಳೆ, ತೋಗರಿ ಬೇಳೆ, ಉದ್ದಿನಬೇಳೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಬೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಅರಿವಿಣ-ಕುಂಕುಮ, ಮಂಗಳಸೂತ್ರ, ಕಾಲುಂಗುರ, ಪಿಲ್ಲೆ, ಕನ್ನಡಿ, ಬಳೆ, ಹಣ್ಣು, ಎಲೆ-ಅಡಿಕೆ, ದಕ್ಷಿಣೆ ಇಡಬೇಕು). ಮರದ ಬಾಗಿಗವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಒಂದು ಮರದಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇರಿಸಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮರವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದಿಂದ ಕತ್ತರಿ (X) ಗುರುತು ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ಮರಗಳನ್ನು ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಇಡಬೇಕು. ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮುತ್ತದೆವೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಇದಿರುಬದಿರೆ ಕೂತು ಮಧ್ಯ ಇರಿಸಿದ ಮರದ ಬಾಗಿಗವನ್ನು ಸೀರೆ ಸೆರೆಗಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಒಮ್ಮೆ ಮೇಲಿನ ಮರವನ್ನು ತೆರೆದು ಒಳಗಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಮುತ್ತದೆಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದಾನ ಕೊಡುವಾಗ -

“ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಭಾಗಿ ಪೂಜ್ಯಮೂರ್ತಿ ನಿರಾಮುಖಿ ಮುಖಾದತ್ತಾಗೆ
 ಸೂರ್ಯಾಗೆ ಗ್ರಹಾಗೆ ಮಾನಿ ಚಾನಿತೆ” ಅಂತಾ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾ ಪೂರ್ವಕ ಕೊಟ್ಟ ಮರದ ಬಾಗಿಗದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ದಾನ ಮಾಡಿದ ಪೂಜ್ಯ ಲಭಿಸುವದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಈ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಸಾಯಂಕಾಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದರೆ ಎಶೇಷ ಫಲ ಉಂಟು. ಇದು ಆಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುಮಾನಿಯರ ಕಷ್ಟವಾದ ಮೇಲೆ ಬಂಧು-ಬಳಗದವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತಾನೂ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. (ಕೆಂಗೆಡು, ಕಂಚಿಕಾಯಿ, ಚಕ್ಕಲಿ, ಚರೋಲು, ಶೇವಿಗೆ ಪಾಯಸ, ಚಿತ್ರಾಸ್ತ, ಮತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಸೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು.)

ಈ ಪೂಜೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಥೆ ಹೀಗಿದೆ —

ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಧ್ವಿಯಾದವಳು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಹೊಂದಲು ಯಾವ ವೃತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದ್ದು -

“ಕುಂಡಿನ ಪುರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೆಂಡತಿ ಚಾರುಮತಿ ಎನ್ನುವವಳು. ಒಂದು ಸಲ ತನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ತನಗೆ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗಾಗುವದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತನ್ನ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಶೃದ್ಧ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಯುಷ್ಯಪರ್ಯಂತ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಇಚ್ಛೆಪೂರ್ತಿಯಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದೃಶ್ಯಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ಸಾಧ್ವಿಮನೆಯು ಬಹು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ವೃತ್ತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕಡೆಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ.”

ಹೀಗೆ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸದ್ಜನರು ಆಚರಿಸಿ ಕೃತರಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರತಿ ಶನಿವಾರದಂದೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ದಿನ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಜೋಳದ ನುಚ್ಚು, ಪುಂಡಿಪಲ್ಲೆ ಮಾಡುವದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ನಾಗರ ಚವತಿ :

ನಾಗರ ಚವತಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬ ಇಡೀ ನಾಡಿಗೆ ಹಬ್ಬದ ದಿನವಾಗಿದೆ. ಶ್ರಾವಣ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಚವತಿ ದಿವಸ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪುಸ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಚಿನ್ನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಲ್ಲು ನಾಗಪ್ಪನಿಗೆ ಹಾಲು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಅರಿಷಿಣ ಹಬ್ಬದ ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ ಅರಿಷಿಣ ಕುರುಕುಮ, ಜೋಳದ ಅರಳು, ಹುಣಸೇಕಾಯಿ, ನೆನೆದ ಕಡ್ಡಿ, ಹುರಿದ ಕಡ್ಡಿ, ಉಪ್ಪು, ಒಣಬೊಟ್ಟೆ ಚೂರು, ಹೂ-ಕೇದಿಗೆ, ಕರಿಕೆ ಪತ್ರಿ, ಎರಿಸಬೇಕು.

ತಂಬಿಟ್ಟು, ಜೋಳದರಳಿನ ಉಂಡೆ, ಯಳ್ಳುಂಡೆ, ಮುಂತಾದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾಗಪ್ಪನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಾಗಪ್ಪನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಈ ನಾಗಪ್ಪನ ಪೂಜೆಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆ —

“ನಾಗರ ಚವತಿ ದಿವಸ ನಾಗಪ್ಪನ ಪೂಜೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಕೇದಿಗೆ ತರಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡುಮಗ ಕೇದಿಗೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕೇದಿಗೆಯ ಸುವಾಸನೆಗೆ ಹಾವುಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಕಲ್ಲನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇದಿಗೆಯನ್ನು

ಕೆಲವು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹಾವು ಈತನನ್ನು ಕಚ್ಚಿತ್ತದೆ ಎಷ್ಟೇ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದರೂ ಕೇದಿಗೆ ತರಲು ವಾಪಸು ಮನೆಗೆ ಬರದಾಗಲೂ ಅವನ ತಂಗಿ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಿಗಳಾಗಿ ಅಗ್ನಿನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಕೇದಿಗೆ ಬನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅಗ್ನಿನು ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಜಾಯಲ್ಲಿ ಬುರುಗು ಬಂದು ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿ ವನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖದಿಂದ ರೋದಿಸುತ್ತಾ ಅಗ್ನಿನ ಹತ್ತಿರವೇ ಕೂಡುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ದಿನ ನಾಗಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಮನೆಗೆ ಬರದೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳು ಅಗ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಅನಾಥಾರಣ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾಗದೇವತೆ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಆಕೆಯ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಅಗ್ನಿನಿಗೆ ಜೀವವಾನ ಮಾಡಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಅಗ್ನಿನನ್ನು ಕೇದಿಗೆ ಸಹಿತ ಮನೆಗೆ ಕರತಂದು ನಾಗಪೂಜೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯಗಳಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ಘಟನೆಯು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೇನೇ ನಾಗಪೂಜೆಯನ್ನು ಚನಕೆ ದಿನವವೇ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಗಿರಲು ಸಾಕು. ನಾಗಪೂಜೆಗೆ ಕೃತಕೃತ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಲು ಆ ದಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಊಟ ಮಾಡದೇ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಕೇವಲ ಫಲಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು. ಮರುದಿನವ,

ನಾಗರಪಂಚಮಿ :

ಆ ದಿನ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ನಾಗಪೂಜೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಹೆಂಗೆಸರು 9 ಎಳೆ ದಾರವನ್ನು ನಾಗಪೂಜೆಗೆ ಎರಿಸಿ ತಾವು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ. ಗಂಡಸರೂ ಈ ನಾಗಪೂಜೆಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಹಾಲು ಹೊಯ್ದು ಹುಣಸೇಕಾಯಿ, ಅರಳು ಎರಿಸಿ, ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಚ್ಚಿದ ಕಡಲು ಮಾಡಿಸಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಊಟ ಮಾಡುವರು. ಹೀಗೆ ನಾಗಪೂಜೆಗೆ ಹುಣಸೇ ಕಾಯಿ, ಅರಳು ಎರಿಸಿ ಹಾಲು ಹೊಯ್ದರೆ ಹುರುಕು ಕಚ್ಚಿ ಅಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ.

ಶಿರಾಳನ ಪೂಜೆ :

ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ ಮರುದಿನ ಶಿರಾಳ ಪೂಜೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೆಲೆ : (ಹಾಡು) ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ತನ್ನ ಊರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕೆರೆಗೆ ನೀರೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಲ್ಲವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತನು ಒಂದು ಜೀವವನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗೆ ನೀರು ಬರುತ್ತದೆಂದು ಅವನನ್ನು ನಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಬಲಿ ಯಾರನ್ನು ಕೊಡುವುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾವು ತನ್ನ ಮಗು ಸೊಸೆ, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಹೀಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ವಿಚಾರಿಸಿ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಅಹುತಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಅವಳ ತವರು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಕೆರೆಗೆ ಅಹುತಿ

ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆ ವರ್ಷ ಕೆರೆ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಊರಿಗೆ ಹೋದ ಸೊಸೆ ಬಂದು ನೋಡಲಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗು ಕಾಣದೆ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಮಾವನನ್ನು ಶಪಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮಗನ ವಿರಹ ತಾಪದಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ಅಳುತ್ತ ಮಗನನ್ನು ತನಗೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ತಂದುಕೊಡುವಂತೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ನೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಊಟ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಮಗನ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವನನ್ನು ಕಂಡು ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಸತ್ತ ಮಗನಿಗೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡಿ ಆಕೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬಾಲಕನ ಹೆಸರು ಶಿರಾಳ ಅಂತಾ ಇದ್ದು, ಅವನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಶಿವನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಮಗ ಶಿರಾಳನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನಪು ಅವಳು ಶಿರಾಳನ ಪ್ರತಿ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕರ್ಚಿಕಾಯಿ, ಶಾವಿಗೆ ಪಾಯಸ, ಬುತ್ತಿ ವಗೈರ ತರತರಹದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದ ಐದು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೀರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಐದು ವರ್ಷ ಶಿರಾಳ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಸಲವೂ ಐದು ಮನೆಗೆ ಬೀರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಅಕಾಲ ಮೃತಯುಗೀಡಾಗುವುದು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಶಿರಾಳ ಪೂಜೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣ ಬಿದಿಗೆ :

ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಶ್ರೀಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ಆರಾಧನೆ; ಆ ದಿನ ದೇಶದ ನಾನಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನೂಲುಪುಣ್ಯಮೆ :

ಇದು ಗಂಡಸರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ. ಪವಿತ್ರವಾದ ದಿನ ಹೋಮ-ಹವನ ಮಾಡಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಹೊಸ ಜನಿವಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದಿನ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು ಸಹೋದರರಿಗೆ ರಠ್ಠಾಬಂಧನ ಆಚರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಆರತಿ ಬೆಳಗುವುದು ವಾಡಿಕೆ.

ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ :

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವತರಿಸಿದ ದಿವಸ ಅಂದರೆ ಶ್ರಾವಣ ಬ|| ಅಷ್ಟಮಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಂದು ಪರಮಾತ್ಮನು ಕೃಷ್ಣ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ದಿನ ಹದಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಬಲರಾಮ, ಮೂರ್ತಿ ಮಾಡುವರಲ್ಲದೆ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಗೋಕುಲದ ಕಲ್ಲನೆ ಬರುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣ-ಬಲರಾಮ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಅವರಿಬ್ಬರ ಸುತ್ತಲೂ ಅರಳಗಿಡ, ಆಕಳುಕರು, ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮಾರುವವರು, ಪೂತಣಿ, ಪುರಾಣ ಹೇಳುವಂತಿರುವ ಪುರಾಣಿಕನು, ಪುರಾಣ ಕೀಳಲು ಕೂತ ನಾಲ್ಕಾರು ಭಕ್ತರು, ನಂದಗೋಪ,

ಯಶೋಧ, ದೇವಕಿ ದೇವಿ-ಮನುಜೇವ, ಸುಭದ್ರ, ಅಲ್ಲದೆ ಕೆತ್ತಗಳನ್ನೂ ತಯಾರಿಸಿ ಇಡಬೇಕು. ಕೋಟೆಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲಿಗೆ ಎರಡು ದ್ವಾರಪಾಲಕರನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿನಿಂದಲೇ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶ್ಯವ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದಿನ ತಪ್ಪದೇ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಶುನಿ ಬೆಲ್ಲ, ಹಾಗೂ ತರಕರಹವ ಉಂಡೆ ಅಂದರೆ ಕೋಣ ಉಂಡೆ, ಪುಲಾಸಿ ಉಂಡೆ, ಅಂಜನ ಉಂಡೆ, ಭತ್ತರಳು ಉಂಡೆ ಹಾಗೂ ತರಕರಹವ ಹಣ್ಣು, ಮೊಸರು ಅವಲಕ್ಕಿ, ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಡಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯಿಲ್ಲಾ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡಿ ದೇವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ಪರಿವಾಸಿಯಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಗಳನ್ನು ಸುಸ್ವರದಿಂದ ಹಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಬೇಕು. ಮರುದಿವಸ ಪಂಚಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ (ಅವರವರ ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗಕ್ಕನುಸರಿಸಿ) ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಪಾರಣ ವೇಳೆ ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿದರೆ ಎತೇಹ ಪುಣ್ಯವಿದೆ. (ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಕರಚಿಕಾಯಿ, ತೇಂಗಲು, ಗವಲಿ ಪಾಯಸ, ಚಿತ್ರಾನ್ನ ಮಿಶ್ರ, ನಾನಾ ತರಹದ ತರಕಾರಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು.)

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡುವಾಗ ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರ : ಒಂದು ಅಗಲವಾದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀರು, ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

“ಮಹಾಕಂಠ ವರ್ಧಾರ್ಥಯ ಭೂಭಾರೋತ್ತರಣಾಯತಿ
ಕೌರವಾಣಂ ವಿನಾಶಾಯ ದೈತ್ಯಾಣಂ ನಿಘನಾಯತಿ |
ಪಾಂಡವಾಣಂ ಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾಯತಿ |
ಗೃಹಾಣಾಘೃಣಂ ಮಯಾದತ್ತಂ ದೇವಕ್ಯಾ ಸಹಿತೋ ಹರೇ : ||

“ದೇವಕೀ ಸಹಿತಾಯ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ ಇದಮುಘೃಣಂ ಇದು ಅರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ||”

ನಂತರ “ಚಂದ್ರಾಘೃ ಮಂತ್ರಾಃ” :

“ಕೈರೋದಾರ್ಥವ ಸಂಭೂತ ಅಕ್ರೋಶ್ಯ ಮುದ್ರಮ್
ಗೃಹಾಣಾಘೃಣಂ ಮಯಾದತ್ತಂ ಕಶಾಂಕೋದೋ ರೋಹಿಣ್ಯಾ ಸಹಿತೋ ಮಮ್”

ಶಂಖದಲ್ಲಿ ಹಾಲು, ಅಡಿಕೆ ಬೆಟ್ಟಿ, ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನಂತರ ಪುನಃ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸ

ಸ್ವರ್ಣಗೌರೀವೃತ :

ಭಾದ್ರಪದ ಶು|| ತದಿಗೆ ದಿನದಂದು ಈ ವೃತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವೃತಕ್ಕೆ 'ಹರಿತಾಲಿಕಾ' ವೃತವೆಂತಲೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಗೌರಿ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ತಂದಿಗೆ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳಿನಕಾಯಿ ಇರಿಸಿ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪುರೋಹಿತರಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಈ ವೃತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ದಂಪತ್ತು ಕರೆದು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಮುತ್ಯದಿಗೆ ಮರದ ಬಾಗಿಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಈ ವೃತವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೃತವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ 16 ವರ್ಷ ಮಾಡಿ ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಮಂಟಪ ತಯಾರಿಸಿ ಆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾದದಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗೋಮಯದಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಹಾಕಿ ಆ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಪಾತ್ರೆ (ಕಲಶ) ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ತಾಮ್ರ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು, ಅಕ್ಕಿ, ಹಾಕಿ ಅದೇ ಪೀಠದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು. ಬಂಗಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಆ ಕಲಶದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು. ಆ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಾದಿ ಮಾಡಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡಿ, ಸೃತ್ಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಹೋಮ-ಹವನ ಪೂರೈಸಿ ಪೂಜಿಸಿ 16 ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ 16 ಬಾಗಿಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸಿನಿಯರಿಂದ ಅಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಗೌರಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತಾವೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬೇಕು.

ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿ ಕಥೆ ಹೀಗಿದೆ -

(ಸ್ವಂದ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಸೂತರು ಶೌನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು).

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಿಮಲಾಪುರಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣ. ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭನೆಂಬ ಅರಸನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಹಳೇ ಧರ್ಮವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರು. ರಾಜನು ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ರಾಜನು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಬೇಟೆಯಾಡಿ ದಣವು ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಒಂದು ಸರೋವರದ ಬಳಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಬಂದನು. ಈ ಸರೋವರದ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿದು ಕೆಲವು ಅಪ್ಪಣೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವ್ಯತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನು ಅವರು ಮಾಡುವ ವ್ಯತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನು ಅವರು ಮಾಡುವ ವ್ಯತವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಯೇ ತನ್ನ ಶ್ರಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತವನಾಗಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಡುವ ವ್ಯತದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಬಯಸಿದನು. ಆಗ ಅವು "ಸ್ಯೂರ್ಗಗಿರಿ" ವ್ಯತವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಆ ವ್ಯತದ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಬಿಸ್ತಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು -

"ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ 'ಸ್ಯೂರ್ಗಗಿರಿ' ವ್ಯತವನ್ನು ಭಾವಪದ ಶು|| ತಂದಿಗೆ ದಿನದಂದು ಕನಿಷ್ಠ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷ ಆಚರಿಸಿ ವ್ಯತದ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವವರೊಳಗಾಗಿ ಉದ್ಯಾನವನ ಮಾಡಬೇಕು ಅನ್ನಲು ತಕ್ಷಣವೇ ತಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ದಾರ ಬಂಧನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಈ ವ್ಯತವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದಾರದೇ ಗಂಡನು ಕೃತಕೊಂಡು ಬಂದ ದಾರವನ್ನು ಕಸಿದು ಒಂದು ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಎಸೆದಳು. ಪತಿಯು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಆಕೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಕೆಯು ಹಾಗೆ ಒಗಟ ಪವಿತ್ರ ದಾರದಿಂದ ಆ ಒಗಟದ ಗಿಡವು ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುರಿ ಹೂ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಫಲ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ರಾಜನ ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಂತನಾಗಿ ತಾನು ಆ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಎಸೆದಿದ್ದ ದಾರವನ್ನು ತಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ವ್ಯತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಳು. ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯು ವ್ಯತದ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಜನ ಅವಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಸೇರಿ ಕುಳಿ ಆಶ್ರಮ ಸೇರಲು ಬಯಸಿದಳು. ಆದರೆ ಯಾವ ಋಷಿಗಳೂ ಇವಳಿಗೆ ಆಶ್ರಮ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಕಂಡ ಕಂಡ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಶರಣೆ ಹೋದಳು. ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಸ್ಯೂರ್ಗಗಿರಿಗೇನೇ ಶರಣೆ ಬಂದು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಯೂರ್ಗಗಿರಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾಗಿ ಅವಳು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ನೊಂದಲಿನಂತೆ ತನ್ನ ಗಂಡನು ಈಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಂತೆ ಕರುಣಿಸುವವಲ್ಲದೆ ಆಕೆಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅಂತರ್ಧಾನವಾದಳು".

ಯಾರು ಈ ಸ್ಯೂರ್ಗಗಿರಿ ವ್ಯತವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಉಂಟಾಗುವದು. ಇದು ಅಜನ್ಯ ವ್ಯತವು ಉದ್ಯಾನವನ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಿಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ :

ಭಾದ್ರಪದ ಬ|| ಚತುರ್ಥಿ ಅಂದರೆ ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ. ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ಚತುರ್ಥಿ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ಬಹು ವಿದ್ಯಂಭನೆಯಿಂದ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಗಣೇಶನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಂದವಾಗಿ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ, ಅನೇಕ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಮಾರಲು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಮನೆಯವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ತಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಮಾಡದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ವೈಭವದಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಗಣಪನಿಗೆ ಮೋದಕವನ್ನು (ಸಿಹಿ ಕಡಲು) ತಯಾರಿಸಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ರಾತ್ರಿ ಗಣಪನಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಕೆಲವರು ಅದೇ ದಿನ ಗಣಪನನ್ನು ಕಳಿಸಿದರೆ, (ವಿಸರ್ಜನೆ) ಕೆಲವರು 3 ದಿನಕ್ಕಿ, ಕೆಲವರು 5 ದಿನಕ್ಕಿ, ಕೆಲವರು ಗಣಪತಿಯನ್ನು ದಸರೆ ದಿನದವರೆಗೆ ಪೂಜಿಸಿ ಅಂದು ಗಣಪನನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಕೆಲವರಲ್ಲಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಪಾದನೆ ನಿತ್ಯ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥ, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸುಗ ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಜನರು ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ (ಗಣಪತಿ)ನನ್ನು ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಭವ್ಯ ಮಂಟಪ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾದ ಗಣಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತಂದು ಇಟ್ಟು ವೈಭವದಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಗಣಪತಿ ಇಟ್ಟ ಸಭಾ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಉಪನ್ಯಾಸ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಜನರು ನೆರವೇರಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ದಿ|| ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಾಂತದ ಬೊಂಬಾಯಿ ಪುಣೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಣೇಶೋತ್ಸವವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು ಈಗ ದೇಶದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿ ಓಣಿ ಓಣಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತರುಣರ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಣೇಶೋತ್ಸವವು ನಡೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

'ಗಣೇಶನ ವಿಸರ್ಜನೆ' ಪೂನಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಭೂತ ಪೂರ್ವವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪೂನಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಣೇಶಗಳನ್ನು ವಾದ್ಯ-ವೈಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರಾಳಿ ತಂದು

ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಘಾಟೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಪೂರ್ವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೋಡಲು ಅಕ್ಷವಧಿ ಜನರು ಸೇರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಪರಸ್ಪರದಿಂದಲೂ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಲು ಭಕ್ತರು ಬಂದಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಗಣೇಶ ಚವತಿ ದಿವಸ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿ ಬಂದು ನಿಯಮ ಉಂಟು. (ಇದಕ್ಕೆ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ.) ಆದರೆ ಅಕ್ಕಾ ತ್ಯಾಗಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದಲ್ಲಿ -

“ಸಿಂಹ: ಪ್ರಸೇನಮ ಪಥಿತ್ ಸಿಂಹೋ ಚಾಂಬವತಾ ಪತ:
 ಸುಕುಮಾರಕ ಮಾರೋದಿ: ತವಶ್ಯೇಷ್ಯ ಮುಂತಕ:”

ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಶಮಂತಕೋಪಾಹ್ನಿನ ಕೀಳಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಚಂದ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಮೋಷ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು ಅದು ನಿಯಮ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಗಣೇಶನು ಸಕಲ ವಿಘ್ನ ಪರಿಹಾರಕನಾದ್ದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರು ಇದೊಂದು ಸಕಲರಿಗೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮೊದಲ ಉತ್ಸವವಾಗಿದೆ.

ಋಷಿಪಂಚಮಿ :

ಋಷಿಪಂಚಮಿ ಘಾಟೆ ಎಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅಯುಷ್ಯ (ಅರ್ಧ) ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದಾದರು ನಾವು ಋಷಿಗಳಂತೆ ದೇವರ ಧ್ಯಾನ, ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮನೋನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ದೇವರನ್ನು ಜಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವದೆ ಋಷಿಗಳ ಘಾಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ರಜೋದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಮೋಷಪರಿಹಾರಕವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೋಷಗಳು ಯಾವವು ಅಂದರೆ,

ಭಾದ್ರಪದ ೧|| ಪಂಚಮಿ ಅಂದರೆ ಗಣೇಶ ಚವತಿ ಮರುದಿನವೇ ಋಷಿಪಂಚಮಿ ವೃತ. ಹೆಂಗಸರು ಮುಖ್ಯಗುವುದು ನಿಂತ ಮೇಲೆ ಈ ವೃತವನ್ನು ತಪ್ಪವೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವೃತದ ಅವಧಿ 8 ವರ್ಷ. ಅಂದರೆ 8 ವರ್ಷವೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಾಡುತ್ತ ಬರಬೇಕು. ಈ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯ ಅದಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಗಲಿ ನಂತರ 8 ವರ್ಷ ಮುಗಿದ ತಕ್ಷಣವಾಗಲಿ ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಪಂಚಮಿದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನದಿ, ಸರೋವರ, ಅಥವಾ ಬಾವಿಯ ನೀರಿನಿಂದ, ಅಭ್ಯಂಗ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. 108 ಉತ್ತರಾಣೆ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಬೇಕು. ಹಾಗೂ 108 ದಳಗಳನ್ನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು 108 ತಂದಿಗೆ ನೀರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಉತ್ತರಾಣೆ ಜೊತೆ ಮೃತ್ತಿಕಾ, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ, ಎಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ನಾನಾನಂತರ ದಿಳಿ ಪತ್ರಲ, ದಿಳಿ ಕುಚ್ಚೆ ಸ ಧರಿಸಬೇಕು. ನಂತರ ಬಲ್ಲಮಂಡ (ಪುರೋಹಿತರಿಂದ) ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಋಷಿಗಳ ಘಾಟೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ದಿನ ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಋಷಿಗಳ ಪೂಜೆ ಕ್ರಮ -

ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಣಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ ತೊಳೆದು ವರಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಪಂಚೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲೆ ತುಂಬ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಬಿಳಿ ಸಣ್ಣ 8 ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಸಿ ತಂದು ಅಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ಸಾಲಾಗಿ ಇಡಬೇಕು. (ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳು ಅರುಂಧತಿ). ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-

1) ವಶಿಷ್ಠ 2) ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ 3) ಅತ್ರಿ 4) ಭಾರದ್ವಾಜ 5) ಗೌತಮ 6) ಜಮದಗ್ನಿ 7) ಕಶ್ಯಪ ಅಲ್ಲದೆ ವಶಿಷ್ಠ ಋಷಿಗಳ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಅರುಂಧತಿ. ಹೀಗೆ ಈ ಎಂಟು ಅಪರೋಕ್ಷ ಭಾನಿಗಳ ಪ್ರತೀಕವೇ 8 ಬಿಳಿ ಕಲ್ಲುಗಳು ಅರುಂಧತಿಗೆ, ಬಳಿ, ಮಂಗಳ ಸೂತ್ರ, ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ ವಿರಿಸಬೇಕು. ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳೂ ಜನಿಪಾರ ಹಾಗೂ ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ ವಿರಿಸಬೇಕು. ಎಂಟೂ ಮಹಾಮಹಿಮರಿಗೆ ಬಾಗಿಣ ಕೊಡಬೇಕು. (ಬಾಗಿಣ = ಅಕ್ಕಿ + ಅಡಿಕೆಬೆಟ್ಟ + ಹಣ್ಣು + ದಕ್ಷಿಣೆ) ಹೀಗೆ, ಅಲಂಕರಿಸಿ ಋಷಿಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಶೃದ್ಧಿಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು.

ಮರುದಿನ ಮಡಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ತರತರಹದ ಅಡಿಗೆ ಅಂದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಳಿಗೆ, ಶಾವಿಗೆ ಪಾಯಸ, ಉದ್ದಿನ ಹಪ್ಪಳ, ಅಂಬೋಡಿ, ಚಿತ್ರಾನ್ನ ಮಾಡಿ ದೇವರ ಪೂಜೆ ನೈವೇದ್ಯ, ವೈಶದೇವ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ, ನೈವೇದ್ಯ ಸಲ್ಲಿಸಿ ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದ ಸದಸ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ತಾನು ಪಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಈ ಋಷಿಪಂಚಮಿ ವ್ಯತವು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಯೋಗ್ಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಋಷಿಪಂಚಮಿ' ವ್ಯತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಪುಣ್ಯಭಾಗಿಯಾಗಬೇಕು. ಮರದ ಬಾಗಿಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಋಷಿಪಂಚಮಿ ವ್ಯತದ ಮಹಿಮೆ : ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ್ದು ಹೀಗೆ-
 "ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸುಮತಿ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ಆತನು ಸದಾಚಾರಿಯೂ ಸತ್ಯವಂತನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಮುಟ್ಟಾದಾಗ ಯಾರನ್ನೂ ಮುಟ್ಟದೆ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದು ಕಾಲ ಕಳೆಯದೆ ದಿನದಂತೆ ಮನೆಯೊಳಗೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಅಡಿಗೆ ಊಟ ತಾನೂ ಮಾಡಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಕೆಯ ಪತಿ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದೂ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದರು. ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆಯು ನಾಯಿಯಾಗಿಯೂ, ಆಕೆಯ ಪತಿಯು ಎತ್ತು ಆಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಸ್ಮೃತಿ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದಿತು.

ಮಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ದಿನ ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಸೊಸೆಯು ಅರಿಗೆ ಮಾಡಿ ನದಿಯಿಂದ ಮಡಿಸಿರು ತರಲು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾವು ಬಂದು ತನ್ನ ವಿಷವನ್ನು ಅರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೆ ಅರಿಗೆಯ ಅತ್ತೆಯು ನೋಡಿದಳು. ಇದನ್ನೇ ಈ ದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸುವವರಿಂದ ಮೊದಲ ಅನಾಹುತ ವಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ಸೊಸೆಯು ನದಿಯಿಂದ ಬಂದು ಅರಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೇ ನಾಯಿಯು ಅವಳ ಸಮೀಪವೆ ಮಡಿಯಿಂದ ಮಡಿದ ಅರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ ತಿಂದು ಹೋಯಿತು. ಸೊಸೆಯು ಇದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿ ಸ್ತುನಿಂದ ನಾಯಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧೂಳಿ ಮಾಡಿದ ಅರಿಗೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಮಡಿಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಅರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಆ ದಿನ ನಾಯಿಗಾಲಿ, ಎತ್ತಿಗಾಲಿ ಎನೂ ಅಹಾರ ಹಾಕದೆ ಉಪವಾಸ ಹಾಕಿದಳು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿ ಹಾಗೂ ಎತ್ತು (ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಹೆಂಡತಿ-ಗಂಡ) ಆ ದಿನ ನಡೆದ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮತನಾಡುತ್ತ ಉಪವಾಸದಿಂದಲೇ ಇಡೀ ದಿನ ಕಳೆದವು. ಈ ಪಶುಗಳು ಮತನಾಡುವ ಭಾಷೆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಸಮೀಪದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಋಷಿಗಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ದಿನ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ತ್ರಿಕಾಲ ಭೂನಿಗಳಾದ ಆ ಋಷಿಗಳು ಅವನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳೇ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಕರ್ಮದ ನಿಮಿತ್ತ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅತನ (ಮಗನ) ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯು ನಾಯಿ ಆಗಿಯೂ, ತಂದೆ ಆದವನು (ಎತ್ತು) ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಸಹನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಎತ್ತು ಆಗಿಯೂ, ಸದ್ಯೆ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದುಃಖಿತಪ್ರಸಂಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಂದ ನಡೆದು ಹೋದ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದು ಅವರುಗಳಿಗೆ ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮ ಬರುವಂತೆ ಎನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಕೃಪಾಸಮುದ್ರರಾದ ಆ ಋಷಿಯು ಹೇಳಿದ್ದು -

"ತಾಯಿ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಋಷಿಪಂಚಮಿ ವೃತವನ್ನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು 8 ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಆಚರಿಸಿ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಉದ್ಧಾರವೆ ಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ಬರುವ ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನು ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಧಾರ ಎರೆದು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ದೇವರು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ವೃತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸದ್ಯೆ ತಿ ಕೊಡುವನು".

ಋಷಿಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಋಷಿಪಂಚಮಿ ವೃತವನ್ನು 8 ವರ್ಷ ಆಚರಿಸಿ ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಋಷಿಪಂಚಮಿ ವೃತದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದೇನೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಮುಖ್ಯಾಧಾಗ ಕೂಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ಎತ್ತು ನಾಯಿ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಷ್ಟಮಿ ಗೌರಿ :

ಜೇಷ್ಠಾ ದೇವಿ ಪೂಜೆ : ಭಾದ್ರಪದ ಶು|| ಅಷ್ಟಮಿ-ನವಮಿ ಹೀಗೆ ಎರಡು ದಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಕ್ರಮ. ಆಮೇಲೆ 3 ದಿನ ಮಾಡುವುದು ತಿಥಿ ಎಣಿಸದ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟು ಅಂದರೆ ಅನುರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೌರಿ ಕೂಡಿಸಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಮೂಲಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾರ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಗೌರಿ, (ಭೂದೇವಿ) ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ಗೌರಿಯಂತೆ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಧಾರ ಹಾಕಿ, ಈ ಗೌರಿಯನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ತಾವು ಧರಿಸಬೇಕಾದ ದಾರವನ್ನು ತೊಯ್ಯಿ (ಅರಿಷಿಣದಿಂದ) ಗೌರಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ದಾರವು 16 ಎಳೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಇರಬೇಕು. ಇಂಥ ಎರಡು ದಾರಗಳನ್ನು ಎಂಟು ಎಳೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಒಂದು ದಾರವನ್ನು, 7 ಎಳೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಒಂದು ದಾರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಐದು ಎಳೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಒಂದು ದಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಯಮವಿದೆ. ಗಂಡಸ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಆಗದ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪರವಾಗಿ 8 ಎಳೆಯ ಒಂದು ದಾರವನ್ನೂ ತಾಯಿಯೇ ಧರಿಸಬೇಕು. ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ಸೊಸೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ತಾಯಿಯ ಬದಲಾಗಿ). ಹೀಗೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ದೇವಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ದಾರ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸ -

"ಹಿಂದಕ್ಕೆ 'ಶಂಕರಗಂಡ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ರತಿ ಎಂಬ ತಂಗಿ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ವರ ಹುಡುಕುವದರಲ್ಲಿ 'ಮನ್ನಥ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ವರನೊಡನೆ ಮದುವೆ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಂಗಿಯನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುವಾಗ ಅಷ್ಟಮಿಗೌರಿ (ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿ ಪೂಜೆಗೆ) ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕಳಿಸುವಂತೆ ಕರಾರು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ಅವನು ತಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನು ತನ್ನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಮದದಿಂದ ಜೋಳದ ಅನ್ನವನ್ನೂ ತಿನ್ನಲು ಅವಳಿಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತವರುಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿಗೆ ಉಳಿದ ಅಡಿಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ಜೋಳದ ನುಚ್ಚಿನ

ಅಹಾರವನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ). ನಿರುಪಾಯವಾಗಿ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ಬಂದ ಶಂಕರಗಂಡನು ಊರಿಗೆ ಮರಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತ ಮನ್ಮಥನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೈಷ್ಠಾದೇವಿಯ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಅಭಾವವಾಗಿ ಎರಡು ಹೊತ್ತಿನ ಅಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಊರು-ಊರಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬೇಡಲು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಒಗೆ ಊರು ತಿರುಗುವಾಗ 'ಶಂಕರಗಂಡನ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಂಗಿ ಹಾಗೂ ಗಂಡನ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ತಾನು ಯಾರೊಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನು ಅವನ ಮನೆಯ ದನ ಕಾಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾದ ಅಹಾರ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾರಣಿಗೆ ಒಬ್ಬ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನು ದನ ಕಾಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ದನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ದು ತಂದು ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಒಂದು ದಿವಸ ಮನ್ಮಥನ ಕೈಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ರಕ್ತ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅಗ್ಲನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಗ್ಲನು ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ದುಃಖಪಟ್ಟು ತಂಗಿ ಹಾಗೂ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಪಚರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಬರುವ ಗೌರಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ತಂಗಿ ತಂಗಿಯ ಗಂಡ ಸಹಿತವಾಗಿ ಜೈಷ್ಠಾದೇವಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯಂಭಕೆಯಿಂದ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ಅನೇಕ ಪಕ್ಕಾನ್ನದ ಜೊತೆಗೆ ಜೋಳದ ನುಚ್ಚನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಗೌರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ಆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಗೌರಿದೇವಿ (ಭೂದೇವಿ) ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಸುಖವಿಂದಿದ್ದರು".

ಈ ಕಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದರೆ ಜೈಷ್ಠಗೌರಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಬಗ್ಗೆ 'ಹೇವನಕಟ್ಟು ಗಿರಿಯಮ್ಮ' ನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಹಾಡನ್ನು ಈ ಗೌರಿ ಹಬ್ಬದ ದಿವಸ ಹೇಳುವುದು ವಾಡಿಕೆ ಆಗಿದೆ.

ವಾಮನ ದ್ವಾದಶಿ :

ಭಾದ್ರಪದ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿಯಂದು ವಾಮನಾವತಾರ ವಾದ ದಿವಸ. ಇಂದು ಯೋಗ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಸಂಕೃಪ್ತಪಡಿಸಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತ ಮುಗಿಯುವುದರಿಂದ ಮೋಸರನ್ನು (ಬುತ್ತಿ)ವನ್ನು ಪಂಜೆ, ಚಿತ್ತಲಿ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಅನಂತನ ಚತುರ್ದಶಿ :

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾದ್ರಪದ ಶು|| ಚತುರ್ದಶಿ ದಿನ ಒಮ್ಮೆ ತ್ರಯೋದಶಿ ದಿನವೇ ಅನಂತಚತುರ್ದಶಿ ವ್ಯಕ್ತವು ಬರುತ್ತದೆ. ದರ್ಭೆಯಿಂದ ಐದು ಹೆಡೆ ನಾಗವನ್ನನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಗವನ್ನಿಗೆ (ಅನಂತ

ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೆ) ಕೇದಿಗೆ ತಂದು ವಿರಿಸಲು ಮರೆಯಬಾರದು. ಗಿಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ ಹೂ, ಅರಸೀಕುಂಕುಮ ವಿರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಪೂಜೆ' ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತನ ದಾರಗಳನ್ನು ತಂದು ಅನಂತನಿಗೆ ವಿರಿಸಿ ಒಂದು ದಾರವನ್ನು ವಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯರು ಹೀಗೆ ಪೂಜಿಸಿದ ದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ಕೆಲವರು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕುವದೂ ಉಂಟು). ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಪಕ್ಕಾನ್ನದ ಅಡಿಗ ಮಾಡಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮುತ್ಯದೆಗೆ ಮರದ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಈ ವೃತದ ಇತಿಹಾಸ -

"ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಆತನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಆಗಿದ್ದನು. ಮಲತಾಯಿಯು ಮಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಂದೆಯು ಮಗಳ ಮದುವೆಯನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದನು. ಮಗಳು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನದಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ "ಅನಂತಪದ್ಮನಾಭನ ಪೂಜೆ"ಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುವವನ್ನು ಕಂಡಳು. ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಪೂಜೆ ನಡೆಸಿದವರು ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೆ ವಿರಿಸಿದ ಒಂದು ದಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಆ ದಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಗಂಡನ ಮನೆ ಸೇರಿದಳು. ಆಕೆಯ ಪತಿಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಆ ದಾರವನ್ನು ಕೊರಳಿನಿಂದ ಕಿತ್ತು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು. ತಕ್ಷಣ ಆಕೆಯು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ದಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಅದು ನಾಶವಾಗ ಬಾರದೆಂದು ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ, ಬೆರೆಯಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದಳು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಬಹಳೇ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಇದಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನದಲ್ಲಿ ಈಕೆಯ ಮನೆಯ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾಗಿ ಕಡು ಬಡತನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈಕೆಯ ಗಂಡನು ತಾನು ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ ಆ ಪವಿತ್ರ ಅನಂತ ದಾರದಿಂದಲೇ ತನಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ದುಃಖ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಯಿತೆಂದು ಮನಗಂಡು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು ಬಲ್ಲವರಿಂದ ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭನ ಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಈ ಸಲ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ "ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ" ವೃತವನ್ನು ಬಂಧುಬಳಗದವರಿಂದ ಕೊಡಿಕೊಂಡು ವಿಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ದೇವರು (ಅನಂತಪದ್ಮನಾಭನು) ಈತನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಕಳೆದು ಹೋದ ಸಂಪತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು".

ಭಾಗವತ ಮಂಗಳ (ಪ್ರೊತ್ಸಾಹದಿ) :

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವು ಭಾರತದ ಶು|| ನವಮಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ವರೆಗೆ ನಡೆದು ಹುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಮಂಗಳ ಮಾಡುವುದು ನಡೆದುಬಂದ ರೀತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿ ಅನ್ನುವರು. ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವ ಸಮಾಜದವರು ಈ ಭಾಗವತ ಸಪ್ತಾಹವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಪಾಂಡವರ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತ ಮಹಾರಾಜನು ಶಾವಿತ್ಯನಾಗಿ ಎಳೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯುತ್ಥಾನಗೊಂಡು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾಗವತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಬಹುದೆಂದು ಭಾಸಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅನ್ನ ನೀರು ತ್ಯಜಿಸಿ ದಿನದ 24 ಘಂಟೆಯಂತೆ ಸಪ್ತಾಹ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವನ್ನು ದೈವೇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಶ್ರೀ ಶುಕಮಹಾಮುನಿಗಳಿಂದ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ ಇಹ ಜೀವನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದನು. ಈ ಭಾಗವತ ಸಪ್ತಾಹ ನಡೆದದ್ದು ಭಾರತದ ಶು|| ನವಮಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವವರೆಗೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಭಾಗವತ ಸಪ್ತಾಹವನ್ನು ವೈಷ್ಣವರು ತಪ್ಪದೇ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರತಿಮಾಸ

ಭಾವಪದ ಬ|| ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯ ಪರ್ಯಂತ 15 ದಿನಗಳ ಅವಧಿ ಪ್ರತಿಮಾಸವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕಬುಧದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ವರಾದ ತಂದೆಯ ಋಣಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸಮಸ್ತ ಒಕ್ಕಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದಕ (ತರ್ಪಣ) ಕೊಡಬೇಕು. ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಓಂಪ್ರದಾನ (ಚಿಕ್ಕಶ್ರಾದ್ಧ)ದಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ದಿವಸ ಸತ್ಯಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆದು ಭೂರಿಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಉದಾರವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ, ಬಂಧು ಬಳಗದವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ, ಒಕ್ಕಶೇಷವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬೇಕು. ಕೊನೆಯ ದಿನ ಸರ್ವಒಕ್ಕ ಅಮಾವಾಸ್ಯವಾಗಿದ್ದು ವ್ಯತಿ ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಆ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಲು ಅನಾನುಕೂಲವಿದ್ದವರು ಈ ದಿನದಂದು ಮಾಡಬೇಕು. ತಿಥಿಗೆ ಅನುಸಾರ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದವರೂ ಸರ್ವಒಕ್ಕ ಅಮಾವಾಸ್ಯ ದಿನ ಮತ್ತೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲ ಲಭಿಸುವದು. (ಇದು ಗಂಡಸರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ವಿಷಯವಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರೆಯಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ).

ನವರಾತ್ರಿ :

ಅಶ್ವಿನ ಶು|| ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಮಹಾನವಮಿ ದಿನದವರೆಗೆ 9 ದಿನದ ಅವಧಿ ನವರಾತ್ರಿ ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಪದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಕಲಶ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತುಷ್ಪದ ದೀಪ ಹಾಗೂ ಎಣ್ಣೆ ದೀಪಗಳನ್ನು ದೇವರ ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ದೀಪಕ್ಕೆ ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ ಅರಿಷಿಣ-ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ ಪೂಜಿಸಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೇವರು ಇರುವವರು ನವರಾತ್ರಿ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ದಸರೆ ದಿವಸ ಕೂಡ ನಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ. ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಪ್ರತಿಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯ ಒಂದು ದಂಪತ್ತು ಕರೆದು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದು ದಿನವೂ ದೀಪ ಇಡುವವರು ಪಂಚಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಪಂಚಮಿ ಸರಸ್ವತೀ ಅವ್ಯಾಹನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಪ್ತಮಿ ಸರಸ್ವತೀ ಪೂಜಾ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು.

ಮೂರು ದಿನ ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವ ಮಾಡುವವರು ಸಪ್ತಮಿ ದಿನದಂದು ದೀಪಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಪಿಸಬೇಕು. ಮರುದಿನವೇ ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿ. ದುರ್ಗಾದೇವಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದಿನ ಕೃತ್ರಿಯರಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ದಿನವಾಗಿದೆ. ಆಯುಧ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರ ಮರುದಿನ ಮಹಾನವಮಿ ಶಮೀ ಪೂಜಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಬನ್ನಿ (ಗಿಡಕ್ಕೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು) ನಂತರ ವಿಜಯದಶಮಿ ಸರಸ್ವತಿ ವಿಸರ್ಜನೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವತಾರ

ಮಾಡಿದ ದಿವಸ ಮಧ್ಯಜಯಂತಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಪರಸ್ಪರರು ಬನ್ನಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಶುಭಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನವರಾತ್ರಿಯ ಹಲ್ಮವು 9 ದಿನ ನಡವಿ ವಿಜಯದಶಮಿ. ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಬನ್ನಿ ಕೊಡುವಾಗ "ಶಮೀಯತಾ ಪಾವಂ ಶಮಿ ಶತ್ಯವಿನಾಶನಿ | ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಧನುರ್ಧಾರಿ ರಾಮಸ್ಯ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ||" ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಿಗೆ, ಪಂಡಿತರಿಗೆ, ಪೂಜಾರಿಗೆ ಬನ್ನಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಮೇಳೋಶ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು (ಪುರಾಣ) ಹೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ತಿರುಪತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು. ಸ್ವತಃ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರೇ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವರಂತೆ. ಕಾರಣ ಇದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವವೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 9 ದಿನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಒಂದೊಂದು ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನನ್ನು ಇಟ್ಟು ಶೃಂಗರಿಸಿ ರಥ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಭವ್ಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನಾ ದೇಶದ ಜನರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಲು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಮೊದಲನೇ ದಿನ (ಪ್ರತಿಪದ) ವೈಭವವಾಹನ ದ್ವಿತೀಯಾ ದಿನ ಶೇಷವಾಹನ. ತೃತೀಯಾ ದಿನ ಗರುಡವಾಹನ. ಚತುರ್ಥಿ ದಿನ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಒಂದೆ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೇವರಿಗೆ ರತ್ನವೈಷ್ಣೋರ್ಜುಗಳಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಿ, ಬಂಗಾರದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ, ಪಂಚಮಿ ದಿವಸ ಮೋಹಿನಿ ರೂಪದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಪಶ್ಚಿಮ ದಿವಸ ಮಾರುತಿ ವಾಹನ. ಸಪ್ತಮಿ ದಿನ ಮಹಾರಾಜರ ಠೀವಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೇವರು. ಅಷ್ಟಮಿ ದಿನ ಬಂಗಾರದ ತೆರಿನಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನಿಟ್ಟು ಎಳೆಯುವರು. ನವಮಿ ದಿವಸ ಬ್ರಹ್ಮರಥೋತ್ಸವ. ಹೀಗೆ ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ತರಹದ ಉತ್ಸವಗಳೂ ನೆರವೇರುತ್ತವೆ. ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟದ ಅನೆಗಳು ಬಿಡಿ ಬೀಸುವರು. ದಾಸಕೂಟಗಳಿಂದ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ವಿದ್ಯವನ್ನಿಂದ ವೇದಘೋಷ, ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅರಕಿ ಬೆಳಗುವರು. ನೃತ್ಯೋತ್ಸವ ನೂರಿ ನೌಬತ್ತು, ಒಂದೇ ಎರಡೇ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಲು ಎರಡು ಕಾಣ್ಕೆ ಸಾಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಸಾಯುವದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ತಿರುಪತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ನವರಾತ್ರ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬೇಕು.

ಅಶ್ವಿನ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿ ಶಿಲಿ ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಪೂಜೆಯನ್ನು ದ್ವಾದಶಿಯಿಂದ ಹುಣ್ಣಿಮೆವರೆಗೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು ಹೊಸ ಫಲವಾದ ಧನ್ಯಾದವನ ಮನೆಗೆ ಬರುವದರಿಂದ ಅರ್ಥಾತ್ 'ಸಿರಿ' ಬರುವದರಿಂದ 'ಸಿರಿ' ರೂಪವಾದ ಗೌರಿಯನ್ನು ಉತ್ಸವದಿಂದ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಹುಣ್ಣಿನಿಂದ ಇಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ-ಬೆಲ್ಲದಿಂದ ಅರಕಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಶ್ವಿನ ಶು|| ತ್ರಯೋದಶಿ ಕೋಣಗೌರಿ ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹುಣ್ಣಿಮೆ (ಸಿಲಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ) ದಿನದಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಸ್ನಾನ ಆರಂಭ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ನಕ್ಷತ್ರ ಇರುವಾಗ

ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಐದು ಕುಸುರು ಮಾಡಿ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಈಗ ದೀಪದ ಮಹತ್ವ ಬಹಳವಿದೆ.

ದೀಪಾವಳಿ :

ಈ ಹಬ್ಬವು ಅಶ್ವಿನ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿಂದ (ಜಲಪೂರ್ಣ ತ್ರಯೋದರಿ) ಪ್ರಾರಂಭ. ಆ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಗಂಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾಶಿಕ್ಷೇತ್ರ. ಅಲಹಾಬಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ 'ಗಂಗಾ' ಪೂಜೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಬಹು ವಿದ್ಯಂಭನೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು ಕುಂಬಿ, ಮಹಾಲಿಂಗನ ಬಳ್ಳಿ, ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ, ಅಂಘ್ರಿಕುಂಕುಮ ಮಿಠಿ ಗಂಗಾ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಆರತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಡಿಯಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನಂತರ ತಾರತಮ್ಯದಂತೆ ಗಂಗಾ ದೇವಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ಶಿಖರ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದಿನ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶಾವಿಗೆ ಪಾಯಸ ಮಾಡುವದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ.

ಮರುದಿನ ನರಕಚತುರ್ಥಿ: ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ನರಕಾಸುರನನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ 16,000 ಶ್ರೀಯರನ್ನು ಬಂಧ ಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಅನಂದದಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡಿ ಸುವಾಸನೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಆರತಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ನರಕಚತುರ್ಥಿ ದಿವಸ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆರತಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಸಿ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು, ದೇವರಿಗೆ, ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅರ್ಚಿಸುವ ಪದೆಯಬೇಕು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದೇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಪಠ್ಯಾನ್ನ ಮಾಡಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುವಾಗ "ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಬಲಿವ್ಯಾಸೋ ಹನುಮಾಂಶ್ಚ ವಿಭೀಷಣಃ | ಕೃಪಃ ಪರಶುರಾಮಶ್ಚ ಸವೈತೆ ಚರಜೀವನಃ ||" ಅಂತಾ ಮಂತ್ರ ಪಠಿಸುತ್ತ ವೀಳೆದಲೆಯನ್ನು 7 ತುಂಡು ಮಾಡಿ ಸುವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಬಂಗಾರದ ಉಂಗುರದಿಂದ ನೆತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಈ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನವಿರುವುದರಿಂದ ಸನ್ಮಾನಗಳೂ ಇಂದು ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ.

ಮರುದಿನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ : ದೀಪಾವಳಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಎಂದು ಹೇಳುವದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಜಾರಸ್ಯರಿಗೆ ಇದೊಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಹಬ್ಬ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದವರಿಗಿಲ್ಲಾ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಮರುದಿನ ಬಲಿವಾಹ್ಯಾ, ಅಂದೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಬೇಕು.

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸ

ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದ (ಬರಿಪಾಡ್ಯ) :

ನಾಮನ ರೂಪ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವತರಿಸಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ತುಳುವ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ ದಿನ. ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಸ್ನಾನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾನಂತರ ಆರತಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅದರಂತೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿಗೃಹದಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡಸರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಸ್ನಾನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಆರತಿ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಆಕಳು ಶಗಣೆಯಿಂದ 5 ಕುಂತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಂಚಪಾಂಡವರನ್ನು ಆವಾಹನ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪಾಂಡವರ ಅಜ್ಜಾತವಾಸ ಮುಗಿದ ದಿವಸವಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಒಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮರುದಿನ ಭಾವ ಬದಿಗೆ ಅಕ್ಕ ತೆಂಗಿಯರು ಸಮೋದರರನ್ನು ಕರೆದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಮವ್ಯತಿಯು ಅಂತಲೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು. ಮಮ ದೇವರನ್ನು ತೆಂಗಿಯು ಕರೆದು ಒಗೆ ಸಕ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದರ ಮರುದಿನ ಅಕ್ಕನ ತಂದಿಗೆ ಅಕ್ಕ ತಮ್ಮಂದಿರು ಸಮೋದರಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪಾಂಡವರು ಪಗಡಿ ಅಡಿ ಸೋತು ಕಪ್ಪ ಅನುಭವಿಸಿ ನಂತರ ಪಗಡಿ ಅಡಿದಲ್ಲಿ ಗದ್ದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ದಯದಿಂದ ಕಳೆದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೊರಟುಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಸಂತೋಷದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ಈಗಲೂ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪಗಡಿ ಅಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುವುದು ಒಂದು ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮದುವೆ ಆದ ಮಗಳು ಅಳಿಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೀಗರನ್ನು ಕರೆದು 4-5 ದಿವಸ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ತರತರಹದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಉಳುಬಿಡುವುದಲ್ಲದೆ ಮಗಳಿಗೆ, ಅಳಿಯನಿಗೆ, ಬೀಗರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರ-ಅಲಂಕಾರ ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ ತಾವೂ ಸಂತೋಷಪಡುವುದು ಎಂದಿನಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಈ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬವು ಸಕಲರೂ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಮರೆತು ಸಂತೋಷಪಡಲು ಒಂದು ಸುಯೋಗವಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ತಿಕಶ್ಯಾನ :

ಅಶ್ವಿನ ಮಾಸದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (ಸೀಗಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ)ಯಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (ಗೌರಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ) ಪ್ರತಿದಿನ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ನಕ್ಷತ್ರ ದೀಪ, ಆಕಾಶದೀಪ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ತುಲಸಿ ಕಟ್ಟಿಮು ಮುಂದೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಅಶ್ವಿನ ಬ|| ತ್ರಯೋದಶಿ ಮಮಧರ್ಮನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥ ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಆಗ್ಗೆ ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಬೇಕು. "ಮೃತ್ಯುಶಾಶ್ವತಃ, ಕೃಷ್ಣಃ, ಕಾಲದಂಡ ಛರೋಮಹಾನ್ ಕೃಷ್ಣಸ್ತು ದೀಪದಾನೇನ ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಂ ಸಧರ್ಮಯತ್".

ಉತ್ಸಾಹ ದ್ವಾದಶಿ :

ಕಾರ್ತಿಕ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿ, ತುಲಸೀ-ದಾಮೋದರ ವಿವಾಹವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದು ಚಾತುರ್ಮಾಸದ ವೃತ ಸಮಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ತುಲಸೀ ಮದುವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪಕ್ವಾನ್ನ ಇಚ್ಛಿತ ಕಾಯಿಪಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ, ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆ, ಹಾಲು-ಮೊಸರು, ಎಲ್ಲ ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲಗಳನ್ನು ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಮಾಡಿ ತುಲಸೀ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ತುಲಸೀ ಕಿಚ್ಚಿಯನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿ ಮಡಿಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಫಲಹಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ತುಲಸೀ-ದಾಮೋದರ, ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ಮದುವೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತುಲಸೀ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲಿ ಟೊಂಗೆ ಇಡಬೇಕು. ನಂತರ ತಯಾರಿಸಿದ ಫಲಹಾರವನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಫಲಹಾರ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಮದುವೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಾದ ಕೊಡಬೇಕು. (ಸಮುದ್ರಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಮೃತಕಲಶ ಉದ್ಭವವಾದಾಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನಂದ ಭಾಷ್ಯಗಳು ಅಮೃತದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ತುಲಸೀ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ಸಾಹ ದ್ವಾದಶಿ ದಿನವೇ ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದುದಲ್ಲದೆ ತುಲಸೀ-ದಾಮೋದರ (ಕೃಷ್ಣ) ಮದುವೆ ಕೂಡಾ ಉತ್ಸಾಹ ದ್ವಾದಶಿ ದಿನವೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ).

ಆ ದಿನ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹುಣ್ಣಿಮೆವರೆಗೆ ನಿತ್ಯ ಸಕ್ಕರೆ ಅಚ್ಚಿನ ಆರತಿ ಹಾಗೂ ಹಣ್ಣಿನ ಆರತಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಾರ್ತಿಕ ಶು|| (ವೈಕುಂಠ) ಚತುರ್ದಶಿ ದಿನವು. ಆ ದಿನ ನೆಲ್ಲಿಗಿಡದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹೋಮ-ಹವನ ಮಾಡಿ ನೆಲ್ಲಿಗಿಡದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸಿನಿಯರನ್ನು, ಬಂಧು ಬಳಗದವರನ್ನು ಕರೆದು ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ತಾವು ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಈ ತರಹ ವನ ಭೋಜನ ನೆಲ್ಲಿಗಿಡದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇಡೀ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಶುದ್ಧ ಅನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿದ ಪಾಪದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗುವರಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. (ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಅನಂದ ಭಾಷ್ಯಗಳಿಂದ ಈ ನೆಲ್ಲಿಗಿಡದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ್ದರಿಂದ ನೆಲ್ಲಿಗಿಡಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಪಾವಿತ್ರತೆ ಬಂದಿದೆ).

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮೂಸ

ಸೂರ್ಯನು ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳು ಒಂದೊಂದು ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ನಿಯಮವಿದ್ದು ಈ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮೂಸದಲ್ಲಿ ಧನು ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಧನುರ್ಮೂಸವೆಂದು ಹೆಸರು. ಚಳಿ ಬಹಳವಿರುತ್ತದೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಇದು ಉಷ್ಣ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಹುಗ್ಗಿ ಮಾಡಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾವು ಕೂಡ ಉಷ್ಣಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ಹುಗ್ಗಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅವರ ಮುಖಾಂತರ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಾತ್ಮರಾದ ಶಾಂಡವರು ಧನುರ್ಮೂಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೂಜಿಸಿ ಅನೇಕ ಪಶ್ಯಾನ್ನ ಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹುಗ್ಗಿ ಗೊಜ್ಜು ಮಾಡಿ ಅತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಟ್ಟು ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಪುರಂದರದಾಸರು ಮಾಡಿದ ಪದವನ್ನು ಉದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯವಿದೆ. (ನನ್ನ ಸಾಧ್ಯವಿ ಸಾಧನ ದರ್ಶನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡನ್ನು ನೋಡಬಹುದು).

ಧನುರ್ಮೂಸದಲ್ಲಿ ಚಳಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚಳಿ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಮಿತ್ತ ಹೆಸರು ಬೇಳೆ, ಜೀರಿಗೆ, ಮೆಂಥೆ, ಇಂಗು, ಒಣಬೊಟ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಶುಭ್ರ ಬೆರೆಯಿಸುವುದರಿಂದ ಬಿಸಿ ದಿಸಿಯಾದ ಹುಗ್ಗಿಯನ್ನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಇಡೀ ದಿನ ಮೈಯಲ್ಲಿಯು ಚಳಿ ದಿಟ್ಟು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಉತ್ತೇಜನ ಬರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕರ್ಮಗಳು ನಮಗೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಡುವದರ ಜೊತೆಗೆ ಅರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಲು ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಗ್ಗುವು :

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷದ ಹುಗ್ಗುವೆಯೇ ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಗ್ಗುವು ಆಗಿದೆ. ಈ ದ್ರವ ಮಾಧ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮದೇವರಿಗೆ ಸಹಸ್ರ ಶಂಖಾಧಿಪತಿಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೂರ್ಧಾರ ಕ್ಷೀತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚ್ಯವಕೇಶವ ರಥೋತ್ಸವ ನೋತಂಪಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಭೀಮಸೇನ ರಥೋತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ದೇವರಿಗೆ ಕ್ಷೀರಾಧಿಪತಿಕ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪುಷ್ಯ ಮಾಸ

ಈ ತಿಂಗಳು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿ, (ಅಂದು ಧನುರ್ಮಾಸ ಸಮಾಪ್ತಿ). ಮರುದಿನವೇ ಉತ್ತರಾಯಣ ಪೂಜಾಕಾಲ ಪ್ರಾರಂಭ. (ಜನೇವರಿ 14ನೇ ತಾರೀಖು ಉತ್ತರಾಯಣ ಕಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವಾದರೂ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಹೆಚ್ಚು-ಕಮ್ಮಿ ಬರುತ್ತದೆ). ಭೋಗಿ ದಿನ ಭೋಗಿ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಮುತ್ತೈದೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಅರಿಷಿಣ ಹಚ್ಚಿ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದು ಮಣೆ ಹಾಕಿ ಕೂರಿಸಿ ಮುತ್ತೈದೆಯ ತಲೆಕೂದಲು ಹಿಕ್ಕಿ, ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಪದಾರ್ಥಗಳು : ಅಕ್ಕಿ, ಹಸರುಬೇಳೆ, ಶೆಣೈಹಟ್ಟು, ಹುಸು ಕಡ್ಡಿ, ಅವರಿಕಾಯಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಎಣ್ಣೆ, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ, ಜೀರಿಗೆ, ಲವಂಗ, ಮೆಣಸು, ಇಂಗು, ಒಣಬೊಂಬೆ, ಹೂ, ಎಲೆಅಡಿಕೆ, ದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಗೂ ಎರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬೊಂಬೆ, ಎಣ್ಣೆ, ಶೀಲಕಾಯಿ ಹೀಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು.

ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ :

ಉತ್ತರಾಯಣ ಪೂಜಾ ಕಾಲದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನ. ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಮೈಗೆ ಎಳ್ಳು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ಸಮಸ್ತ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು. ದೇವರ ಪೂಜೆ, ನೈವೇದ್ಯ, ವೈಶದೇವ ಮಾಡುವಾಗ ಎಳ್ಳು, ಬೆಲ್ಲ ಇಡಬೇಕು. ವೈಶದೇವ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಊಟ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಎಳ್ಳು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗೆ ಎಳ್ಳು ಬೀರಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಗುರು-ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಎಳ್ಳು ಕೊಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕಾರಣಗಳಿವೆಯೆಂದು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಮರುದಿನ ಕರಿದಿನ. ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ 5 ವರ್ಷದವರೆಗಿನ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕರಿಯರೆಯಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಹಣ್ಣು, ಬೆಂಡು ಬತ್ತಾಸ, ಚುರುಮರಿ, ಶೇಂಗಾ, ಗೇರಹಣ್ಣು, ಬಾರಿಹಣ್ಣು, ಕಬ್ಬಿನ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹೊಸ ಅರಿವೆ ಹಾಕಿ ಅವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಬೇಕು. ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಬೇಕು.

ಪುಷ್ಯ ಶು|| ಅಷ್ಟಮಿಯಿಂದ ಹುಣ್ಣಿಮೆವರೆಗೆ 'ಬನಶಂಕರಿ' ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವ. ಬನಶಂಕರಿ ಕುಲದೇವತೆ ಇದ್ದವರು ಈ ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ತಿರುಕ್ಕೋಯಿಲೂರು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಯ ಶು|| ದಶಮಿ ಎಕಾದಶಿ, ವ್ಯಾಪಾರ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಘೋತ್ತಮ ತೀರ್ಥರ ಆರಾಧನೆ ನಂತರ ಬಸವ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಬಸವಾಣಿ ಉತ್ಸವ ಮುಕ್ತಾಯ. ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಸಪ್ತಮಿ, ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಮಾರಾಧನೆ. ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರ ಪೂಜಾತಿಥಿ ಅಷ್ಟಮಿ ದಿನ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರ ಆರಾಧನೆ. ಆದರೆ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ (15) ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿವಸ ದಾಸ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಆರಾಧನೆ ನಡೆದು ಪುಷ್ಯಮಾಸದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿತ್ತವೆ.

ಮಾಘಮಾಸ

ಮಾಘಶ್ಯಾನ :

ಅಂದರೆ ಪುಷ್ಯಮಾಸದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (ಬಸವ ಹುಣ್ಣಿಮೆ)ಯಿಂದ ಮಾಘ ಮಾಸದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿಮೆ)ವರೆಗೆ ಅರುಣೋದಯದ ಒಳಗಾಗಿ ನದಿ-ಸರೋವರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಜಾವಿಯ ನೀರಿನಿಂದಾಗಲಿ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನುಕೂಲವಾಗದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೌನಗೌರಿ ವೃತ :

7 ವರ್ಷ ತುಂಬಿ 8ನೇ ವರ್ಷ ನಡೆಯುವಾಗ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರು ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಹತ್ತಿರವೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಒಗ್ಗಿದ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅರಿಷಾ-ಕುಂಕುಮಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಎರಡು ಅರಿಷಾ ಪೇರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ರೇಶ್ಮೆ ಅರಿವೆ ಸುತ್ತಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಅರಿಷಾ, ಕುಂಕುಮಿ, ಗೆಚ್ಚೆವಸ್ತ್ರ, ತುಂಬಿಹೂ, ತುರುದಿ ಹೂಗಳನ್ನು ಎರಿಸಬೇಕು. ತುಂಬಾಗದ ಅಕ್ಕಿಹಾಳನ್ನು ಅರಿಸಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಮಾಡಿ ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಅರಿಷಾ ಪೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಮೌನಗೌರಿ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಎರಿಸಬೇಕು. ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಎರಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮಾತು ಕಥೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಟ್ಟಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಅಗುವವರೆ ಒಳಗಾಗಿ ಶೂಟಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ (ಮುಂಜಗುವ ಸೂರ್ಯ) ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಎರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವೃತ ಮಾಡುವುದು ಅಂದರೆ 'ಮೌನಗೌರಿ ವೃತ' ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಭವಿಷ್ಯವು ಸುಖದಾಯಕವಾಗುವುದು. ಮೌನಗೌರಿ ಮುಗಿದ ದಿನ ಮರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೊತ್ತು ತಟ್ಟಿ ಉಂಡರೆ ಹೋಳಿಗೆ (ಎರಡು ಹೋಳಿಗೆ ಹುಪ್ಪು) ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಈ ವೃತ್ತದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಇತಿಹಾಸದ ವಿವರ -

ರುದ್ರ ದೇವರು ಅಂದದ್ದು "ದೇವ ದೇವೋತ್ತಮಾ ! ಎಡದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು, ಬಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿದೇವಿ, ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ, ನಂದಿ ಎರಿ ಕೆಂದೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದ ದೇವ, ಕೊಂಬು ನೋಡು, ಕೊಳಲು ನೋಡು, ಬಾಳು ನೋಡು, ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಪುಟ್ಟ-ಪುಟ್ಟ ಮುತ್ತುದೆಯರು ಪಟ್ಟಿವಾಳಿ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು (ಘನ) ಕುಪ್ಪುಸ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುತ್ತಿನ ತಟ್ಟಿಯಲಿ ಅರಿಷೀ-ಕುಂಕುಮ, ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ, ಗಂಧ, ಅಕ್ಷತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಅಮ್ಮಗಳು ನಾನಿಸ ಮಡಿ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹತ್ತಿಬುಟ್ಟಿ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರೊಂದು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆಕೆ ಸ್ವಾಮಿ ? ಅಂತಾ ಕೇಳಲಾಗಿ "ಮುತ್ತುದೆಯರು ಮೌನಗೌರಿ ಆಚರಿಸಿ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದವರು ಆದರೆ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಅಮ್ಮಗಳು ಮೌನಗೌರಿ, ಮಾಘಸ್ನಾನ ಮಾಡದ ಪಾಪಿಷ್ಠರು" ಅಂತಾ ಹೇಳಲಾಗಿ, ಮೌನಗೌರಿ ಅಂದರೆ ಏನು ? ಮಾಘಸ್ನಾನ ಎಂದರೇನು ? ಅಂತಾ ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ -

"ಮೌನಗೌರಿ ಅಂದರೆ ಅಪ್ಪವರ್ಷದ ಕನ್ನಿಕೆಯರು ಮಾಘ ಶು|| ಪ್ರತಿಪದ ಇಲ್ಲವೆ ತದಿಗಿಯಿಂದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶು|| ಪ್ರತಿಪದ ಅಥವಾ ತದಿಗವರೆಗೆ ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡದೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅರಿಷೀ-ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಗೌರಿ ಮುಂದೆ ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅಂದರೆ, ಶ್ರೀಕಾರ, ೫ ಶಂಖ, ೫ ಚಿತ್ರ, ಈಶ್ವರ, ಪಾರ್ವತಿ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿ ಎರಡು ಹಸಿ ಅರಿಷೀ ಜೇರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶುದ್ಧೋದಕದಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ ಅರಿಷೀ-ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ, ರೇಶ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ ಹೊದಿಸಿ ೫ ತುಂಬಿ ಹೂ, ೫ ತುರಬಿ ಹೂ, ಬಿಲ್ಲುತ್ರೆ ಏರಿಸಿ ಅರತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಏರಿಸಿ ನಂತರ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಮೌನದಿಂದ ಊಟ ಮಾಡಿ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗಿರುವ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಏರಿಸಿದ ನಂತರ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಈ ವ್ಯತಾಚರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಯಬಾರದು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಮೊಸರು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಹೀಗೆ 5 ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಈ ವೃತ್ತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ವೃತ್ತದ ಮೊದಲನೇ ವರುಷ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅಕ್ಕಿದಾನ, 2 ನೇ ವರ್ಷ ಎಳ್ಳು ದಾನ, 3 ನೇ ವರ್ಷ ಉಪ್ಪು, 4 ನೇ ವರ್ಷ ಕಡ್ಡಿ ಬೀಳೆ, 5 ನೇ ವರ್ಷ ಅರಿಷೀ-ಕುಂಕುಮ, ದಾನ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಸುಮಂಗಲಿಯಾಗಿ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪಡೆಯುವರು". ರುದ್ರ ದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಮಾಪ್ತ.

ರಥ ಸಪ್ತಮಿ :

ಬಿಸಿಲು ಕಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವವರೆಂದ ಸೂರ್ಯನ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾಗುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ರಥ ಸಪ್ತಮಿ ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸಾರಿಸಿ ಸೂರ್ಯನ ರಥವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ (ಚಿತ್ರಿಸಿ) ಅರಿಚಿಗಾ, ಕುಂಕುಮ, ಗಂಜನೈ ಎರಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಹಾಕಿ ಕುಳಿಸಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಲು ಇಡಬೇಕು. ಹಾಲು ಕಾಮ ಕಾಮ ಉಕ್ಕು ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಉಕ್ಕುತ್ತದೆಯೋ ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಶುಭವಾಗುವದೆಂದು ಗ್ರಹಿಕೆ. ಹೀಗೆ ಕಾಸಿದ ಹಾಲನ್ನು ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲ ಊಟದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಆ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಗಂಧಸುರು 7 ಎಕ್ಕೆ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಹೆಂಗಸರು ಹೆಗಲ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ನಂತರ ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಎಕ್ಕೆ ಎಲೆ ಇಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿದ ದೀಪ ಇಟ್ಟು ಸೂರ್ಯ ದೇವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಇಡೀ ವರ್ಷ ಪ್ರಕೃತಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವದೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ಒಂದು ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯನ್ನು ಸತ್ಯಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುವದು. ಏಳು ಎಕ್ಕೆ ಎಲೆ ಇಟ್ಟು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಯದಾ ಜನ್ಮಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಮಯಾ ಜನ್ಮಸು ಜನ್ಮಸು | ತನ್ನೇ ರೋಗಂ ಚ ತೋಕಂ ಚ ಮೂಕೋ ಹಯ ಸಪ್ತಮಿ (ಎಕ್ಕೆ ಎಲೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಕರ.)

ಭೀಷ್ಮಾತ್ಮಮಿ :

ರಥಸಪ್ತಮಿ ಮರುದಿನ ಭೀಷ್ಮಾತ್ಮಮಿ ಅಂದು ತರ್ಪಣ ಕೊಡಲು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಭೀಷ್ಮ ಒಪಾಮಹರಿಗೂ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಅವಶ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು.

ಮಾಧ್ಯಮಮಿ :

ಮಾಧ್ಯಮಿ ಬಹಳ ಪವಿತ್ರ ದಿನ. ಮಾಧ್ಯಮತನ್ನಾ ಪಕರಾದ ಆನಂದಕೀರ್ಥರು ಬದರಿಹಾತ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ದಿವಸ. ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಧ್ಯಮ ಆನಂದಕೀರ್ತರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಭಕ್ತರು ನೋಡಿ ಆನಂದಪಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಯರ ಪ್ರತಿಕ್ಷಮಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ನಿತ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪೂಜೆ ನೈವೇದ್ಯ ಆದ ನಂತರ ಈ

ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ನೈವೇದ್ಯ - ಮಂಗಳಾರತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅವರೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅಷ್ಟಮಠದ ಯತಿಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕಾಲ ಪೂಜೆ ನೋಡಲು ನಾನಾದೇಶದ ಜನರು ಬಂದು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಧ್ವನವಮಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲದಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಇಡೀ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದ ಮಾಧ್ವರು ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ (ಸಾಧಕರಿಗೆ) ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಘ ಶು|| ತ್ರಯೋದಶಿಯಂದು ಸುವಾಸಿನಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸುಮಂಗಲಿಯರನ್ನು ಕರೆದು ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಮರದ ಬಾಗಿಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಮಾಘಮಾಸದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ದಿನದಂದು (ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿಮೆ) ಕುಲಧರ್ಮ ಇದ್ದವರ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಹೊಸ ಸೀರೆ ತಂದು ಎರಿಸಿ ಆರತಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ದೇವತೆಗೆ ಎರಿಸಿದ ಸೀರೆಯನ್ನು ತಾವು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಫಾಲ್ಗುಣಮಾಸ

ಪ್ರಯೋಗ್ಯತೆ ಮಾಡುವವರು ಈ ತಿಂಗಳು ಶು|| ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಗ್ಯತೆವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ದ್ವಾದಶಿ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಗ್ಯತೆ ದಿನ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ವ್ಯಕ್ತದ ಕ್ರಮ : ಪ್ರತಿಪದ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಎರಡುಕೊಂಡು ಪೂಜಾಹವಚನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಡಿಯಿಂದ ಸುವಾಸನೆ ಅಕ್ಕಿ ತಂದು ತೊಳೆದು ಶುಭದಲ್ಲಿ ದಿಸಿ ಮಾಡಿ ಮೂರು ಮುಕ್ಕಿ ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಕಳ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಯಿಸಬೇಕು. ವ್ಯಕ್ತದವ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಈ ವ್ಯಕ್ತದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಮಂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತ ಗುಡಸರು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೋಮ ಮಾಡಿ ಉಳಿದ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಶುಕ್ತ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದವರು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಆಕಳ ಹಾಲನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಸಿ, ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಸು ಹೋಗುವಷ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಬಹುದು. ದಿನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಆಕಳ ಹಾಲು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಎದ್ದು ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಬಾರದು. ದಿನಕ್ಕೆ ೩ ಸಲ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. (ಅಂದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ-ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹಾಗೂ ಸಾಯಂಕಾಲ) ವ್ಯಕ್ತದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡೂ ದಿನ ಭಾಗವತ ಪುರಾಣ ಕೇಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ನಿತ್ಯವೂ (ಹನ್ನೆರಡೂ ದಿನ) ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ, ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಉದ್ಘಾಟನೆ ದಿನ ಹೋಮ-ಹವನ ಮಾಡಿ 12 ದಂಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೂ 12 ಜನ ಮುತ್ತಿದೆಯರಿಗೆ ಮರದ ಬಾಗಿಲಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸಿನಿಯರಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಬಂಧು-ಬಳಗದವರೊಡಗೂಡಿ ತಾನು ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಈ ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳೆದ ಶುಕ್ರವಾರದ ಶುಕ್ರ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯು ಆಚರಿಸಿ ಇಂದು ಪದವಿಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕತನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಇಂದ್ರಪದವಿಯು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು ಮಕ್ಕಳಾಗದವರು ತೃಪ್ತಿ-ಧೃತಿಯಿಂದ ಈ ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ನಿಯಮದಂತೆ ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು.

ಹೋಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ :

ಇಂದು ಕಾಮನ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಮ-ರತಿಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಕಾಮ-ರತಿಯರ ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ಪೂಜಿಸಿ, ನೈವೇದ್ಯ ಎಲ್ಲ ಆದ ಮೇಲೆ ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಸಂತರ ಭೋಜನ

ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವುದು ನಡೆದು ಬಂದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಊರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭವ್ಯ ಮಂಟಪ ಹಾಕಿ ರಟ್ಟದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಒಣ್ಣದಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಕಾಮ-ರತಿಯರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ರಾತ್ರಿ-ಹಗಲು ಅನ್ನದೆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನೈತ್ಯ-ಸಂಜೀತ, ಭಜನೆ ನಾಡಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದು ಮೂಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿರ್ಪಡಿಸಿ ಪಂಚಮಿ ದಿನ (ರಂಗಪಂಚಮಿ) ದಿನ ಕಾಮನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಓಕಳಿ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಒಣ್ಣ (ಓಕಳಿ) ಆಡುವುದು ಕುಣಿದಾಡುವುದು, ಈ ಹಬ್ಬದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯ ಹಬ್ಬವಾದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ ದಿಟ್ಟು ಹೊಸ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವುದು ಈ ಹಬ್ಬದ ಹಿರಿಮೆ.

ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸವು ಮಾಧ್ಯರಿಗೆ ಸರ್ವಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಫಾಲ್ಗುಣ ಶು|| ತ್ರಯೋದಶಿಯಿಂದ ಬ|| ಪಂಚಮಿವರೆಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಧೀರೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು (ರಿಶಿ), ಶ್ರೀ ಸತ್ಯದೋಧ ಸ್ವಾಮಿಗಳು (ಸವಣೂರು), ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಗಳು (ಸೋದಿ), ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಗಳು (ನವವೃಂದಾವನ) ಅಲ್ಲದೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯ ದಿನದಂದು ಶ್ರೀ ಸತ್ಯ ಸಂತುಷ್ಟರು (ಮೈಸೂರು) ಈ ಮಹನೀಯರ ಆರಾಧನೆ ಮಹೋತ್ಸವವು ಜರಗುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗದಿಂದ ಆ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆರಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಚೈತ್ರ ಮಾಸದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಹಬ್ಬ, ವೃತ, ನಿಯಮಗಳು ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸ ಅಮಾವಾಸ್ಯ ದಿನ ಪರ್ಯಂತ ನಡೆದು ಬರಬಹುದಾದವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಕೇವಲ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆದರಲ್ಲೂ ಅಧುನಿಕರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಲೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಉಪಕೃತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವೆಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮುತ್ಸದೆಯಿದ್ದಂತೆ. ಅವಳು ದಿನಾಲು ಬೆಳಗಿ ಎಳಿರಿ, ಇಂದು ಈ ಹಬ್ಬ, ಹೀಗೆ ಆಚರಿಸಿರಿ ಅಂತಾ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ, ಅಂತಾ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷವಾದವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಅವುಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

- ವಿಶೇಷ ಮಾಹಿತಿ -

ಚುನಾವಣಾಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ದಾಖಲೆಗಳ ವಿವರ (ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರದ ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಹತ್ತು ದ್ವಿತೀಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು) :

- a) ಅರಿಚಿಗ, ಕುಳುಮ, ಖಿರ, ಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಕುಳುಮಿಗಿರುವುದನ್ನು ಕುಳುಮದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಕುಳುಮಿಗಿಟ್ಟು ಬಳಿ ಎರಡು ದಿನ ಮಾಡಬೇಕು.
- b) ಮುಕ್ತದೇವರಿಗೆ ಊರಿ ಕುಳುಮಬೇಕು.
- c) ಬೆಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದಿನದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಾಕಿ ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಿನ ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. (ಮೂರ್ತಿಯು ಪಂಚರೋಹ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು ಇರಬೇಕು).
- d) ಮರದ ಬಾಗಿಲಿ ಕೊಡಬೇಕು.
- e) ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಸಕ್ಕರೆ, ಕುಳುಮಗಳನ್ನು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪಾತ್ರೆ ಸಹಿತ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.
- f) ದಂಪತಿ ಕರದ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ, ಸೀರೆ ಭೋಜನಗಳನ್ನು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು.
- g) ಕಾವಿಗಿ ಪಾಯಸ ಮಾಡಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪಾತ್ರೆ ಸಹಿತ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು.
- h) ದೇವರ ಪೂಜೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.
- i) ಒಣಬೊಟ್ಟರಿ-ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಅರಿಚಿಗುಕುಳುಮ ಹಾಕಿ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.
- j) ಒಣಬೊಟ್ಟರಿ ಗಿಡುವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಿನ ವಾಗ್ನಿ ಹಾಕುವಂತೆ ಕೊಡುವ ಅದರೊಳಗೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡದಿನ ತ್ರಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಹಾಕಿ, ಅದರ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಬೊಟ್ಟರಿ ಮುಂದಣಿ ಕಾಣದಂತೆ ಮುಚ್ಚಿ ಸದ್ಯಾತ್ಮಗಾರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು.
- k) ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ 'ಕುಳುಮಾರ್ ಮೂರ್ತಿ ಇಟ್ಟು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.
- l) ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆ ಹಾಕಿ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

- m) ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯವನ್ನೆತ್ತು (ಗುಪ್ತವಾಗಿ) ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು.
- n) ಚಾತುರ್ಮಾಸ ವೃತದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಆ ಆ ವೃತಗಳಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ದಾನಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಚಾತುರ್ಮಾಸ ವೃತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ದೇವಿಯ ಅಥವಾ ಪಂಚಲೋಹದ ಆಕಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 1 ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಕರಗಿಸಿ ಸುರುವ ತುಪ್ಪ ಹೆತ್ತ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕಳನ್ನು ಬರೆದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಆ ತಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ವೃತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ಮೂರನೇ ವರ್ಷ ಯಾವುದಾದರೂ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಒಂದು ಆಕಳನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಪಂಚಲೋಹದ ಆಕಳು ಅಥವಾ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ದಾನ ಮಾಡಿದ ಆಕಳು ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸತತ ಮೂರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಏನೇ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ದ್ವಾದಶಿಗಳಲ್ಲಿ (30 ದ್ವಾದಶಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಪುಣ್ಯ ಬರುವುದಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೂ ದ್ವಾದಶಿ ಖರೆ ಆಕಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ ಫಲ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಾಧ್ವಿಯರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು

ಯಾವುದೇ ವೃತದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೂ, ಬತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮಂಗಳಾರತಿ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಹೂಬತ್ತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಅಚ್ಯುತಾಯನಮಃ| ಅನಂತಾಯನಮಃ| ಗೋವಿಂದಾಯನಮಃ| ಅಂತಲೂ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ| ಸಂಕರ್ಷಣ| ಅನಿರುದ್ಧ| ವಾಸುದೇವ| ನಾರಾಯಣ| ಅಂತಲೂ, ಮಂಗಳಾರತಿ ಬತ್ತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಅನ್ನಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಲಕ್ಷ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೆಳಗಿನಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12 ಘಂಟೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮಂಗಳಾರತಿ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಷ್ಟದಳದ (8 ಕುಸುಮವುಳ್ಳದ್ದು) ಬತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡರಂತೆ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತೋಯಿಸಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಡಬೇಕು. ಚೈತ್ರಮಾಸ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಿಂದ ಫಾಲ್ಗುಣಮಾಸದ ಹೋಳೀ ಹುಣ್ಣಿಮೆವರೆಗೆ (ಒಟ್ಟು 12 ಹುಣ್ಣಿಮೆ), 51 ಎಳೆಗಳಿಂದ 51 ಕುಸುರಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ 51 ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತೋಯಿಸಿ ಪಠಮಾತ್ಮನ 51 ರೂಪಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ದೇವರ ಮುಂದೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಡಬೇಕು.

ಹೆಚ್ಚು ಹರಿದಿನ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ

51 ರೂಪಗಳ ಮೂಲಾಕ್ಷರ ಅಧಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಇಂತಿವೆ. 51 ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು -

- 1) ಅ. ಅಪಾಯನಮಃ 2) ಆ. ಆನಂದಾಯನಮಃ 3) ಇಂದ್ರಾಯನಮಃ 4) ಈ. ಈಶಾಯನಮಃ 5) ಉ. ಉಗ್ರಾಯನಮಃ 6) ಊ. ಊರ್ಜಾಯನಮಃ 7) ಋ. ಋತಂಭರಾಯನಮಃ 8) ಋ. ಋತುಯಾನಮಃ 9) ಲೃ. ಲೃತಾಯನಮಃ 10) ಲೂ. ಲೂತಾಯನಮಃ 11) ಎ. ಎತಾಷಾಯನಮಃ 12) ಅಂ. ಅಂತಾಯನಮಃ 13) ಆ. ಅರ್ಧಗರ್ಭಾಯನಮಃ 14) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 15) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 16) ಋ. ಋತುಯಾನಮಃ 17) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 18) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 19) ಋ. ಋತುಯಾನಮಃ 20) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 21) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 22) ಅಂ. ಅಂತಾಯನಮಃ 23) ಆ. ಅರ್ಧಗರ್ಭಾಯನಮಃ 24) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 25) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 26) ಋ. ಋತುಯಾನಮಃ 27) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 28) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 29) ಋ. ಋತುಯಾನಮಃ 30) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 31) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 32) ಅಂ. ಅಂತಾಯನಮಃ 33) ಆ. ಅರ್ಧಗರ್ಭಾಯನಮಃ 34) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 35) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 36) ಋ. ಋತುಯಾನಮಃ 37) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 38) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 39) ಋ. ಋತುಯಾನಮಃ 40) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 41) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 42) ಅಂ. ಅಂತಾಯನಮಃ 43) ಆ. ಅರ್ಧಗರ್ಭಾಯನಮಃ 44) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 45) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 46) ಋ. ಋತುಯಾನಮಃ 47) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 48) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ 49) ಋ. ಋತುಯಾನಮಃ 50) ಉ. ಉತಾಯನಮಃ 51) ಊ. ಊತಾಯನಮಃ

ವಿಷ್ಣುವಂಶವೃತ್ತ :

ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗಶಿರ್ಷ ಮಾಸದಲ್ಲಿ 'ವಿಕಿಂಠಿ' ಯೋಗ ಬರುತ್ತದೆ. ವಿಕಿಂಠಿ ಅಂದರೆ 5 ಉಪವಾಸದ ದಿನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಅಂದರೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎರಡು ವಿಕಾಂತಿಗಳು + ಹುಣ್ಣಿಮೆ + ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ + ಶ್ರವಣಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಇದ್ದ ದಿನ ಒಟ್ಟು (5 ದಿನಗಳು) ಗಳು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 5 ದಿನ ಉಪವಾಸದಂತೆ | ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 60 ಉಪವಾಸ ದಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಉಪವಾಸದ ಮರುದಿನ ಪಾರಣಿ ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೇ ! ಆ ದಿನ ದಂಪತ್ತು ಧೋಷವೆನಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದ ಮರುದಿನ ಬರುವ ಪಾರಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಉದ್ಯಾಪನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪಾರಣಿ ದಿನ ದಂಪತ್ತುಗಳು ದೊರಕದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾಪನ ದಿನದಂದು 60 ದಂಪತ್ತು ಧೋಷವೆ

ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಕನಿಷ್ಠ 5 ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸೀರೆ ಧೋತರ ಕೊಡಬೇಕು. 5 ಮರದ ಬಾಗಿಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಉಳಿದ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಕಾಯಿ-ಖಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಪಾರಣೆ ದಿನ 12 ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಕೊಡಬೇಕು. ವೃತವನ್ನು ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು.

ವಿಷ್ಣುಪಂಚಕ ವೃತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಬೇಕಾದಾಗ ಹೇಳಬೇಕಾದ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು -

1) ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿ ದಿನ :
 ಕೇಶವಾಯನಮಃ:.....ದಾಮೋದರಾಯನಮಃ (12)
 ಇದಮರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ.

2) ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ದ್ವಾದಶಿ ದಿವಸ :
 ಸಂಕರ್ಷಣಾಯನಮಃ:..... ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಯನಮಃ (12)
 ಇದಮರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ.

3) ಪೌರ್ಣಮಾ ದಿವಸ :
 ವಿಧವೆ, ಶಶಿವೆ, ಶಾಶಾಂಕಾಯ, ಚಂದ್ರಾಯ, ಸೋಮಾಯ, ಉಡುಪಾಯ, ಅಮೃತಾಯ, ಮನೋಹರಾಯ, ಪಾಪನಾಯ, ಹಿಮಕೃತೆ, ನಿಶಾಕೃತೆ, ದೀಪಮಾನಾಯನಮಃ (12) ಇದಮರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ.

4) ಅಮಾವಾಸ್ಯ ದಿವಸ :
 ಮಹೀಧರಾಯ, ಜಗನ್ನಾಥಾಯ, ದೇವೇಂದ್ರಾಯ, ದೇವಕೀಸುತಾಯ, ಚತುರ್ಭುಜಾಯ, ಗದಾಪಾಣಿಯೆ, ಸುರಮೀಧಾಯ, ಸುಲೋಚನಾಯ, ಚಾರ್ಮಾಂಗಾಯ, ಚಕ್ರಪಾಣಿಯೆ, ಸುರಮಿತ್ರಾಯ, ಅಸುರಾಂತಕಾಯನಮಃ (12) ಇದಮರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ.

5 ಶ್ರವಣಾ ವಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ :
 ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯ | ಶಾಂಘ್ಯ ಧನ್ವಿನೆ | ಗರುಡಧ್ವಜಾಯ | ಅನಂತಾಯ | ಗೋವರ್ಧನಾಯ | ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಾಯ | ನಿತ್ಯಾಯನಮಃ | ವೇದಗರ್ಭಾಯನಮಃ | ಯಜ್ಞಪುರುಷಾಯನಮಃ | ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಯ | ಜಯಾಯ | ಸೌರಯೇನಮಃ | (12) ಇದಮರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ.

ಅಧಿಕ ಮಾತ :

ಅಧಿಕ ಮಾತಕ್ಕೆ 'ಪುರುಷೋತ್ತಮನು' ನಿಯಮಿತ ದೇವತೆ ಇದ್ದು 'ಮಲನಾಸ'ವೆಂತಲೂ ಹೆಸರು. ಯಾವ ಮಾತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪದೆಯಿಂದ ಅಮಾಧಾನ್ಯ ವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ-ಸಂಕ್ರಮಣ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಮಾತಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಮಾತವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಿಂಹ ಸಂಕ್ರಮಣದ ನಂತರ ಒಂದುದರಿಂದ ಪೂರ್ತಿ ಪಕ್ಕದ ನಿಯಮನುಸಾರವಾಗಿಯೂ ಅಧಿಕ ಮಾತವೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಮಾತದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಸಾವ್ಯಾರ್ಷಿಕ ತ್ರ್ಯಾಸ್ತ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆ ಆ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಅಧಿಕ ಮಾತದಲ್ಲಿಯೂ ತ್ರ್ಯಾಸ್ತದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಧಿಕ ಮಾತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಚಾತುರ್ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಏಕೀಪ ಫಲವುಂಟು.

ಅಪ್ಪಾವ (ಅತಿರಸ ಅನರಸ) ದಾನ ಅಧಿಕ ಮಾತದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅಪ್ಪವನಗಳು (8) ಏಕಾದಶರುದ್ರರು (11) ದ್ವಾದಶಾಧಿತ್ಯರು (12) ಪ್ರಮಾಣಿ (1) ಮತ್ತು ವಚೋಕಾರ (1), ಒಟ್ಟು 33 ದೇವತೆಗಳ ಅರ್ಚನಾತ್ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂಶಗಳ ತ್ರೀ ಹರಿಯ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥ 33 ಸಂಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಾವ (ಅನರಸ)ಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. (ವಕ್ಷುಣಿ ಸಹಿತ). ದೇವರ ಇದಿರುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಥಲ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ (ಕರ್ಪಣ ಹೋರ್ವಾಗಿ) ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ,

1. ದ್ರೋಣಾಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ಪದ್ಮಿ ಪತಿ ವಿಷ್ಣವೇ ನಮಃ
2. ಧ್ವವಾಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ಪದ್ಮಿ ಪತಿ ವಿಷ್ಣವೇ ನಮಃ
3. ದೋಷಾಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ಪದ್ಮಿ ಪತಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣವೇ ನಮಃ
4. ಅರ್ಶಾಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ಸುತೀರಾಪತಿ ಹರಿಯೇ ನಮಃ
5. ಅಗ್ನಿಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ಸುಲಕ್ಷ್ಮಣಾಪತಿ ತ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ
6. ದ್ವೈಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ತ್ರೀಪತಿ ಕೀಶವಾಯ ನಮಃ
7. ಪ್ರಾಣಾಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ಪ್ರವೃಪತಿ ಅಧೋಕ್ಷಜಾಯ ನಮಃ
8. ವಿಭಾವ ಸ್ವಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ಕನುಲಾಪತಿ ಮಾಧವಾಯ ನಮಃ
9. ಭೀಮಾಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ಸೀತಾಪತಿ ತ್ರೀರಾಮಾಯ ನಮಃ
10. ರ್ಷಿನಾಂಶಗಳ ತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ತ ಸಂಗಂಧಾಪತಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯ ನಮಃ

11. ಓಜಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಅನಂದಾಧಿಪತಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯ ನಮಃ
12. ಅಜೈಕಪಾದಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಪದ್ಮಾವತಿಪತಿ ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮಃ
13. ಮಹಾಸಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ವ್ಯಾಪಕವಿಮಾನಾಯ ನಮಃ
14. ಬಹು ರೂಪಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಶ್ರೀಪತಿ ಶ್ರೀಶಾಯ ನಮಃ
15. ಭವಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ವಿಶ್ವಾಕ್ಷಣೀ ನಮಃ
16. ವಾಮದೇವಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ವಿಶ್ವಾಕ್ಷಣೀ ನಮಃ
17. ಉಗ್ರಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ
18. ವ್ಯಾಪಕಪ್ರಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಕಮಲಾಪತಿ ಮಧುಸೂಧನಾಯ ನಮಃ
19. ಅಹಿರ್ಬುಧಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ನಿತ್ಯಾಪತಿ ಅನಿರುದ್ಧಾಯ ನಮಃ
20. ವಿವಾಹಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ರಮಾಪತಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾಯ ನಮಃ
21. ಆರ್ಯಮಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಹರಣೀಪತಿ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ
22. ಪೂಜಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗೋವಯೇ ನಮಃ
23. ತೃಷ್ಣಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಶ್ರೀ ಅನಂತಾಯ ನಮಃ
24. ಸವಿತ್ರಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಶ್ರೀ ಶೇಷಶಾಯಿನೇ ನಮಃ
25. ಭಗಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಹಿರಣ್ಯಪತಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾಯ ನಮಃ
26. ಧಾತ್ರಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಸತ್ಯಾಪತಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ನಮಃ
27. ಸರ್ಜನ್ಯಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ದೈತ್ಯಾರಯೇ ನಮಃ
28. ವರುಣಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನೇ ನಮಃ
29. ಮಿತ್ರಾಂತರ್ಗತ "ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಾಂತರ್ಗತ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಕುಸುಮನಾಯ ನಮಃ

30. ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ "ಭಾರತೀಯರ ಮುಖ್ಯಾಂಗಗಳಿಗೆ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ತ್ರೀ ವಿಶ್ವಕೋ ಮುಖಾಯ ನಮಃ
31. ಉಚಿತಮಾಂಗಗಳಿಗೆ "ಭಾರತೀಯರ ಮುಖ್ಯಾಂಗಗಳಿಗೆ" ಸಂದರೀಪತಿ ಜನಾರ್ದನಾಯ ನಮಃ
32. ಪ್ರಜಾಪತ್ಯಾಂಗಗಳಿಗೆ "ಭಾರತೀಯರ ಮುಖ್ಯಾಂಗಗಳಿಗೆ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಪ್ರೀತರ ವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ
33. ವಾಕ್ಯಾಂಗಗಳಿಗೆ "ಭಾರತೀಯರ ಮುಖ್ಯಾಂಗಗಳಿಗೆ" ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಪ್ರೀತರವೇ ನಮಃ

ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ಅಧಿಕರಣದಲ್ಲಿ ದಾನ ಕೊಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ 33 ದೇವತಾ ನಾಮಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿತ್ತು 33 ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಇರಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ನಾಮ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ನಂತರ ತ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹಾಯನಮಃ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ನಂತರ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಚ್ಚಳ, ಪಾತ್ರೆಯಗಲಿ, ಸೂಟಮಾಡುವ ಎಲೆ ಅಗಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಈ ರೀತಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು. "ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದುದಾದಿಹ್ಯಾದಿತ್ರಯ ಸ್ತುತದ್ವೇಷವಾಂಗಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀ ರಮಣ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂಗಗಳಿಗೆ ಮಾನ ನಿಯಮಕ ತ್ರೀ ಪರುಷೋತ್ತಮ ಪ್ರೇರಣಾಯಾ ನಿವಿಲ ಪಾಪ ಪ್ರಶನ ಪೂರ್ವಕ ಸ್ತುತ, ಪೌತ್ರ, ಸಹಿತ, ಧನಧಾನ್ಯ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾರ್ಥಂ ಲೋಕದ್ವಯ ಸುಖ ಹೇತು ಪೃಥ್ವಿ (ಭೂ) ದಾನಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಾರ್ಥಂ ಅಪೂಜ ಎವ್ರ ಸಮಸಂಖ್ಯ ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾವಧಿ ಸ್ವಲೋಕ ನಿವಾಸ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಂ, ಧಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಭಗವತ್ಪರಮಾನುಗ್ರಹಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣ್ಯ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಾರ್ಥಂ ಮಲಮಾಸ ಅಧಿಕಮಾಸ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅಪೂಜದಾನಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ||" - ಹೀಗೆ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ನೀರನ್ನು ದೊಡ್ಡದು. ನಂತರ ದಾನ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ದ್ರಾಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಮಗಿ ಹಾಕಿ ಕೊರಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯ-ಪಾದ್ಯ ಆಚಮನೀಯ, ಗಂಧ, ಮಲ್ಲ, ವಸ್ತ್ರ, ಧೂಪ, ದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅವರ ಇದಿರು ಮಂಡಲ ಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯಾಂಗಗಳಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದಾನದ ಅಪೂಜ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಇದು ಸೋಪ್ತರು ತ್ರಯತ್ರೀತತ್ ಅಪೂಜ ವಾಯುನದಾನಂ ಸದಕ್ಷಿಣಾಕಂ ಪುಷ್ಪಮಹಂ ಸಂಪ್ರದದೇ ನಮಃ, ನಮಃ ಎಂದು ಹೇಳಿ ದ್ರಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅನೇನ ದಾನೇನ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಅದಿತ್ಯಪ್ರವಾಪತಿ ವಶಪ್ರಾಣಾಂಗಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀ ರಮಣ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂಗಗಳಿಗೆ ಮಾನ ನಿಯಮಕ ತ್ರೀ ಪರುಷೋತ್ತಮಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ಪ್ರೀತೀ ಭವತಿ| ತ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಥಗಮಸ್ತು|| ಅಂಹ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ನೀರು ದೊಡ್ಡದು.

ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದ್ರಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿಗೆ "ಶ್ರಯಾ ದತ್ತಮಿದಂ ಪಾತ್ರಂಪರಮಾನ್ನೇನ ಪೂರಿತಮ್| ಸ್ಥೂತಂ ಪ್ರತಿ ಗೃಹ್ಯಾಮಿ ಪ್ರೀಯತಾಂ ತೇ ದಿವಾಕರಃ| ಅಂಹ ಹೇಳಿ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ದಾನದ ಫಲ : ಈ ಅಪೂರ್ವ ದಾನದಿಂದ ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರ ಹಾಗೂ ವಿಫಲ ಸಂಪತ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ತಾಂಬೂಲ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ, ದೇವರ ಮುಂದೆ ತುಪ್ಪದ ನಂದಾದೀಪವಿಟ್ಟರೆ ಸಂಪತ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ, ಮೌನದಿಂದ ಉಂಡರೆ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ. ಹೀಗೆ ದಾನವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಅನರಸ (ಅಪೂರ್ವ) ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ — ಅರ್ಧಕಿಲೋ ದಪ್ಪಅಕ್ಕಿ, ಒಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರ ನೀರಲ್ಲಿ ನೆನಿಸಬೇಕು. 24 ತಾಸಿನ ನಂತರ ನೀರನ್ನು ಬಿಸಿದು ದಿಳಿ ಅರಿವೆ ಮೇಲೆ ಒಣಗಲು ಹಾಕಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹಸಿ ಇರುವಾಗಲೇ ಕುಟ್ಟಿ ಸಣ್ಣಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅರ್ಧ ಕಿಲೋ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಧ ಕಿಲೋ ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರೆಸಬೇಕು. 4-5 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಈ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಕೊಡಿಸಿ (ಚಪಾತಿ ಹಿಟ್ಟಿನಂತೆ) ನಾದಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಳತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಿಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾಳೆ ಎಲೆ, ಅಥವಾ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆ ಮೇಲೆ ದುಂಡಗೆ ಕೈಯಿಂದ ತಟ್ಟಿ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಬೇಕು. ಕರೆಯುವಾಗ ಸಣ್ಣದ ಉರಿ ಇರಬೇಕು. ಕರೆದು ತೆಗೆದು ಮೇಲೆ ಗಸಗಸೆ ಉದುರಿಸಬೇಕು.

ಎ.ಎ.: ಚಾತುರ್ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯಾವತ್ತೂ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಫಲವಿದೆ. ಶ್ರವಣಾ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅಂದು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ರಂಗವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವ :

ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗಡೆ ತಲೆಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಸ ತೆಗೆದು ಆಕಳು ಶಗಳೆಯಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ಹೊಸ್ತಿಲ ತೊಳೆದು ಕೆಂಪುಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ರಂಗಾವಲಿ ಅನ್ನುವುದೇ ಇದರ ಮರ್ಮ. ಕಾರಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣ ರೂಪ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಂದರ ನಕ್ಷೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಹೊಸ್ತಿಲಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಎಳೆಯಂತೆ ಆರು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಅಂದರೆ ನಡುವೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟು 24 ಎಳೆಗಳನ್ನು ಹೊಸ್ತಿಲಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ಮಧ್ಯದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ, ಶಂಖಮುದ್ರೆ, ತ್ರೀ ಹಾಕಿ, ಎಡಕ್ಕೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೇಬಿಯಂತೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಹೊಸ್ತಿಲ ತೆಳಗೆ ಎರಡು ಎಳೆ ಎಳೆಯಬೇಕು. ಮಧ್ಯದ 8 ಎಸಳುಳ್ಳ ಕಮಲ ಬಿಡಿಸಬೇಕು.

ಹೊಸ್ತಿಲಕ್ಕೆ ತ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹ ದೇವರು ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಇದ್ದ ಕಾರಣ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಆದ ಮೇಲೆ ಅರಿಷಿಣ-ಕುಂಕುಮ ಎರಿಸಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ಬಾಗಿಲ ಇದಿರಲ್ಲಿರುವ ತುಲಸೀ ಕುಟ್ಟಿಯದಿರು ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕುಂಕುಮ ಎರಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ತುಲಸೀ-ದಾಮೋದರನು ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದವರಿಗೆ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕುವವರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹ

ದೇವರು ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮನೆ ಒಳಗೆ ಬರದಂತೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸದಾ ಸುರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ತುಲಸಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮುಂದೆ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕುವಾಗ "ಪ್ರಸಾದ ತುಲಸಿ ದೇವಿ, ಪ್ರಸಾದ ಹರಿವಲ್ಲಭೆ, ಕ್ಷೀರೋದಾಪುಷ್ಪನೋದ್ಭೂತೇ ತುಲಸಿ ತ್ವಂ ನಮಾಮ್ಯಹಂ ತುಲಸಿ ಶ್ರೀಸದಿ ಶುಭಃ ಪಾಪಹಾರಿಣಿ ಪುಗ್ಧದೇ ನಮಾಮಿ ನಾರದಾನುತೇ ನಾರಾಯಣನಮಃ ಪ್ರಿಯೇ" ಅಂತಾ ಹೇಳಿ ತುಲಸಿಗೆ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಮಂಗಳ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಕುಂಕುಮ ಎರಿಸಿ ತಾಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. "ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಮಹಾಮಾಯಿ ಮಹಾ ಯೋಗೇಶ್ವರೀ ಸಂದಗೋಪ ಸುತಂ ದೇವಿ ಪತಿತನ್ ಕುರುತೇ ನಮಃ" ಅಂತಾ ಹೇಳಬೇಕು. ನಂತರ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪತ್ಯಂತರ್ಗತ ಭಾರತಿಃ ರಮಣ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಭೂದೇವಿ ತಾಯಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಹೊಲಸು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನ್ನಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಮ್ಮ ! ನಿನ್ನಿಗೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪತಿ ಶ್ರೀ ವರಹ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳು !!

ಒಗೆಗೆ ಸ್ವೇಚ್ಛೆ ಮಾಡುವಾಗ ಪರಮಾತ್ಮನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯವಲ್ಲವೇ ? ವಿವಾಹ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಸುವಾಗ ಮದಿಯಿಂದ 9 ವಾರ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಸೂತವಾಗಿ ಉಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಗಡಿ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಗುರುಮಂತ್ರ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಒಗೆಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಸದರೂ ವಿಶೇಷ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಶೇಷ ಸೂಚನೆ

ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಂತೆ ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕಾರ್ತಿಕ ಸ್ನಾನ

ಆಶ್ವಿನ ಮಾಸದ ಪುಣ್ಯವೆ.....

..... ದೀಪದಾನೇನ ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಂ
ಸಧರ್ಮರಾದಾ" ||

ಎರಡು ನಕ್ಷತ್ರ ದೀಪವನ್ನು (ಹನ್ನೊಂದು ಎಳೆ ತೆಗೆದು ಐದು ಕುಸುರು ಮಾಡಿ) ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಈ ನಕ್ಷತ್ರ ಪ್ರತಿದಿನ ಉಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ಸಾನ ದ್ವಾದಶಿ

"ಕಾರ್ತಿಕಶು||ದ್ವಾದಶಿ.....

..... ಉತ್ಸಾನ ದ್ವಾದಶಿ ದಿವಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ"

(ಐದು ಎಳೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ೫೪ ಬತ್ತಿಯಂತೆ ಎರಡು ಜತೆ ಬತ್ತಿಗಳ (ಹಕ್ಕಿಗಳು ಗೂಡು ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ) ಹಚ್ಚಿ ಹೊರಗೆ ಇಡಬೇಕು.)

ಒಂದು ವರ್ಷ ನಾವು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಹಾವಿನೊಡನೆ ಕಳೆದವು ಅನ್ನುವ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ವೈಕುಂಠ ಚತುರ್ದಶಿ ದಿವಸ ೩೩೫ ಎಳೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ೧ ಗೇಣು ಉದ್ದದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ತುದಿ ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಯಂತೆ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿ ಬಾಲದಂತೆ ಮಾಡಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಡಬೇಕು.

ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳು

ಮಹಿಮಾ ಪಂಚಮಿ ಆಚರಿಸುವ ದಿನಗಳು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ದೋಷಗಳ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಹೀಗಿದೆ.

- ೧) ಪ್ರಥಮ ರಜೋದರ್ಶಕಾಲ - ಅನ್ಯಜನ ದೃಷ್ಟಿದೋಷ ನಿವಾರಣಾರ್ಥಂ
 - ೨) ಮಾಸೆ ಮಾಸೆ ಪ್ರಥಮ ದಿನ ರಜೋತ್ಸತ್ತಿಕಾಲೇ ಮರಿಸ ರೇಷ ಪ್ರಾಪ್ತ ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೩) ದ್ವಿತೀಯ ದಿನೇ ರಜೋತ್ಸತ್ತಿಕಾಲೇ ದುಷ್ಪ್ರಕ ಆವಾಹನ ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೪) ತೃತೀಯ ದಿನೇ ರಜೋತ್ಸತ್ತಿಕಾಲೇ ಚಾಂಡಾಲತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತ ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೫) ಚತುರ್ಥ ದಿನ ರಜೋತ್ಸತ್ತಿಕಾಲ ಕುರೀನ ಸ್ತ್ರೀ ದೋಷಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೬) ದಶದಿನಾದಿ ಪಕ್ಷಕಾಲ, ಪುಷಕಾಲ, ನರಹತ್ಯಾ, ಶಿಶುಹತ್ಯಾ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೭) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ತಾಂಬೂಲ ಚರ್ವಣ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥಂ
 - ೮) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ಕುಸುಮಾಲಂಕಾರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥಂ
 - ೯) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಲೇಪನಾ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥಂ
 - ೧೦) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ನವಮೃದಾರಣ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥಂ
 - ೧೧) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ಅನ್ಯವೈರುಷ ಸಂಭಾಷಣಾ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥಂ
 - ೧೨) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ದ್ರಾಕ್ಷ್ಯಣ-ಸುವಾಸಿನಿ ಸಹದರ್ಶನ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥಂ
 - ೧೩) ರಜಸ್ವಲಾ ಸಮಯೇ ದೇವತಾದರ್ಶನದೋಷಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೧೪) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ಪರ್ಯಂಕತಯನ ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೧೫) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ನದಿ, ವಾಪಿ, ಕೂಪೇಷು ಸ್ನಾನ ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೧೬) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ಪಂಕ್ತಿಭೋಜನದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೧೭) ರಜಸ್ವಲಾ ಸಮಯೇ ಕೇತಾಲಂಕಾರ ಕೃತ ದೋಷಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೧೮) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ಘ್ರಾತ-ಘ್ರಾತ ದೋಷಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ
 - ೧೯) ರಜಸ್ವಲಾಸಮಯೇ ಮೃತ್ಯುನ್ಮಾದ್ಯ ಭೋಜನ ದೋಷಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ||
- (ಈ ಎಲ್ಲ ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಹಿಮಾಪಂಚಮಿ ದೃಷ್ಟವನ್ನು ತೇಳಲಾಗಿದೆ)

ದಿನಚರಿ ಬಗ್ಗೆ

ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕೊಂಡಲೇ ಹರೇ ರಾಮ, ಹರೇ ರಾಮ ರಾಮ ರಾಮ ಹರೆ ಹರೆ ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಹರೇ ಹರೇ (ಇದನ್ನು ರ ಸಾರಿ ಹೇಳಬೇಕು) ನಾರಾಯಣ ನಾರಾಯಣ ಅಂತ ೧೦೮ ಸಾರಿ ಅನ್ನಬೇಕು.

ನಂತರ

ದೇವರ ಮುಂದೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಆ ದೀಪದಿಂದ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ನಂತರ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು (ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ) ನಮ್ಮ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ದಾಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಕುಳಸಿಗೆ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮಾನಸ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮಾನಸ ಪೂಜೆ

ಇಳಾಖಿಂಗಳ ಸುಷುಮ್ಮ ನಾಡಿ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರೊಳಗೆ ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ಸರಸ್ವತಿ ಎಂಬ ನದಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆಂದು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾಡಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಸೂರ್ಯ ಉದಯ ಆದ ನಂತರ ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣನ ಐಕ್ಯ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು (ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾಡಿ) ಮಾಡಿ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ನಖದಿಂದ ಶಿಖರವರೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ನಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂದರೆ, ಬಲಿಯು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡಿದಾಗ ವಾಮನ ರೂಪ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಮೂರು ಪಾದ ಧೂಮಿ ಬೇಡಿದ. ಆಗ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ರೂಪದಿಂದ ಒಂದು ಪಾದವನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ನಖವು ಆಕಾಶ ಕರ್ಪಕ್ಕೆ ಪಾಕಿ ನೀರು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿತು. ಅದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಆದರಲ್ಲಿ ಕುಳಸಿ ದಳವನ್ನು ಹಾಕಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದವನ್ನು ತೊಳೆಯಲಾಗಿ ಆ ನೀರೆ ಗಂಗೆಯಾಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಇಂಥವಳನ್ನು ತಂದ ನಿನ್ನ ನಖಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮ ಅಲ್ಲದೆ ಅಹರ್ಲಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಹಿಂಬಡಕ್ಕೆ ಯಶೋದಾದೇವಿಗಿಚ್ಛಿ ಹಾಲ್ಗಡಕ ವೈಷಣ ಹಾಕಿ ಸಂತೋಷವಟ್ಟು ಹಿಂಬಡಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ಅಡ್ಡಾಡಿದ ಮಂಡೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಕ್ಕು ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಧೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ನಿನ್ನ ತೊಡೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಯೋತೋದೆಯಿಂದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ದಾವೋದರವೆಂದು ಅನಿಸಿಕೊಂಡ ಕಟಗಿ

ನಮಸ್ಕಾರ. ನಾಥ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನಿನ್ನ ನಾಥಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು ಉದರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ನಿನ್ನ ಉದರಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಸ್ಥಾನಕೊಟ್ಟಂತಹ ನಿನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ತಂಪಿ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ವದ್ಧ ಧರಿಸಿರುವಂತಹ ಚತುರ ಹಸ್ತಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ನಿನ್ನ ದಾಹುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ತಂಬಿದೋಪಾದಿ ಇರುವ ಕಂಠಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಿಯು ನಿ ಅಧರಾಮೃತ ಪಾನ ಮಾಡಿದ ನಿನ್ನ ಅಧರಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿನ್ನ ಕರ್ಣಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಸಂಹಿಗೆ ಮೊಗ್ಗಿನಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ನಾಸಿಕಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಕಮಲದೋಪಾದಿದಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ನೇತ್ರಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಹುಬ್ಬಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಅಂಗಾರ ಅಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೋಭುಕ್ತಿಯಿರುವ ನಿನ್ನ ಹಣೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ, ನಿನ್ನ ತಿಖಿಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಹೀಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ರಂಗವಲ್ಲಿ ವಿಷಯ

ಹೊರಗಿನ ದಾಗಿಲು (ಮುಂಚದಾಗಿಲು) ಕನ ಗೂಡಿಸಿ ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಹೊಟ್ಟೆಲಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಎಳೆಯಂತೆ ೬ ಕಡೆ ಹಾಕಬೇಕು. (ಐದು ಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ) ನಡುವಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ" ಕಾರ ಹಾಕಿ ಎಡ ಬಲದಲ್ಲಿ ತಂಪಿ, ಚಕ್ರ, ಹಾಕಿ ಉಳಿದ ಎರಡು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಜಿರೇದಿಯ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಹಾಕಬೇಕು. "ಶ್ರೀ" ಹಾಕಿದ ಕೆಳಗಡೆ ಎಂಟು ದಳ ಹಾಕಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ ನಮ್ಮ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಾಳಗೂ ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪಾಳಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಷ್ಟ ದಳದಲ್ಲಿರುವಂತಹ ನರಸಿಂಹ ದೇವರೇ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲು ಅವಕಾರ ಮಾಡಿರುವಿರಿ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಕಳೆದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟಜೀವಿಗಳು ನಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಬರದಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮಗೆ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ಭೂಮಿಗೆ ರಂಗೋಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಭೂದೇವಿ ಅಂತರ್ಗತ ವರಾಹದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಸಂತರ ಪುಳಸಿಗೆ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ "ಪ್ರಸಾದ ಪುಲಸೀ ದೇವಿ ಪ್ರಸಾದ ಹರಿವಲ್ಲ ಭೇಷ್ಠೀರೋದ ಮಘನೋದ್ಯುತೇ ಪುಲಸಿ ಪ್ಲಾಂ ನಮಾಮ್ಯಹಂ" || ಪುಲಸೀ ಸಖಿತುಭೇ ಪಾಪಹಾರಿಣಿ ಪುಣ್ಯದಿವಮಾಮಿ ಸಾರದಸುತೇ ಸಾರಾಯಣ ಮನುಷ್ಯಯೇ" ಅಂತಾ ಹೇಳಬೇಕು.

ಸ್ನಾನ: ಹೆರಳು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಗಂಗಳದಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಂದಿಗೆ ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅಮೇಲೆ ದೂ ವೀರು ಹಾಕಿ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ತಂದಿಗೆ ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ತಣ್ಣೀರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. (ತಣ್ಣೀರಿಸ ಸ್ನಾನ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ) ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಚ್ಚೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬೆಂಜನ್ನು ಬೀಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸಿಗುಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೊದಲು ಎರಡು ತಂದಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀರಿಗೆ ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕು ಎರಿಸಿ ನಾವು ಕೂಡ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಅರಿಶಿನ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, "ನಲಿನಿ, ನಂದಿನಿ, ಸೀತಾ ಅನ್ನುತ್ತ ಕರುಬೆರಳಿನಿಂದ ನೀರನ್ನು ದುಂಡಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ 'ಶ್ರೀ' ಬರೆದು ನಲಿನಿ, ನಂದಿನಿ, ಸೀತಾ, ಮಾಲತೀಚಮಲಾಪಹಾರಿ, ವಿಷ್ಣು ಪಾದಾಬ್ಜಸಂಭೂತೆ ಗಂಗೆ, ತ್ರಿಪದಗಾಮಿನಿ ಭಾಗೀರಥಿ ಭೋಗವತಿ, ಜಾನ್ವವಿ ತ್ರಿಚೇಶ್ವರಿ ಯತ್ರಯತ್ರ ಸ್ನಾನಕಾಲೇ ಸ್ಮರಣಿತ್ಯಮ್ ತತ್ರ ತತ್ರ ಜಲಾಶಯೇ" ಅಂತಾ ಭಾಗೀರಥಿಯ ೧೨ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಗಂಗಾದೇವಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ನೀರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಕಚ್ಚಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಗುರುಮಂತ್ರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂಡಬೇಕು. ಗೌರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತುಳಸಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಡಬೇಕು. ನಂತರ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನನ್ನ "ಸಾಧ್ವೀ ಸಾಧನಾದರ್ಶ" ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಗುರುಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು) ಗುರುಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂಗನ್ಯಾಸ ಬಂದಾಗ ರೇಚಕ, ಪೂರಕ, ಕುಂಭಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ರೇಚಕ ಅಂದರೆ: ಬಲಗಡೆಯ ಮೂಗಿನ ಹೊರಳಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಉಸಿರನ್ನು ಎಡಗಡೆಯ ಹೊರಳಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೋಗಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪೂರಕ ಅಂದರೆ: ಬಲಗಡೆಯ ಹೊರಳಿಯಿಂದ ಆ ಉಸಿರನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬಿಡುವುದು.

ಕುಂಭಕ ಅಂದರೆ: ಎರಡು ಹೊರಳಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಉಸಿರನ್ನು ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು "ಶ್ರೀಂ ಕ್ಲೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಯನಮಃ" ಶ್ರೀ ಇದನ್ನು ೧೨ ಸಾರಿ ಇಲ್ಲವೆ ೧೬ ಸಾರಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಮೂಗಿನ ಬಲ ಹೊರಳಿಯಿಂದ ಉಸಿರನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬಿಡುವುದೇ ಕುಂಭಕ.

ಗುರುಮಂತ್ರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ "ಮಂತ್ರ ಹೀನಂ ಕ್ರಿಯಾ ಹೀನಂ ಭಕ್ತಿ ಹೀನಂ ಜನಾರ್ದನ! ಯತ್ ಕೃತಂ ತು ಮಯಾದೇವ ಪರಿಪೂರ್ಣಂ ತದಕೃಮೆ" || ಅಂತಾ ಹೇಳಬೇಕು.

ನದಿ ಸ್ನಾನದ ವಿಷಯ

ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಒಂದೊಂದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ೧೨ ತಿಂಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ನಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ನದಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೀರನ್ನೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಫಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಿಂದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯವರೆಗೆ ನದಿಸ್ನಾನದ ವಿವರ ಹೀಗೆ:

ತಿಂಗಳು	ಹುಟ್ಟುಮೆ	ಪದಿ
(೧) ಚೈತ್ರ	ಚಿತ್ರಾ ಪೂರ್ಣಿಮಾ	ಸರಯೂ ನದಿ (ಹೋಳುಹುಟ್ಟುಮೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಾ ಹುಟ್ಟುವೆಯವರೆಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ತಿಂಗಳು)
(೨) ವೈಶಾಖ	ಆಗಿಹುಟ್ಟುಮೆ	ಗೋದಾವರಿ
(೩) ಜೇಷ್ಠ	ಕಾರಹುಟ್ಟುಮೆ	ಗಂಗಾ
(೪) ಆಷಾಢ	ಕೃತಲಗದವಿನ ಹುಟ್ಟುಮೆ	ಪಾಕಿ
(೫) ಶ್ರಾವಣ	ನೂಲಹುಟ್ಟುಮೆ	ಕುಂಗಭದ್ರಾ
(೬) ಭಾದ್ರಪದ	ಅನಂತ ಹುಟ್ಟುಮೆ	ಕೃಷ್ಣಾ
(೭) ಅಶ್ವಿನ್	ಶಿಶಿ ಹುಟ್ಟುಮೆ	ಸ್ವಾಮಿಪುಷ್ಪರಣಿ
(೮) ಕಾರ್ತಿಕ	ಗೌರಿ ಹುಟ್ಟುಮೆ	ಕಾವೇರಿ
(೯) ಮಾರ್ಗಶಿರ್ಷ	ಹೊಸಿಲಹುಟ್ಟುಮೆ	ಯಮುನಾ
(೧೦) ಪುಷ್ಯ	ಬಂದ ಹುಟ್ಟುಮೆ	ಸರಸ್ವತಿ
(೧೧) ಮಾಘ	ಭಾರತ ಹುಟ್ಟುಮೆ	ಪ್ರಯಾಗ
(೧೨) ಫಾಲ್ಗುಣ	ಹೋಳುಹುಟ್ಟುಮೆ	ಫಲ್ಗುನದಿ

ವರ್ಷದ ೧೨ ತಿಂಗಳು ದಾಖಲೆ ಕೊಡುವ ವಿವರ :

(ಚಾತುರ್ ಮಾಸದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕು)

ಆಷಾಢ ಮಾಸ	:	ಆಳು, ಭೂಮಿ, ರೇಶ್ಮಿಮೃ, ಹಂಬೂಲ, ಹಮ, ಕಂಚು, ದೆಣ್ಣೆ, ಕುಪ್ಪೆ, ಹಾಲು, ದ್ರವ್ಯ
ಶ್ರಾವಣ	:	ಮೃ, ಕುಪ್ಪೆ, ಕುಪ್ಪದ ಪಾತ್ರೆ, ಫಲ.
ಭಾದ್ರಪದ	:	ದೆಣ್ಣೆ, ಬಂಗಾರ
ಅಶ್ವಿನ್	:	ಬಂಗಾರ, ದೆಣ್ಣೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಹಾಲು, ಒಂದು ಬೂದಕುಂಬಳಕಾಯಿ, ಮಾದಕದ ಹಣ್ಣು, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ
ಕಾರ್ತಿಕ	:	ದೀಪ, ಗೋಪಿಚಂದನ, ಆಳು, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ, ಪಲ್ಲಾ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಶಂಖ, ಕುಟುಂಬ ಭೋಜನ.
ಮಾರ್ಗಶಿರ	:	ನೀರಿನ ದಿಂದಿಗಿ, ಗೋಪಿಚಂದನ.
ಪುಷ್ಯ	:	ಜೋಡು ನೀಲಾಂಜನ, ದೆಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟಲು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ೨, ಕೆಣ್ಣೆ ೧, ಕಟ್ಟಾ, ದೆಣ್ಣೆ, ಅಕ್ಕಿ, ತೊಗರಿ ದೇಣ್ಣೆ, ಉಪ್ಪು, ಎಣ್ಣೆ, ಧಾಬಳಿ, ಹಾಸಿಗೆ, ಸೀರೆ, ಭೋಜಕರ, ಹವಳ, ಮುತ್ತು, ಕರಿಮಣ್ಣಿ, ಮಾಂಗಲ್ಯ.

- ಮಾಘ : ಕುಷ್ಟಾಂಡ, ಧಾತಿ, ಶುದ್ಧದ್ವಾದಶಿ, ಮರದ ಬಾಗಿಣ.
- ಫಾಲ್ಗುಣ : ಎಳ್ಳು, ಹಾಲು, ಬ್ಯಾಳಿ.
- ಚೈತ್ರ : ಛತ್ರಿ, ಚವಲಿ, ಶುಭ್ರ ಸಹಿತ ಪಾತ್ರೆ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಗೋದಿ, ಪಾನಕ, ಸೌತೆಕಾಯಿ, ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು, ಶಿಲೆ, ದೀಪನಿಕೆ.
- ವೈಶಾಖ : ಮೊಸರು, ಮಜ್ಜೆಗೆ, ಕರ್ಪೂರ, ಕಾಯಿ, ಬಾಳದ ಬೇರಿನ ದೀಪನಿಕೆ, ಸೇವಂತಿಗೆ ಹೂ, ಕಂಬಳ, ಸಂಪಿಗೆ ಹೂ, ಅಕ್ಕಿ, ಶುಭ್ರ ತುಂಬೂಲ, ಶಿಲೆ, ವ್ಯಸ್ತಕ.
- ಜೇಷ್ಠ : ಗಂಧದ ದೀಪನಿಕೆ, ಅರಿಷೀಣ, ಕುಂಕುಮ.

ಪ್ರಸಂಗಾನುಸಾರ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಹಾಡುಗಳು

ಆರತಿ ಹಾಡು

(ಮಂಗಳಗೌರಿಯ ಹಾಡು)

ಪ್ರಾಣ ಮಾಸ ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ ಶ್ರೀ ಮಂಗಳ ಗೌರಿ ಕರೆಯುದತಿ | ವೇಗದ ಗಜನೇರಿ
 ಬಂದನು ಗಿರಿರಾಜ ಗೌರಿ ಕರೆಯುದತಿ ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳ |೧|| ಬಂದ ಗಿರಿರಾಜನ
 ಕಂಡು ಈಶ್ವರನು ಭಂದದಿ ಉಪಚಾರವ ಮಾಡಿದನು ಇಂದು ನೀವು ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದು
 ಕೇಳಿದನು ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳ |೧|| ಮಂಗಳಗೌರಿಯ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಇಂದಿಗೆ ತುಂದಿತು
 ಒಂದು ವರ್ಷವು ಚಂದಿರ ಮುಖಿಯನು ಕಳಸಬೇಣಿಸುತಲಿ ಗಿರಿರಾಜ ಕೇಳಿದನು |೨|| ದೀನುವ
 ಗಾಳಿ ಸೂಸುವ ಮಳೆಯು ವೇಪಾಡುವ ಹೊಳೆ ಹಳ್ಳಗಳು ಯಾ ಕಿಷ್ಕವ ಸರ ಬ್ಯಾಸಿ ಬರಲಿ
 ಕಳಸುವೆನೆಂತೆಂದು |೩|| ಮೋಹದ ಮಗಳನ್ನು ನಾ ಹೊತ್ತು ಸಾಕಿ ಮಾರಿದನು ನಿನಗಿಂದೆನುತಲಿ
 ವಾರಿಜ ಮುಖಿಯಳ ಕಳುಹುದಿಲ್ಲೆಂಬುದು ನ್ಯಾಯವು ಈಶ್ವರನ |೪|| ಬೆಟ್ಟದ ರಜನಿಯ
 ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಲಿ ಬೇಡಾ ಈ ಕ್ಷಣ ಕರತೊಂದು ಹೋಗಿರೊಂದು ಅವ್ರಣಿ ಕೊಟ್ಟನು ವಿಳೇವ
 ತಕ್ಕೊಂದು ನಡೆದಳು ಗೌರಮ್ಮ ಭೇಮೇಶ ಕೃಷ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳ |೫||

ಶುಕ್ರವಾರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹಾಡು

(ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕರೆದದ್ದು)

ಬಾರೇ ಭಾಗ್ಯದ ನಿಧಿಯು | ಕರವೀರ ನಿವಾಸಿನಿ |೧|| ಬಾರೆ ಬಾರೆ ಕರವೀರ ನಿವಾಸಿನಿ | ಬಾರಿ
 ಬಾರಿಗೆ ಶುಭ ತೋರೆ ನಮ್ಮನೆಗೆ |೨|| ನಿಗಮ ವೇದ್ಯಕೆ ನೀನು || ನಿನ್ನ ಪೊಗಳಲಾರನೆ
 ನಾನು || ಮಗನವರಾಧವ ತೆಗೆದೇಸದೆನೀ | ಪನ್ನಂಗವೇಣಿಯ ನಡೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ |೩||
 ರೋಷಮಾತೆಯ ನೀನು | ನಿನ್ನ ತೋಣಸಲ್ಲವೆ ನಾನು || ಆಕಳು ಕರುವಿನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಪರಿ || ನೀ
 ಕರುಣಾದಿ ಕಾಪ್ತಾಕೆ ನಮ್ಮನಿಗೆ |೪|| ಇಂದು ನಮ್ಮ ನಿವಾಸ || ನಿನ್ನೊಡೆಯಾನಂತಾದ್ರಿಶಾ ||
 ವಡೆಯವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಮಡದಿ ಹಾ ಬರುವದು || ನಡೆತೆಗುಚಿತವಿದು ನಡೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ |೫||

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದದ್ದು

ಬಂದಳು ನೋಡೆ ಮಂದಿರದೊಳು ಭಾಗ್ಯದಾಲ್ಕ್ಷ್ಮಿ |೧|| ಇಂದುವಡನೆ ಮಂದಪಾಸದಿಂದ
 ನಗುತಲಿ || ಅಂದಿಗೆ ಕಿರುಗೆಣ್ಣಿರುಳಿಯು ಫಲ ಫಲೈಸುತಲಿ | ಮುದದಿ ಪಾಡವಿಕ್ಕುತ

ಪದ್ಮನಾಭನರಸಿಯು |೧|| ಎಡಬಲಗಳಿ ಗಜದಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಳುತಲಿ|| ಬಿಡದೆ ತನ್ನ ಕರಕಮಲದಿಂದವರವ ಕೊಡುತಲಿ|೨|| ಸೃಷ್ಟಿಗೊಡೆಯ ತಂದೆ ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಠ್ಠಲನ ಪಟ್ಟದರೂ ಅರ್ತಿಯಾದ ಭಕ್ತರ ಮನೆಗೆ |೩||

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಹಸೆಗೆಕರೆದದ್ದು

ಕಮಲಾಮುಖಿ ಬಾಸುಂದರಿಕಮಲಾಮುಖಿ ರಾಮರಾಜನರಸಿ|| ಭಾಮಿನೀ ಮನೆಯ ವಾಮ ಭಾಗವತಳೆ || ಪ|| ಹೆಜ್ಜೆ ಮೇಲೆ ನೀ ಹೆಜ್ಜೆ ನಿಕ್ಕುತಲಿ|| ಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲ್ ಕಡಗ ರುಣಿರೆನ್ನುತಲಿ ಪಜ್ಜನರೆಲ್ಲಾರು ಸ್ತುತಿ ಗೈಯುವರು| ಮುದ್ದು ಮುಖದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹಸೆಗೇದಯ ಮಾಡೆ|೧|| ತುಂಬುರ ನಾರದರು ಗಾನ ಮಾಡುವರು| ರಂಭೆ ಮೇನಕೇರು ಪಾಡಿಪೊಗಳುಪೋರು|| ಕುಂಭಿಣಿಪತಿಯರೂ ಪಾಡಿ ಪೊಗಳುವರು| ಕಂಬುಕಂಠೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹಸೆಗೇದಯ ಮಾಡೆ|೨|| ಅಕ್ಕರಾದಿಂದಲಿ ಕರೆಯುವೆ ನಾನು ಶುಕ್ರವಾರದ ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ | ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ| ನಕ್ಕುನಲಿಯುವರೂ ಅಕ್ಕರಾದಿಂದ ಬಾರೇ|| ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಪ್ರಿಯಳೆ|೩||

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ ಹಾಡು

ಪೂಜೆ ಮಾಡೋಣ ಬನ್ನೀರೆ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡೋಣ ಬನ್ನೀರೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡೋಣ ಬನ್ನಿ ಮುರ್ಜಗ ಜನನಿಯು|| ರಾಜ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಎನುತ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು|| ಪ|| ಊರುಶ್ರೀಂಗರವಾಗಲಿ ಉತ್ತುಮ ತಳಿರುತೋರಣ ಕಟ್ಟಲೀ| ನಾರಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಬರುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ| ಕಾಯಿವಡೆದು ಕಡಲಾರುತಿ ಎತ್ತಿರೆ |೧|| ಮಿಂದು ಮಡಿಯನುಟ್ಟು ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯದಿಂದ ವಿಪ್ರಕರಸಿ| ಧಂದುಳ್ಳೆ ದೀಪದ ಸಾಲು ಬೆಳೆನಿಂದ ಇಂದಿರಾಪತಿ ಪ್ರಿಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಪೂಜೆಯ|೨|| ಹಸ್ತಪಾದವ ತೊಳೆದು ವಸ್ತ್ರದಲೊರಸಿ ಆಚಮನವ ಮಾಡಿಸಿ ಕತ್ತರಿಸಿದಾ ಆಡಕೆ ಬಳಿ ಎಲೆ ಎಲಕ್ಕೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಬೆರೆಸಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸುಣ್ಣವನಿಟ್ಟು|೩|| ಗಂಧ ಅಕ್ಷತೆ ಪುಷ್ಪವು ಗೆಜ್ಜೆವಸ್ತ್ರ ಧಂದಾದ ಅರಿಷಿಣ ಕುಂಕುಮಾ| ಅಂದದ ಕರಿಮಣಿ ಬಿಚ್ಚೋಲೆ ಬಳಿಯ ನಿಟ್ಟು| ಮಂದಾರ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಲೆಯ ಮಾಡಿಸಿ|೪|| ಮಂದಾರ ಶೇವಂತಿಗೆ ಹಾಜೆ ಪುಷ್ಪವ ತಂದು ಕೇದಿಗಳನು| ಧಂದುಳ್ಳೆ ಮರಗುದವನ ಪುನ್ನಾಗವನ್ನು ಅಂಬೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವೆ ಇಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಮ್ಮ |೫|| ಸಾಲು ದೀವಿಗೆಯ ಹಚ್ಚಿ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ| ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಪೂಜಿಸಿ ಪಾಲು ಮಾಡಿದ ಕಾಯಿಫಲಗಳು ಅರ್ಪಿಸಿ ದುಂದುಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ದಂಡೆಯ ಮುಡಿಸಿ|೬|| ಹೋಳಿಗೆ ಹೊಸ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಕಾಸಿದ ಕುಪ್ಪ ಸಾರು ಸಾಸಿವೆಗಾಯಿಯು ವೇಣು

ಗೋವಾಲಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೊಲ್ಲದೆ ನೀನು ಆ ಶರೀರದೊಡನೆ ಅರೋಗಿಯ ಮಾಡು||೭||
 ಪಂಚಲವನ್ನು ಕೊಡುವೆ ಅಂಟು ಪಾಣಿ ಮಂಗಳದಾಯಕಿಯೆ|| ಹಿಂಗದೆ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು
 ಕೊಟ್ಟು ಮಗಳೆಂದು ಮುಂದೆ ಕರೆದು ಎನ್ನ ಕಂದಳೆಂದು ಕಾಯೆ||೮|| ನಿತ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯು
 ನಮಸ್ಕಾರ ಚಿತ್ತದೊಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆ ಅಪ್ಪಕಂಗೆ ವೇಳೆ ಅರಿಳ ಪದವಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಸನ್ನು ಭೀಮಣ
 ಕೃಷ್ಣನ ಮಡದಿ ||೯||

ಪೂಜೆಯ ಹಾಡು

ಇಂದಿರೆ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆ ಇಂದು ಮಾಡುವೆನು ನಾನು ಮಂದಹಾಸದಿ ಮೋದದಂದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ
 ಪರಿಯಾಪ|| ಮಂದಾರ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕುಂದಾರ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು|| ಪಂದೂ ನಿಂತಿರುವೆನು ಸುಂದರ
 ಸರುಕೆ ಮುದಿಯೆ||೧|| ಜರದ ಒಪಾಂಬರ ಕರದಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವೆ|| ಎರಕೊ ಪರಿಯ ಕೂಡ
 ಸರುಕದಳ ನೇತ್ರೆ ||೨|| ಹರಡಿಂಕಣಗುಂಡು ಹೆರಳು ಬಂಗಾರವನ್ನು|| ಪರುಪಾದಿಂದಲ್ಲಿ
 ಕೃಷ್ಣನರು ತಂದಿಹೆ ನಿನಗೆ||೩|| ಗಂಧಾಕುಂಕುಮ ವೀಣ್ಯ|| ಒಂದೈ ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪರಿಯ
 ಕೂಡಾನಂದದಿಭುಂಜಿಸು ಬೇಗ||೪|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಸುರವಂದಿನ ಚರಣೆ|| ಇಂದಿರೇಶನ
 ಕೂಡ ಬಂದಿಲ್ಲಿ ತೋರಿಸು ಮುಖವನು||೫||

ಬಳಿ ಇಡಿಸಿದ್ದು

ಬಳಿಯಿಡಲು ಬಂದ ಬಳಿಗಾರನು ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೊಪ್ಪುವ ಅಚ್ಚ ನೀಲದ
 ಬಳಿಗಳ ನಿಟ್ಟು ಮಿತ್ರರ ಮನು ವಲಿಸಬೇಕೆನುತಲಿ ಕುಸುಮಾಭನು ಬಳಿಗಾರ ನಾದ ||೧||
 ರಂಗು ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೊಪ್ಪುವ ಜಂಟಿನೀಲದ ಬಳಿಗಳನಿಂಬಿಟ್ಟು ರಂಭರ ಮನು
 ವಲಿಸಬೇಕೆನುತಲಿ ರಂಗಾಯನು ಬಳಿಗಾರ ನಾದ ||೨|| ಪೂರು ಹಂಸ ಗರಿ ಕೇನುಪುವದ
 ಬಳಿ ಕುಸಲದ ಕುಂದಣದ ಹೂರುವ ಬಳಿ ಹೊಸ ಪರಿ ಬಳಿಗಳ ಇಡುವೆಂದನುತಲಿ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಬಳಿಗಾರನಾದ ||೩||

ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಪೂಜೆಯ ಹಾಡು

ಪೂಜೆ ಮಾಡೋಣ ದಾ ವರಲಕುಮಿಯವ್ರಾಜೆ ಮಾಡೋಣ ದಾ||೫|| ಗಂಧದಣ್ಣೆ
 ಕುಂದಣದಣ್ಣೆ ಭಂದವಾದಪೂಗಳೆಣ್ಣೆ|| ಪುಂದರಾಂಗಿಮೈಗೆ ಪೂ ಆನಂದದೊಳಗೆ ಅಧ್ಯಂಗೆ
 ನೀಡೋಣ||೧|| ಗಂಗೆ ಯಮುನೆ ಕೃಷ್ಣವೇಣಿ ತುಂಗವರದ ನದಿಯ ಜಲವ||
 ಹೊಂಗಳತದಿಹುಂದಿ ರಂಗವಂಗನಿಯಳ ನೆರೆದು ಬೇಗ||೨|| ಗಂಧ ಕುಂಕುಮಾಂಕಿತ
 ಪರಿಮಳದಿಂದ ಅಂಕುಣವನ್ನು ತಿರಿಗೆ|| ಹೊಂದಿ ಪೂಂದೆಡೆಗಳನ್ನು|| ಇಂದು ನೋಡಿ

ಕಣ್ಣುಕುಂಬಡಿ|| ಧತ್ರಚಾಮರ ವ್ಯಜನ ರೂಪ ಪಾತ್ರದೊಳಗೆ ತಿರಿಯನಿರಿಸಿ|| ಧತ್ರಚತ್ರ
ಕುಸುಮ ಮಾಲೆ ಪತ್ರವಿಟ್ಟು ಕರವ ಮುಗಿದು||೧೪|| ದೀಪಧೂಪ ಸಾಲುಗಳನ್ನು
ಸೌಪರಾಧ್ಯಡಬಲದಲಿಟ್ಟು|| ಶ್ರೀಪತಿ ರಮಣಿಯಳಿಗೊಲಿದು ಪೂರ್ಣದಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ
ನೆನೆದು||೧೫||ಭಕ್ಷಪಾಯಸಕಲಪಾನ್ನವ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರದೊಳು ಬಡಿಸಿ||ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ
ಕರಕುಕ್ಷಿಯೊಳಿಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೊಂಬೆ||೧೬|| ಹಾಸುಮಂಚದೊಳಗೆ ಹರಿಯು ಪಾರ್ಷ್ವದೊಳಗೆ
ತಿರಿಯನಿರಿಸಿ||ಕೇಶರಾ ಕರ್ಪೂರಮಯಸುವಾಸಿತ ತಾಂಬೂಲ ಕೊಟ್ಟು||೧೭||ಮುತ್ತು ರತ್ನ
ವಜ್ರದಿಂದ ಕೆತ್ತಿದಾ ಹೊನ್ನ ಹಾಟನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಚಂದ್ರಕಾಂತೆ ಜೋಡು||೧೮||ತಿರುಗಿ ಬೆಳಗಿ
ಪಾಡಿ||೧೯||ಪ್ರತಿಜನ್ಮ ಜನ್ಮದಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪತಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಕೊಟ್ಟು||ದಂಪತ್ತುಗಳ ಕೊಡುವ
ಭೀಮೇಶ ಕೃಷ್ಣನ ಸತಿಯಳ ||೨೦||

ಅಷ್ಟಮಿ ಗೌರಿ ಆರತಿ ಹಾಡು

ಅಷ್ಟಮಿ ಗೌರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಳ ಸುಭದ್ರಾ ಅಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಆರುತಿ ಎತ್ತೊಳು||೨೧|| ಅಚ್ಚುತಾನ
ದಯಾದಿಂದ ಅತಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಭದ್ರಿ ಮುತ್ತಿನಾರುತಿ ಎತ್ತಿ ಬೆಳಗೊಳು ಮುಕ್ತೈದಿತನವ
ಪಡೆದಳು||೨೨||ಶ್ವತ್ತಿಯರು ಚೈಂಬರುವರೂ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅವಮೃತ್ಯುಬರಲು
ಅಂಜಿಹೋಗಲು||ಮುತ್ತಿನಾರುತಿ ಎತ್ತಿ ಬೆಳಗೊಳು ಮುಕ್ತೈದಿತನವ ಪಡೆದಳು||೨೩||
ಇಂದ್ರನಂದನನ ಸತಿಯು ಸೂಭದ್ರಾಮಿಂದುಮಡಿಯನುಟ್ಟು ಬಂದಳು||ಗಂಧಕುಂಕುಮ
ಪರಿಮಳದ ಮೃಧಂದದಿಂದ ದೀಪ ಧೂಪ ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಲೆ ಮುಡಿಸಿ ಮಂಗಳಾರುತಿ
ತಂದು ಬೆಳಗೊಳು||೨೪|| ಭಗಿನಿ ಕೇಳಿ ಭಾವಶುದ್ಧದೀ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ಅಷ್ಟಮಿ ಗೌರಿ
ಕಥೆಯನು||ದೊರೆಯು ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾಪುರದ ಹೊರಗ ಇಟ್ಟರಲು ತಿರಿದೇವಿ ಧಾರಕಟ್ಟ
ಹರಿಯುವಲಿದತಿಯು ಬಂತು||೨೫||ಪಂಚಬಾಣನ ಒತ್ತಗ ನಮಿಸೊಳು ಸುಭದ್ರಾ ಮುಂಚೆ
ಕರವ ಮುಗಿದು ಎತ್ತೊಳು||ಪಾಂಚಾಲಿ ಧೊರೆಗಳು ಸಹಿತ ವನದ ವಳಗ ದಿನವ ಕಳೆಯ ಆಗ
ವನವಾಸವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬರುವ ತೆರನ ನೋಡ||೨೬|| ಪಂಚಭಕ್ಷ ಪಾಯಸ ಘೃತಗಳೂ
ಹೆಳವನಕಟ್ಟರಂಗವ ಸತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಎರಿಯ ಹಾಕಿ ಬಡಿಸೋರು||ಪಂಕರ ಗಂಡನ ಕಥೆಯ
ಕೇಳಿ ಕಂಕಣಕ್ಕೆಗೆ ಧಾರ ಕಟ್ಟ ಪಂಕಜಾಕ್ಷನಾಭನ ತಂಗಿ ತಂಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಭಾಗ್ಯವ ಪಡೆದಳು ||೨೭||

(ಈ ಎಲ್ಲ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಶ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಗಡಗಿ ಗೌರಿ ಕೂಡಿಸಿದಾಗ ಹಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು
ಅಷ್ಟಮಿ ಗೌರಿ ಕೂಡಿಸಿದಾಗಲೂ ಹಾಡಬೇಕು).

ಶೀಗಿಯ ಹಾಡು

ಅರಿಷಣ ಹಚ್ಚರೆ ಅರು ಗೌರವ್ವಗೆ ಅರು ಮಾಲಿಂಗನ ಮಡದಿಗೆ ಶೋಲೇನ ಶೋಲ||
 ಅರು ಪೂಲಿಂಗನ ಮಡದಿ ಗೌರವ್ವಗೆ ಅರಿಷಣ ಹಚ್ಚ ಬನಾತೇರ ಶೋಲೇನಶೋಲ||
 ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚರೆ ಕಾಂತಿ ಗೌರವ್ವಗೆ ಕಾಂತ ಮಾಲಿಂಗನ ಮಡದಿಗೆ ಶೋಲೇನ ಶೋಲ||
 ಕಾಂತಮಾಲಿಂಗನ ಮಡದಿ ಗೌರವ್ವಗೆ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಬನಾತೇರ ಶೋಲೇನ ಶೋಲ||
 ಶೀರಿ ಉಡಿಸಿರೆ ನಾರಿ ಗೌರವ್ವಗೆ ದಾಯ ಮಾಲಿಂಗನ ಮಡದಿಗೆ ಶೋಲೇನ ಶೋಲ||
 ದಾಯಮಾಲಿಂಗನ ಮಡದಿ ಗೌರವ್ವಗೆ ಶೀರಿ ಉಡುಬನಾತೇರ ಶೋಲೇನ ಶೋಲ||
 ಕುಬಾ ತೊಡಿಸಿರೆ ಅಕ್ಕ ಗೌರವ್ವಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೀಶ್ವರನ ಮಡದಿಗೇ ಶೋಲೇನ ಶೋಲ||
 ಸೃಷ್ಟಿಗೀಶ್ವರನ ಮಡದಿ ಗೌರವ್ವಗೆ ಕುಬಾ ತೊಡು ಬನಾತೇರ ಶೋಲೇನ ಶೋಲ||

ಆರತಿ ಹಾಡು

ಆರುತಿ ಬೆಳಗುವೆನ ಗೌರಿಗೊಂದ ಆರುತಿ ಬೆಳಗುವೆನ ಆರುತಿ ಶೀಗಿಯ ಗೌರಿಗೊಂದು
 ಆರುತಿ ಬೆಳಗುವೆನ||೩|| ಹಣ್ಣನಾರುತಿನೋಡ ಇದು ನಮ್ಮ ಹುಣ್ಣೆಮೆ ಗೌರಿಗೆ ಬನ್ನಿಯ
 ಮುಡಿಯ ಗೌರಿವ್ವ ತಾಯಿಗೊಂದಾರುತಿ ಬೆಳಗುವೆನ|| ಒಪ್ಪನಾರುತಿ ನೋಡ ಇದು ನಮ್ಮ
 ಎಳ್ಳಲ ಗೌರಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡಿಯ ಗೌರಿವ ತಾಯಿಗೊಂದಾರುತಿ ಬೆಳಗುವೆನ||೧|| ಸಾರಾವಳಿ
 ಉಡಿಸುವೆನ ಗೌರಿ ನಿನಗಸರದ ಮುತ್ತು ಕಟ್ಟುವೆನ ಬಾಲರ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನೀಲದ ಆರುತಿ
 ಭಾಗ್ಯದಿ ಬೆಳಗುವೆನ||೨|| ಶೋಲು ಶೋಲೆನ್ನ ಶೋಲ ಮುತ್ತಿನ ಶೋಲು ಶೋಲೆನ್ನ ಶೋಲ
 ಶೋಲನಾಡೋಣ ಬನ್ನಿ ಬಾಲವೆಂಕಟಪತಿ ರೀರೆ ಕೊಂಡಾಡುತಲಿ||೩||

ಗೌರಿ ಹುಣ್ಣೆಮೆ ಗೌರಿ ಹಾಡು

ಆರುತಿ ಬೆಳಗಿರೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಗಿರಜಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ಗೀರ್ವಾಣಿಗೆ ಆರುತಿ ಬೆಳಗಿರೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ||೩|| ಮುತ್ತಿನ
 ಆರುತಿ ರತ್ನದ ಆರುತಿ ಮುಖ್ಯದಿಶನಕೆ ಸ್ಥಿರವೆನ್ನಿರೆ ಮುಖ್ಯದಿಶನವು ಸ್ಥಿರವಿರಲೆಂದು
 ಮುಖ್ಯದಿರೆಲ್ಲಾ ಒಡಿದತ್ತಿರೆ||೧|| ಹವಳದ ಆರುತಿ ಪವಳದ ಆರುತಿ ಹರದಿಯರೆಲ್ಲ ಒಡಿದತ್ತಿರೆ
 ಹರದಿಯರೆಲ್ಲಾ ಒಡಿದತ್ತಿದಾರುತಿ ಸಾವಿತ್ರಿತನವು ಸ್ಥಿರವಿರಲೆಂದು||೨|| ಷಣ್ಮದ ಆರುತಿ ರತ್ನದ
 ಆರುತಿ ರಂಭೆಯರೆಲ್ಲ ಒಡಿದತ್ತಿರೆ ರಂಭೆಯರೆಲ್ಲ ಒಡಿದತ್ತಿದಾರುತಿ ಮಂಗಳಸೂತ್ರವು
 ಸ್ಥಿರವಿರಲೆಂದು||೩||

ಹೂಮುಡಿಸಿದ್ದು ಹಾಡು

ಪಾಲಿಸಮ್ಮ ನೀನುಪಾರಿಹಾತವನ್ನು ಗೋಮಲೆ ವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ ನಾನು||ಪ|| ಹಿಕ್ಕಿದಂತ
ಹೆರಳು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಅರಳು||ಜಗವ ಮೋಹಿಸುವಳು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಳು||೧||
ಹಾಯೇ ತ್ರಿಪುರಾ ಸುಂದರೀ ಕಾಯೆ ಗಜಗೌರಿ ವರುಣನ ಕುಮಾರಿ||ಮುರಹರಿಯ
ಅರಸಿ||೨||ವೆಂಕಟೇಶನರಸಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ ಸ್ಮರಸಿ||ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಬೆರೆಸಿಕೊಡು ನಮ್ಮನು
ಕರಸಿ||೩||

ನೈವೇದ್ಯದ ಹಾಡು

ಆರೋಗಣಿ ಮಾಡಂಬುಜನಯನೇ|| ಸಾಮವೇದಸದನೇ|| ಮಾರನಜನನಿಯೆ
ಮಧಸೂದನಪ್ರಿಯೆ|| ಕಾಮಿತಫಲದಾಯಿತಾಯೇ||ಪ|| ಶುದ್ಧ ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿ ಸುದತೆರು
ಮುದದಿಂದ||ಶುಭ್ರ ವಸ್ತ್ರವ ಉಡಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೆ ತಿದ್ದಿ ತಿಲಕನಿಟ್ಟು ತೀವ್ರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೆ||
ವಜ್ರಮಾಣಿಕದ ಮಂಟಪದಿ ಕುಳಿರಿಸೊರು||೧||ಉಪ್ಪು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಹವ್ವಳ ಸಂಡಿಗೆ
ಚಕ್ಕುಲಿಕರಚಿಕಾಯನು||ಅಪ್ಪು ಜೀನಸಿನ ಭಕ್ಷೆಗಳ ಬಡಿಸಿದ ಸರ್ವಶಯನನ ರಾಣಿ ಭುಂಜಿಸು
ಬೇಗನೆ||೨||ಮೀಸಲು ಮಂಡಿಗೆ ಸೂಸಲು ಎಣ್ಣೋರಿಗೆ ದ್ವಾಸಿಯು ನವನೀತಾ ಮೊದಲಾದ
ಕಾಸಿದ ತುಪ್ಪು ಕೆನಿಮಸರು ಮಧು ಕ್ಷೀರಾ||ಮೀಸಲ ದಡಿಸುವಾಸನಿಯರು ಬಡಿಸ್ಕಾರ||೩||
ನಿರಾಹಾರದಿಂದಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯಾ ಲಲನೆರು ತಂದು ಬಡಿಸೋರು ಪುಡಿ ಎಣ್ಣೋರಿಗೆ
ಸಿಖಿಯದ ಉಂಡಿಯ ಭೀಮೇಶ ಕೃಷ್ಣನ ಮಡದಿಗೆ ಬಡಿಸ್ಕಾರ||೪||

ಆರತಿ ಹಾಡು

ಜಯತು ಕೃಷ್ಣನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಗೆ ಜಯತು ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಜಯತು ಶೃಷ್ಟಿಯ ಸಲಹುವ
ಹಾಯಿಗೆ ಜಯತು ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಗೆ ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಳ ||ಪ|| ಕಾಲಕಡಗ ಕೀಲುಕುಳಿಯು
ಕಾಲುಂಗರ ತಾನಿಟ್ಟಹಳ||ಲೋಲಮುದ್ರಿಕೆ ಕಿರಿಪಿಲ್ಲುಂಗುರ ಕಾಲುಂಗರ
ತಾಹೊಳೆಯತಲಿ||೧|| ಎಂಟರಬು ಗುಡಿ ಗೊಂಚಲ ಮುತ್ತು ಕಂತಾಭರಣನಿಟ್ಟಹಳ|| ಕಂಠಿ
ಸರವಳ ಕೊರಳ ಹೊಳೆಯುತ ವಂಕಿತೋಳ್ ತಿರುವುತಲಿ||೨||ಜೌರಿದಾಗುಟಗೊಂಡೆ
ಹೆರಳು ಬಂಗಾರವು ಬುಗುಡಿ ದಾವುಲಿ ಹೊಳೆಯುತಲಿ||ಸಡಗರದಿಂದಲಿ ಕುಡಿಕುಂಕುಮಹಚ್ಚಿ

ವಡೆಯ ಎಂಕೋಟನ ಪ್ರಿಯಳೆಡಿ||ಗೀರು ಗಂಧ ದ್ವಾರಲಳಿಯು ವಾರಿಪುರುಟು ಕೃಪ್ತುಪಳಿ
ನಾರದಮುನಿ ತಂದ ಪಾರಿಪಾಶ ಪೂ ಸೋಲು ಮುಡಿಗೆ ತಾ ಮುಡುಡಿಪಳಿ||೧||
ಹೊನ್ನವ್ಯಂದಾವನದ ವಳಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ತಾ ಕುಳುತಿಪಳಿ||ಚನ್ನಯ ಮೂರುತಿ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟೇಶನ
ಕೊರಳಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ತಿಪಳಿ||೧||

ವರ ದೇಡಿದ್ಯು

ದೇಡುವನಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಿನ್ನ ನೀಡೆ ವರಗಳ||ವಲ್ಲ||ಗಾಪ್ಪು ಕಾಲದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪುಟ್ಟಪಾದವಮುಟ್ಟ
ಭಜಿಸುವೆ ನಾನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನರಿಯೆ||೧||ತರುಣಿಯರಿಗೆ ವರವ ಕೊಡೆ ತಡವ
ಮಾಡದೆ||ಕರುಗಾದಿಂದ ಕರೆದು ಎನ್ನ ವರವ ಪಾಲಿಸೆ||೨||ನಿನ್ನ ಕೊರಳು ಜಗದೊಳು ಅನ್ನರ
ಕಾಣೆ||ಎನ್ನ ಪಾವ ಪರಿಪಾಸೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನರಿಯೆ||೩||

ಅನಂಕ ಚತುರ್ದಶಿಯ ದಿನ ಅನಂಕ ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡಿದ್ಯು

ಮಂಗಳಾರುತಿಯ ತಂದೆತ್ತಿರೆ||ಮಂಗಳ ಮಹಿಮ ಶ್ರೀಮದಾನಂಕನಿಗೆ||೧||೧||ಎಲ್ಲವರ
ಕೋರುಬಾರೆಂದು ಮುನೀಶಗೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕರವ ಓಡಿದಾ||ಗಾಲ್ವೆಯವನು ಪದ್ಮನಾಭನಾ
ನೋಡೆಂದು|| ನಿಲ್ಲದೆ ಮಾಯವಾದನು ಹರಿಯು||೧|| ಕೇಪನ ಪಾಸುಕಿ ಮೇಲೆ
ಹಂಗೆ||ಪರ್ವೇಶ್ವರ ಚರಗವ ನೊಪ್ಪುತಿರೆ||ದಾಸರು ಕೆಲದಲಿ ಸ್ತೋತ್ರವ ಮಾಡುತೆರೆ||
ವಾಸು ದೇವರ ಕಂಡನು ಮುನಿಯು||೨|| ಹಸಿವಿನಿದ್ರಿ, ತೊರೆದ ರಸಮುನಿಪನ||
ಶುದ್ಧ ಹೃದಯದಿ ಕಂಡನು ದೇವನು||ಭೀಮೇಶ ಕೃಷ್ಣನ ರೂಪವ ತೋರುತರಾಗ||
ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತಾ ||೩||

ಪುಳಸಿಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡಿದ್ಯು

ಎತ್ತಿದಕಾರುತಿಯು ಶ್ರೀ ಪುಳಸಿಗೆ||ಭಕ್ತಿ ಭಾವಗಳಿಂದಲಿ||೧||ಎತ್ತಿದಕಾರುತಿ ಸ್ವಪ್ನಾಂಜನವರ
ಸತಿ||ಅಚ್ಚುತನ ತೋರೆಂದು ಅತಿ ದೈವ್ಯದಿಂದಲಿ||೨||೧||ಗಂಧ ಕುಂಕುಮ ಕೇಯಾರ||
ಪಾಂಚಾಲಿಯು ವ್ಯಂದಾವನವ ಪೂಜಿಸಿ||ದುಂಬುಮಲ್ಲಿಗೆ ಕರ್ಪೂರ ದೀಪ ಧೂಪಗಳಿಂದಾ||
ಇಂದ್ರನಂದನ ಸತಿ ವಂದೇ ಮನಸಿನಿಂದ||೧||ಕೇಯಾರ ಪಾರಗಳೂ ಮುಕ್ತಾಪಳಿ ಪಾರಿ
ಪುಳಸಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ||ಪಾರು ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಪಾರಿ ಧೂಪ ವದ್ದಿ ವಾರುಪ ನಾಭನ ತೋರೆಂದು
ಶ್ರೀ ಪುಳಸಿಗೆ ||೨|| ಅನ್ನ ದೇವಲು ರುಪಿಗಳು ಪತಿಗಳು ಬಂದು ಎಷ್ಟನ್ನೆ ಕಾಡುವರು||

ಪನ್ನಂಗವೇಣಿನಾ ನಿನ್ನ ಮರೆಯ ಹೊಕ್ಕೆ ಪನ್ನಂಗಶಯನನಾ ತೋರೆಂದು ಶ್ರೀ ತುಳಸಿಗೇ||೩||
 ಕ್ಷುದದಿಂದಾದವರು ತಪಿಸಿಗಳೆಂದು ಪತಿಗಳು ಹೇಳಿದರು||ಶ್ರೀಪತಿದಾಯಕಿ ನಿನ್ನಪತಿ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ್ನ ಅಚ್ಚುತಾನಂತನಾ ತೋರೆಂದು ಶ್ರೀ ತುಳಸಿಗೇ||೪||ಬೇಡಿದ ಧಕ್ಕರಿಗೆ
 ಶ್ರೀ ತುಳಸಿಯು ಸಾಯುಷ್ಯ ಪದವಿ ನೀಡಿ||ವಾರಿಜನಾಭನಾ ತೋರುವೆನುತಲಿ ತೋರಿದರ್
 ಧೀರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ತಂಗಿ||೫||

ದೀಪಾವಳಿ ದಿನ ಎಣ್ಣೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದು

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲಿ ಕಾಮನ ಓತನ ಪೂಜಿಸುವಾ||ಪ||ಮಾಸಾಭಿಮಾನಿ ದಾಮೋದರನ್ನ ಭಜಿಸಿ
 ಲೇಸು ಸಂಪಿಗೆ ಗಂಧಣ್ಣೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ||ಆ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಕೊಂಡಾಡುತಾ ತೈಲಶಾಸ್ತ್ರ
 ಪದವ ರಚಿಸುವೆ ||೧|| ಪುಣ್ಯಸಾಧನದ ಜನರೆಲ್ಲಾ ತಾವ್ ಭ್ರಾಹ್ಮಿ ಮುಹೂರ್ತದಲೆ ಎದ್ದು
 ಕಸ್ತೂರಿಕರಪುರದ್ವಿಲೈವನಿಟ್ಟು|| ಪನ್ನಂಗಶಯನಗ ಗೋಪಿ ಚಿನ್ನಗಾ ಹಚ್ಚಿದರು ಗಂಧೆಣ್ಣೆ||೨||
 ಶೃಷ್ಟಿಗೆ ಕರ್ತ ಶ್ರೀಹರಿಯುತಾ ಶೃಷ್ಟಿಸಿದನು ದೀಪಾವಳಿಯಾ||ಉತ್ತಮ ಚತುರ್ದಶಿ ದಿನದಲೆ
 ಬಂದು ಮತ್ತೆನರಕಾಸುರನಾ ವಧೆಯ ಮಾಡಿದನೆಂದು ರುಕ್ಮಿಣಿ ಹಯವದನನ ನೆತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದಳು
 ಸಂಪಿಗೆಣ್ಣೆ ||೩||

ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ಶನಿವಾರ ಗೌರಿ ಹಾಡು

ಆರುತಿಯ ಮಾಡುವೆವು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಗೆ| ಸಾಹೆಕ್ಕ ದೇಹಕ್ಕಗೆ ಸಂಪತ್ತು ಕೊಟ್ಟ
 ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ||ಪ||ಬೋಮಕಾಂಬೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಧುಂಜಿಸುತಿರಲು||ರಾಜನರು ಅಡಿಗೆ
 ಕಂಡು ನಿಂದ್ಯ ಮಾಡಿದಳೂ||೧||ನಿಂದ್ಯ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಹೋಗಲು||
 ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಎರಡು ಶಿಶುವು ವೆತ್ತು ವನಕೆ ನಡೆದಳು||೨||ಬೋಮೇಶ ಭಟ್ಟ ತುಳಸಿಗಿಂದು
 ವನಕೆ ಬಂದನೂ||ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಘೋದನು||೩|| ರಾಜಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ
 ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು||ರಾಜನರು ದೇಹಕ್ಕ ಗೌರಿಯನ್ನೆ ಮರೆತಳು||೪|| ಸಾಹಿಕ್ಕನಾ ಮನೆಗೆ
 ಬಂದು ಭೀಮೇಶನ ಕೃಷ್ಣನ ಸತಿಯ ಪೂಜಿಸಿಮರಳಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಪಡೆದರು||೫||

